

NAŠ SPORAZUM

28. februar bo ostal vse-kakor v analih Iskre kot eden tistih datumov, ko smo podpisali samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra in se tako prvič konstituirali v duhu nove ustave in zakona o združenem delu.

Več kot poldrugo leto so trajale priprave, snovanje, pisanje, razpravljanje, dopolnjevanje in ves tisti mukotrpni posel, ki je bil potreben v zvezi s tem, da smo prišli končno do prečiščenega in dognanega dokončnega besedila našega sporazuma, te pomembne in dalekosežne kretnice v nadaljnjem razvoju naše SOZD.

Pot ni bila lahka niti ravna, saj je bilo treba v naš sporazum zapisati vse, kar terjajo od nas novi položaj neposrednega samoupravljalca v takšni veliki organizaciji kot je prav naš SOZD. In ne samo to. Vse, kar je v našem sporazumu, je v bistvu novo, še nikjer preizkušeno v praksi in tudi nobenih zgledov, obrazcev ali formul nismo imeli v tem smislu pred seboj.

Vendar smo storili prvi korak, ki nas vodi k osvoboditvi dela in dejanskemu samoupravljanju slehernega neposrednega proizvajalca, kar pa ni pomembno samo za nas, temveč predstavlja nedvomno tudi pomemben prispevek k teoriji in praksi znanstvenega socializma.

Naš sporazum pa je tudi plod najširše, poglobljene in zavestno vodene razprave pod vodstvom Zveze komunistov in sindikatov, razprave, ki je bila demokratična in je terjala potrpežljivost, strpnost in poglobljeno prepričevanje in nemalo znanja, saj so se prvič morali o takšnem pomembnem aktu neposredno in s tajnim izjasnjevanjem odločiti in ga odobriti prav vsi delovni ljudje Iskre.

Tako se je tudi prvič zgodilo, da je ta najširši, najdemokratičnejši referendum, kljub svojim težavam, zapletom in določenim objektivnim oviram v celoti uspel in vsi delavci Iskre so se s tem zavestno in odločno opredelili, da bodo združevali svoje delo in sredstva po novem, ki bo, o tem ni nobenega dvoma, prineslo koristi in uspehe ne samo posameznim tozdom, delovnim organizacijam in SOZD Iskra, temveč širši, tudi jugoslovanski delovni skupnosti.

Sporazum smo pripravljali, pisali in oblikovali seveda predvsem zase, da bi na njegovi podlagi bili še uspešnejši, boljši in zavestnejši delavci in proizvajalci, v rokah katerih je danes odločanje o vsem. Napisali in sprejeli smo ga v najboljši veri, da je dobra in bogata osnova tako za danes kot jutri.

In za konec, brez sleherne hvale: prepričani smo, in to je pokazala tudi dosedanja praksa, da je naš samoupravni sporazum dober, da je lahko zgled in primer tudi drugim (niso ponatisnili zamen prav našega sporazuma kot zgleden primer tovrstnega dokumenta) in da nam daje tako za današnjo kot jutrišnjo rabo najboljše osnovo za naše nadaljnjo uspešno delo, ki ga združujemo vsi skupaj in tudi vsi skupaj prav z njegovo pomočjo odločamo danes in jutri o naši prihodnosti in usodi.

Dušan Željeznov

ZADNJE ZASEDANJE SKUPŠČINE SOZD ISKRA

Pred slavnostnim podpisom samoupravnega sporazuma v SOZD Iskra je bila v torek, 28. februarja zadnja, 10. seja skupščine SOZD Iskra tega sklica.

Uvodoma so delegati obravnavali in sprejeli letni program družbeno-gospodarskega razvoja SOZD Iskra za leto 1978 pri uresničevanju družbeno-gospodarskega razvoja v obdobju 1976—1980. Poročevalec o prvi točki dnevnega reda Edvard Delopst je na kratko seznanil delegate o letnem programu in opozoril, da smo z gospodarjenjem v lanskem letu lahko zadovoljni in da dosednji trend gospodarjenja jasno kaže, da bomo izpolnili petletni plan razvoja Iskre.

Druge točka dnevnega reda je zadevala samoupravni sporazum o sodelovanju med SOZD Iskra in Inštitutom Jožef Stefan. Delegati so besedilo sporazuma sprejeli, pooblastili generalnega direktorja Jožeta Hujsa za podpis sporazuma in imenovali v koordinacijski odbor Miloša Kobeta, Marjana Henigmana in Ivana Finka, odbor za inovacijsko dejavnost skupščine SOZD pa so pooblastili, da spremlja izvajanje sporazuma.

Delegati so v nadaljevanju seje sprejeli sklep o razpisu volitev za delegate delavskega sveta SOZD Iskra in odbora za samoupravni nadzor SOZD Iskra, po katerem morajo biti volitve v nove organe samoupravljanja opravljene najpozneje do 10. aprila. (Celoten sklep bomo objavili v prihodnji številki). Hkrati so tudi imenovali volilno komisijo, ki jo sestavljajo: predsednik Jože Oblak (Iskra Commerce), namestnik predsednika Alojz Kleindinst (Avtomatika), tajnik Mitja Ančič (DSSS SOZD Iskra), namestnik tajnika Jasto Marcon (DSSS SOZD Iskra) ter član Marina Glavan (DSSS SOZD Iskra) in namestnik člana Zvezdana Kompare (Iskra Commerce).

Skupščina je dalje sprejela tudi predlog, naj bo letošnji dan Iskre 1. julija v Škofji Loki ter imenovala odbor za izvedbo proslave.

Ob koncu zasedanja je spregovoril še generalni direktor Jože Hujs, ki je delegate obvestil, da odhaja s 1. marcem v pokoj direktor za področje kvalitete ing. Milan Železnik. Poudaril je, da je bilo celotno življenje in delo Milana Železnika najtesneje povezano z Iskro še od partizanskih časov sem. „Milan Železnik je osebnost, ki je vtisnila pomemben pečat Iskri vsa ta leta. On je bil tisti, ki je v Kranju ustvaril in dal na tehničnem in tehnološkem področju pečat temu, da je Iskra danes to, kar je. Ljudi, ki bi pustili v Iskri takšno sled, bi lahko danes prešteli na prste ene roke. Zato je prav, da se mu za vse zahvalimo s toplim ploskanjem.“ Po besedah Jožeta Hujsa je slavljenca nagovoril še glavni direktor Iskra Elektromehanike Aleksander Mihev, ki je Železniku

izročil skromno, a najvišje priznanje kranjske Elektromehanike, spominsko plaketo.

Milan Železnik se je zahvalil čestitkam in priznanju. „Res je“, je dejal, „da sem skušal narediti vse, kar je bilo tukaj povedano. Uresničenega je precej, morda sem sam manj videl. Vendar imam svoje mnenje, kajti kritičen sem do dela in tudi nisem z vsako stvarjo zadovoljen. Zahvaljujem se vsem tistim sodelavcem, ki sem jih bil v več kot tridesetletnem obdobju srečal in z ljudmi sem v glavnem zelo lahko sodeloval, za kar se jim zahvaljujem. Morda tudi, da sem bil za koga težak, vendar so bili tudi oni včasih takšni.“

Želim, da bi Iskra naprej živela močna in bila trdna, da bi se svetila. Govorim kot tisti, ki je pomagal graditi hišo trideset let in je sam sebe vgradil vanjo. In zato mi je vedno žal, če je treba kak vogal podpreti pa pade kakšna opeka s strehe te hiše. Zato želim, da bi bila Iskra trdna in da bi prenesla vse pretrese in potrebe in da bi bila čvrsta in močnejša. Vsem vam želim uspeha in Iskri vso bodočnost,“ je dejal ob koncu ing. Milan Železnik.

D.Ž.

Ob koncu zadnjega zasedanja skupščine SOZD Iskra je glavni direktor Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Aleksander Mihev, po kratkem nagovoru izročil plaketo Milanu Železniku za njegovo nad tridesetletno plodno delo v Iskri.

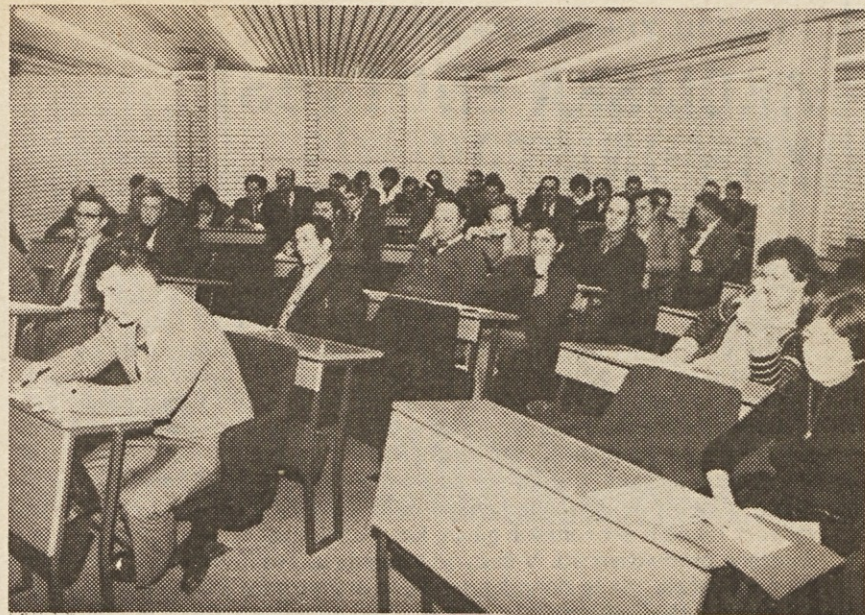
ISKRA IEZE

Dolgoročna pogodba o sodelovanju IEZE : MIPOT

V sredo, 22. februarja so na Stegnah podpisali dolgoročno pogodbo, oz. dogovor med Iskro IEZE in italijansko firmo MIPOT iz Krmina. Po tem dogovoru bosta Iskra, oz. TOZD Uporovni elementi iz Šentjuneja dolgoročno sodelovali na raziskovalno-razvojnem, proizvodnem in prodajnem področju.

Italijanska firma MIPOT ima svoj sedež v Krminu (Cormons) v Italiji. Tovarna je specializirana za proizvodnjo potencijetrov. Skoraj enak, komplementarni program pa ima IEZE, oz. TOZD Upori Šentjerneje. Zato je ideja o dolgoročnem sodelovanju logična, saj se bodo razvojne in tehnične izkušnje obeh izmenjavale in služile večji racionalnosti proizvodnje.

Podpis dogovora je le plod že večletnih stikov med obema partnerjema, ki sta sodelovala že dosedaj. Dogovor je v imenu Iskre podpisal glavni direktor IEZE Gojmir Blenkuš z direktorjem TOZD Upori Ludvikom Simoničem, s strani MIPOT pa direktor Drago Milič. Slovesnemu podpisu so prisostvovali tudi predsednik Gospodarske zbornice SRS Andrej Verbič s sodelavci, namestnik generalnega direktorja Iskre Anton Stipančič, direktor področja za inovacije Miloš Kobe, s strani MIPOT pa direktor (Nadaljevanje na 2. strani)

Posnetek z zadnjega zasedanja skupščine SOZD Iskra, ki bo v prihodnje imela delavski svet kot najvišji samoupravni organ.

Sporazum podpisan

pozdravil vsem navzočim je ing. Klavs dejal:

„Vizija naše samoupravne družbe je, da bi na eni strani ustvarili ustreznno materialno blagostanje vseh delovnih ljudi, na drugi strani pa, da bi vsak delovni človek bil svobodna enakopravna osebnost, ki aktivno, enakopravno in samoupravno odloča pri vseh dogajanjih v naši družbi. ZZZ predvsem pri tem drugem pomeni bistven korak naprej k realizaciji ideje, da bo sleherni delavec v združenem delu tudi enakopraven sokreator naše samoupravne socialistične družbe.“

Iskra je nastajala in se razvila v velik gospodarski organizem v ZP in kasneje v SOZD Iskra, vse to iz potrebe hitrega razvoja naše družbe, specializacije proizvodnje, zahteve po moderni tehnologiji, vključevanje v mednarodno delitev dela itd. Pri tem svojem hitrem razvoju je v številnih reorganizacijah iskala ustrezno samoupravno organiziranost v posameznih fazah svojega razvoja. Če merimo vse te dosedanje napore po doseženih rezultatih, lahko ugotovimo, da so bili doseženi mnogi pozitivni uspehi v proizvodnem, tehnološkem in raziskovalno-inovacijskem področju tudi pod pogoji dotedanjega sistema samoupravljanja. Enako je bil dosežen tudi v pogledu samoupravljanja, decentralizacije odločanja velik napredek, kljub nedorečeni zakonodaji o samoupravljanju v naši družbi, povsem novo družbeno ureditev v nasprotju z družbenimi ureditvami, ki jih najdemo v ostalem svetu. Nova ustava in ZZZ sta nam prinesla rešitve za vsa bistvena vprašanja, prisotna pri združevanju dela in sredstev in urejanju vseh bistvenih zadev delovnih ljudi. Naj navedem samo nekaj glavnih opredelitev iz ZZZ, kot jih vidimo v Iskri, in ki bodo kot določila v novem samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra in drugih naših samoupravnih aktih doprinesli k nadaljnjem samoupravnem razvoju Iskre. ZZZ prinaša kot imperativ spremembo družbeno-ekonomskega položaja delavca v združenem delu, ki ni stimuliran za svoje delo več samo kot proizvajalec, ampak kot enakopravni proizvajalec in samoupravljalac v celotnem kompleksu družbene produkcije od postavljanja ciljev, planiranja, investiranja, proizvodnje, plasmana na tržišču, kot tudi pri gospodarjenju z vsemi sredstvi za reprodukcijo. To pa pomeni, iz osnovne spremenjeni družbeno-ekonomski položaj delavca, ki svobodno združuje delo in sredstva in suvereno odloča o rezultatih, ki jih je ustvaril.

ZZZ nam nadalje ni dal samo opredelitev TOZD—DO in SOZD, temveč širšo povezavo združenega dela tudi naprej, zunaj SOZD z drugimi subjekti ZD, jo takorekoč spaja s celotno družbo, na osnovi združevanja dela in sredstev, svobodne menjave dela ter delitve skupaj ustvarjenega dohodka na principu dohodkovnih odnosov, kar pomeni v končni konsekvenci, v nasprotju z grupnolastniškimi razmerami, podružbljanje celotnega procesa proizvodnje in gospodarjenja in tako ustvarja bistveno večjo vzajemno odgovornost za celotni proces družbene produkcije ter s tem zagotavlja optimalnejšo izrabo minulega dela in racionalnejšo uporabo tekočega živega dela.

Iz nadaljnjih opredelitev v ZZZ o (Nadaljevanje na 2. strani)

Podpisovanje samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra v avli naše stolpnice je bilo nadvse slavnostno.

AKCIJSKA ENOTNOST KOMUNISTOV

Pri razporejanju dohodka in čistega dohodka ter v sistemu nagrajevanja po rezultatih dela se po VII. kongresu ni dovolj uveljavil družbeno-ekonomski vpliv delavcev, ki tudi materialnoekonomsko niso bili spodbujeni k večji produktivnosti dela in doseganju boljših rezultatov v gospodarjenju. Na teh področjih se je dolgo časa bila ena temeljnih idej-nopolitičnih bitk in razjasnjevanj o družbeni naravi dohodka ter celovitosti pravic in odgovornosti delavcev za skladno uresničevanje vseh njihovih interesov in potreb predvsem v odvisnosti od ustvarjenega dohodka. V teh razjasnjevanjih se je ustvarjala akcijska enotnost komunistov za korenito spreminjanje družbenoekonomskih odnosov.

Kljub določilom zakona o združenem delu ter stališčem organov Zveze komunistov Slovenije je neposredna praksa dolgo časa ostajala pod vplivom tekočih ekonomskih gibanj kot v odvisnosti od rezultatov dela in dosežene produktivnosti. V času od sprejetja ustave nismo uspeli celovito izpeljati načela, da se dohodek temeljne organizacije združenega dela in osebni dohodek delavcev v združenem delu oblikuje iz živega in minulega dela.

Po sprejetju zakona o temeljnih družbenega planiranja in zakona o združenem delu, kakor tudi družbenih planov ter sporazumov in dogovorov o njihovih temeljih, smo samoupravne sporazume in družbene dogovore o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke začeli povezovati s planskimi dokumenti, v katerih so opredeljene osnove in merila tudi za ustvarjanje ter pridobivanje in ne le za razporejanje dohodka.

Izhajajoč iz izkušenj in spoznanj, ki so bila rezultat ustvarjalnega napora in iskanja konkretnih rešitev v organizacijah združenega dela na podlagi temeljnih opredelitev zakona o združenem delu, so v republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije oblikovali osnovo, da so delavci lahko začeli intenzivno oblikovati celovite lastne rešitve za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke na osnovi tekočega in minulega dela ter za vzpostavitev soodvisnosti med gibanjem dohodka in osebnih dohodkov. S tem se ustvarja podlaga za natančnejše opredeljevanje deleža posamezne temeljne organizacije združenega dela v skupnem dohodku in prihodku in za določanje višine skupno ustvarjenega prihodka in dohodka dohodkovno povezanih temeljnih organizacij združenega dela v pogojih družbene lastnine proizvodnih sredstev in blagovne menjave. Z gradivom sindikatov o uveljavljanju sistema delitve osebnih dohodkov iz minulega dela smo dobili osnovo za oblikovanje takšnih družbenoekonomskih odnosov in spodbud, da bodo delavci v lastnem interesu vlagali družbena sredstva kot podlago večje produktivnosti svojega in družbenega dela ter povečanja družbenega bogastva.

Pripravljen je tudi gradivo za usklajitev pokojninskega zavarovanja z ustavo in zakonom o združenem delu, tako da bi bila pokojnina odvisna od delovnega prispevka delavca v vsej njegovi delovni dobi in rezultatu vlaganj minulega dela.

D. Ž.

Sporazum podpisan

(Nadaljevanje s 1. strani)

dohodkovnih odnosih in osebnih dohodkih izhajajo določila našega samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra, ki bodo postopno pripeljala do končne ureditve celotne sfere ugotavljanja in delitve ustvarjenega dohodka.

Kot ta novi samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskre ni prvi korak Iskre k samoupravljanju, tudi gotovo ni zadnji. Izredna poglobljena razprava, začeta že, ko je bil poznan šele osnutek novega ZZZ in ko je bil ZZZ končno sprejet, je trajala skoro leto in pol na vseh nivojih in to tako,

da so bile najprej napisane teze za novi sporazum z vsemi osnovnimi opredelitvami ciljev in združitve, kot tudi za njihovo izvedbo. Na osnovi usklajenih tez je bil pripravljen osnutek sporazuma in po dokončnih usklajitvah vseh določil je bil tako rekoč v tretji fazi izdelan dokončni predlog samoupravnega sporazuma, o katerem so se delavci Iskre izjasnili na referendumih in ga bomo danes podpisali. S sprejemom in podpisom tega samoupravnega sporazuma pa naloge, ki nam jih ZZZ nalaga, niso zaključene, temveč je sprejet temeljni akt, na osnovi katerega bo potrebno sprejeti še vse preostale akte kompleksno in usklajeno na vseh nivojih od TOZD do DO—SOZD, kot z vsemi zunanjimi subjekti ZD, s katerimi se samoupravno povezujemo in tako ustvariti novo interno samoupravno zakonodajo, kar bo končno bistveno potem sprovesti v vsakdanjo prakso in tako ostvariti cilje naše revolucije.

Ta naloga pa nikakor ni majhna in enostavna, ker ne gre samo za korekcijo dosedanjih ekonomskih odnosov, temveč za popolnoma nove družbeno-ekonomske odnose, ki pa jih ni moč uveljaviti brez temeljite spremembe miselnosti in aktivnosti vseh udeležencev v ZD. Tu nas vse, tako družbeno-politične delavce kot poslovalne in samoupravne organe in delavce v ZD čaka velika in težka, vendar častna naloga izgradnje prave humane socialistične samoupravne družbe.

Prepričan sem, da bodo vsi akterji Iskre tako kot doslej zastavili vse sile za uresničitev in realizacijo postavljanih ciljev. Dovolite mi, da ob zaključku te etape, ko smo pripravljali ta novi samoupravni sporazum, izrečem v imenu vseh Iskrašev zahvalo vsem, ki so v teku razpravljanja in usklajevanja konstruktivno prispevali svoj delež k temu rezultatu.

Za izredno ustvarjalno delo velja priznanje in zahvala poslovalnim organom in predstavnikom DPO ter delegatom, ki so opravili vse usklajevalne postopke. Prav posebno zahvalo pa dolgujemo Iskraši tovarišu Sergeju Kraigherju, Romanu Albrehtu in Igorju Uršiču za njihovo dragoceno konstruktivno pomoč pri iskanju naj-

TOZD RADIJSKI SPREJEMNIKI

Priprave na predkongresno dejavnost

Sprejemanje in predvsem sama priprava novega pravilnika o oblikovanju in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo, je komuniste v sezanskih temeljnih organizacijah skoraj popolnoma zavzelo, tako da so obravnavanje predkongresnih tem skoraj zanemarili.

S tem v zvezi so sprejeli sklep, da je treba zamujeno v najkrajšem času nadoknaditi. Glavna teža njihovih prizadevanj bo akcija v občinskem merilu, ko bodo pripravili javno tribuno. Poverili so že posamezne zadolžitve, delo pa teče s polno paro.

V mesecu marcu predvidevajo dve seji, na katerih bodo obravnavali vrsto naslovov z notranjo problematiko tovarne, v načrtu pa imajo tudi obravnavo vse obvezne literature, ki sodi v potrebno pomagalo za razširitev političnega znanja komunistov.

SF

ustreznih rešitev pri vseh bistvenih novostih iz ZZZ in našega samoupravnega sporazuma.

Po uvodnih besedah predsednika skupščine ZP Iskra so predsedniki delavskih svetov in glavni direktorji vseh delovnih organizacij ZP Iskra ter

predstavniki DPO za dolgo mizo, prigrinjeno z modrim prtom, prtom iskrške barve, podpisali oba sporazuma in s tem dejanjem odprli pot za novo, bogatejšo in plodnejše obdobje SOZD Iskra.

D. Ž.

Stroški kakovosti

Ljudje vidimo, zato lahko hodimo, se izogibamo preprek in sploh ugotavljamo, kam nas pot pelje.

Slepec smo dali palico, da pot pred sabo otipa, kam pa ga pelje, ne ve. Slepec brez palice in ljudje v noči ali megli pa smo precej nebolgli — ne vidimo.

Pri kakovosti bi tudi želeli videti, kakšna je pot, kakšne in kolikšne so prepreke in kod nas pot pelje. Žal dobrih oči za kakovost proizvodov in storitev ne poznamo, poznamo pa osnove, ki nam omogočajo oceno in primerjavo. V tem članku bomo spregovorili na kratko o takih očeh za kakovost proizvodov in storitev in o tem, kaj in kako daleč lahko s temi očmi tudi vidimo.

Razvoj ekonomije kakovosti je star nekaj desetletij. V tem času se je v deželah z napredno organizirano industrijsko proizvodnjo in z visokimi kakovostnimi zahtevami pojavilo nekaj sistemov za ocenjevanje stroškov v zvezi s kakovostjo. Osnove so bile različne, nekateri so govorili o vrednosti izmeta po proizvodnem delavcu, drugi o dovoljenem procentu izmeta z ozirom na proizvedeno količino itd. Vsi ti sistemi niso bili kompletni in niso dolgo obstali.

Obstal in izpolnil se je šele sistem, ki temelji na spremljanju stroškov za zagotavljanje kakovosti na eni strani in na spremljanju izgub zaradi slabe kakovosti na drugi strani.

Popularno imenujemo sistem za spremljanje vseh stroškov, ki nastanejo zaradi slabe kakovosti kratko — sistem za spremljanje „STROŠKOV KAKOVOSTI“.

Ta sistem, ki ima svojo teoretično osnovo, o kateri pa sedaj ne bomo pisali, in je bil v vrsti primerov tudi dejansko izveden je dobil strokovno verifikacijo v Evropi. organizaciji za zagotavljanje kakovosti (OQC), v Internacionalni akademiji za kakovost (IAQ) in pri nas v Jugoslovanski zvezi za kakovost (JUSK).

Uvedba sistema omogoča sistematično spremljanje vseh izgub, ki nastanejo zaradi slabe kakovosti, na eni strani in stroškov za ocenjevanje kakovosti na drugi strani. Vse z namenom, da ugotovimo žarišče prekomernih stroškov in izgub ter le te z uvajanjem preventive zmanjšujemo.

Spremljanje trendov posameznih vrst stroškov pa omogoča sistematična in dolgoročna ukrepanja v poslovni politiki.

Naš sistem za spremljanje stroškov kakovosti temelji na naslednjih osnovah:

- Kakovost je razlika med zahtevanimi in dejansko doseženimi lastnostmi izdelka ali storitve
- Kakovost je sestavljena iz projektne kakovosti (ki je s projektom določena) in kakovosti izdelave ali konformnosti, to je stopnja v kateri je projektna kakovost dosežena.
- Projektna kakovost je določena v razvoju, kot rezultat timskega dela in stroškov projektne kakovosti ne spremljamo, čeprav ima sama projektna kakovost določen vpliv na stroške kakovosti konformnosti.
- Zaradi napak pri delu, vseh, tako v proizvodnem procesu kot v drugih službah, nastanejo dodatni stroški, ki so posledica naših zahtev, da zagotovimo konformnost izdelka — te stroške imenujemo stroške kakovosti ter jih merimo z ugotavljanjem vseh odstopanj od procesa, ki dela brez motenj in napak.

Stroške kakovosti zaradi preglednosti in spremljanja trendov ter primerjav delimo na:

- Izgube zaradi slabe kakovosti, kamor štejemo tako notranje izgube (izmet, popravilo itd.) kot tudi zunanje izgube (npr. reklamacije), ki nastanejo potem, ko izdelek zapusti organizacijo, ki ga je proizvedla.
- Stroške ocenjevanja in ugotavljanja kakovosti, kamor razvrščamo stroške delavcev, opreme in prostorov, ki na kakršenkoli način sodelujejo pri ocenjevanju kakovosti in
- Preventivne stroške kakovosti, kjer zajemamo vse tiste stroške, ki jih imamo namenoma v naprej (PREVENTIVA), da bi bila kakovost konformnosti čim višja in stroški ocenjevanja čim manjši.

Poglejmo si še, kako daleč smo s spremljanjem stroškov kakovosti v Sloveniji in v Iskri.

Na predlog Izvršnega odbora in komisije za kakovost elektroindustrije pri Gospodarski zbornici Slovenije teče akcija in to skupno z Društvom knjigovodij, da bi omenjeni sistem postal osnova za spremljanje vseh stroškov, ki so v zvezi s slabo kakovostjo. Prečiščeni tekst sistema bo objavljen tudi v strokovnem glasilu.

V Iskri smo imeli skupaj z Društvom za kakovost v SRS konec 1977 enodnevno posvetovanje, kamor so bili povabljeni organizatorji, knjigovodje, sodelavci iz ekonomskih in finančnih oddelkov in služb kakovosti vseh TOZD in DO. Posvetovanja se je udeležilo okoli 100 sodelavcev iz skoraj vseh TOZD in DO.

Na posvetovanju smo pregledali kakšne so naše možnosti in ugotovili, da v večini DO in TOZD obstajajo realne osnove za spremljanje stroškov kakovosti. Po dogovoru na posvetovanju smo v posameznih DO, oz. TOZD, pač po razdelitvi in načinu spremljanja stroškov, formalizirali time iz organizatorjev, računovodij in vodij službe kakovosti z nalogo, da pripravijo osnove za spremljanje vseh stroškov slabe kakovosti.

Razen v eni DO so se timi resno lotili posla in v času pisanja tega članka imajo že marsikje podatke o izgubah, notranjih in zunanjih, podatke o stroških ocenjevanja kakovosti, itd.

Namen spremljanja je vsekakor v načrtnem spremljanju vseh stroškov kakovosti ter naknadni optimalizaciji glede na dano raven kakovosti in pogoje dela. Pri tem je vedno treba dano in zahtevano raven doseči. Bomo pa tak namen dosegli, če bomo redno obveščali, tako poslovodne strukture kot tudi samoupravne organe o posameznih vrstah stroškov ter po potrebi dodali tudi obrazložitve za potrebe v opremi in izboljšavah, predvsem za vlaganje v preventivo.

Na ta način lahko izdvojimo in prikažemo pereče točke v proizvodnem procesu in pripravimo programe za odklonitev ugotovljenih najbolj perečih nepravilnosti in merimo vlaganja in uspešnost podvzetih ukrepov na enostaven in izčrpen način.

Tako bomo seveda, v daljšem časovnem obdobju, ugotovili za posamezne proizvodnje optimalni odnos med stroški preventive ocenjevanja in izgub zaradi slabe kakovosti.

Ob tem je nujno potrebno, da povemo, kaj je s ceno v zvezi s kakovostjo. Res je, da višja projektna kakovost stane več, Mercedes je dražji od Fičata, pri nekem določenem nivoju projektne kakovosti pa je prav gotovo visoka kakovost izdelave ali konformnosti cenejša in na to ne bi smeli pozabiti.

Ker smo se že odločili, da bomo stroške kakovosti ugotavljali in spremljali, bomo lahko bolje videli, po kakšni poti na področju kakovosti izdelkov gremo in kako in s kakšno ceno se bomo izognili posameznih ovir.

Naj za konec samo omenimo, da se stroški kakovosti v naših organizacijah gibljejo v višini nekaj odstotkov od celotnega prihodka.

Lotar Kozina

Pred letnimi konferencami

Dan pred zasedanjem skupščine ZP Iskra, 27. februarja, se je sestal IO KOOOS Iskre na svoji razširjeni seji, na kateri je najprej obravnaval samoupravni sporazum o sodelovanju med SOZD Iskra in inštitutom Jožef Stefan, dalje je obravnaval gradivo, pripravljeno za zasedanje skupščine in celoten omenjeni material politično verificiral.

V nadaljevanju se je, vodil jo je Jože Čebela, so se pogovorili tudi o dnevu Iskre, ki bo letos v soboto, 1. julija, v Škofji Loki, organizator tradicionalnega dneva Iskre pa bo TOZD Gospodinjinski aparati Reteče v sestavi DO Široka potrošnja iz Škofje Loke. Proslava dneva Iskre in borba bo na škofjeloškem gradu.

V vseh delovnih organizacijah Iskre so že bili občni zbori sindikata po tozidih, medtem ko so priprave na letne konference sindikatov po delovnih organizacijah v teku in bodo sklicane v mesecu marcu.

Ob koncu seje so sklenili, da bo 17. in 18. marca v Preču tradicionalno posvetovanje vseh družbenopolitičnih in poslovalnih činiteljev Iskre, na katerem se bodo pogovorili in dogovorili o nadaljnjem delu v smislu novega sporazuma o združevanju v SOZD in duhu nove ustave in zakona o združenem delu.

Med zaključki seje velja omeniti ugotovitev, da kljub dobrim poslovnim uspehom Iskre ne smemo biti uspavani, kajti čaka nas še ogromno vsakdanjega in tudi poglobljenega političnega dela, zlasti pri osveščanju neposrednih proizvajalcev.

D. Ž.

Dolgoročna pogodba o sodelovanju IEZE : MIPOT

(Nadaljevanje s 1. strani)

Drago Milič in zastopniki kulturno-gospodarske zbornice zamejskih Slovencev v Italiji.

V dogovoru so zapisali, da bosta Iskra in MIPOT sodelovala pri raziskovalno-razvojni dejavnosti, pri perspektivnem programiranju proizvodnega programa, na proizvodno tehnološkem področju, predvsem pa si bosta obe strani na podlagi tržne pogodbe izmenjavali proizvode in polproizvode za racionalnejšo proizvodnjo. Oba partnerja bosta tudi enotno tržno nastopala v Jugoslaviji in Italiji ter na ostalih tržiščih.

Podpis pogodbe je gotovo zelo pomemben za oba podpisnika, saj si bosta izmenjavala pridobljene izkušnje na področju projektiranja in v proizvodnji. Tako smo dosegli še eno mednarodno kooperacijo, sodelovanje že v fazi razvoja in načrtovanja tehnologije dela, obsega proizvodnje na podlagi tržnih raziskav.

FY

S podpisa pogodbe med Iskro—IEZE in italijansko firmo MIPOT.

Nismo še povsem izenačene

OKROGLA MIZA OB DNEVU ŽENA

„Ne morem reči, da smo kritizirale, ampak smo le ugotovljale obstoječe stanje. Drži, da smo ogromno napredovale. A ko smo ugotovljale, kaj in kje smo, smo le morale ugotoviti, da se kljub vsem premikom z moškimi še nismo povsem izenačile,“ je pri koncu razgovora, ki ga je pred dnevom žena organiziralo uredništvo našega lista, ugotovila tovarišica Majda Šebenik.

Kljub tej polovični beri pa je bil sam sestanek gotovo koristen, saj je znova osvetlil marsikatera še nerešena vprašanja glede javnega, delovnega in zasebnega uveljavljanja žensk v naši družbi sploh in v ZP Iskra še posebej. Sestanka, ki so se ga udeležile tovarišice Majda Šebenik, Marija Baloh, Slavka Prinčič, Anica Mladenovič, Ivica Korenjak in Rezka Porenta sta se pridružila zaradi solidarnosti tudi tovariša Miloš Pavlica, sekretar DPO, in Boris Mužič, direktor področja za ljudsko obrambo in družbeno samoznašito, članica uredniškega odbora Mara Ovsenik, ki je po pozdravu odgovornega urednika Dušana Željeznova povzela besedo, je najprej razgrnila vprašanja, okrog katerih se je pozneje sukala živahna razprava.

Vsako leto skušamo dnevno žensk dati poseben poudarek. Kaj menite o vseh družbenih dogajanjih, kakšen poudarek bi ta praznik moral imeti letos?

Ali je po vaši presoji ženska res enakopravna z moškim, ne samo ustavno in formalno, ampak tudi dejansko? Če ne — v čem ne in zakaj?

Ali je mednarodno leto žensk zapustilo pri nas kakšne posledice, ali je bilo zgolj manifestacija več? Veliko so obetali, koliko smo od tega res naredili?

Kako je danes s položajem žensk konkretno v naši delovni organizaciji? Koliko odstotkov žensk dela na kakšnih mestih, s kakšnimi poprečnimi OD? Je sploh katera na vodilnih oziroma vodstvenih delovnih mestih? Ali ženska sodeluje v zadostni meri v našem družbenem življenju? Kako je s strukturami oblasti in vodstvi DPO, kako s TOZD? Ali so v vaši krajevni skupnosti za bližajoče se volitve evidentirali dovolj kandidatov med ženskami in ali so imele možnost šolanja in višje izobrazbe? Kako skušate svojo izobrazbo dopolniti danes, ko ste že v službi in imate morda že družine? Ali vam je družba in družina šla pri tem na roke in ali vam zvišano stopnjo izobrazbe, ki si jo pridobite, pozneje tudi upoštevajo pri položaju, delu in dohodkih? Kako gledate na položaj ženske v svetu sploh, kje se vam zdijo krivice proti ženskam največje, kje je njihov položaj še najbolj urejen, kako je danes z mednarodnim ženskim gibanjem in zlasti z bojem žensk v nerazvitih in kolonialnih deželah?

Res vodita regiona v sektorju SEV v Švici ženski, in v deželah v razvoju, vendar na splošno lahko trdimo, da le malo žensk opravlja vodilne delovne naloge. Zanimivo je ob tem tudi to, da je struktura izobrazbe žensk zelo dobra, gospodarska zbornica celo pravi, da jih bomo dobesedno zasule z zunanje-trgovinsko registracijo. Tudi struktura dohodkov ni slaba; nasprotno: smo dokaj dobro plačane, seveda pa se zahteva za taka delovna mesta specifično znanje, registracija, jeziki in praksa. Ne morem reči, da se ženske ne bi želele uveljavljati. Ambicije so in to zdrave ambicije. Premik v tej smeri je narejen tudi z delovnimi pravili, na primer o dodatnih podpisnikih.

Kar se tiče praznovanja, pa ne bi govorila samo o tem, kako je, da sem zjutraj, popoldne in zvečer vedno bolj zaposlena in znatno manj doma. A kako je po tolikšnem delu — potem doma? Dosti pišemo, govorimo, ugotavljamo, toda iz vsega tega le malo stvarnega pride. Recimo: da bi prišla domov in rekla, dobro, zdaj sem pa razbremenjena z vzporednimi servisnimi dejavnostmi npr. s prehrano... ne, tega ni! Čaka me še en „šiht“, kar so naše matere ali žene trideset let nazaj delale po ves dan, smo si me z emancipacijo postavile za dodatna opravila.

PREMALO SKRBI ZA STAREJŠE DELAVKE

Marija Baloh: Govorila bom za ves kompleks Iskra—Stegne, kjer je največ zaposlenih žensk, poudarila bom, da imamo v kolektivu precej starejših žensk, ki pa so na svojem delovnem mestu premalo zaščitene. Za ženske, ki so starejše od 45 let, v sindikatu in v vodstvu premalo skrbijo. Dati bi jim morali boljše delovne pogoje. Zgodi se celo, da starejši ženski dajo slabše delo, ker pač njena delovna sposobnost in uspešnost pešata. Nihče se za tako žensko ne zmeni in komaj čakajo, da se upokoji. O tem bi morali spregovoriti na pristojnih mestih. Že tako smo v Stegnah odrezani od mesta in odvisni od le občasnih prevozov. Do Stegen je sploh težko priti, in starejši so pri tem najbolj prizadeti. Sicer Iskra pripravlja gradnjo proge do Stegen, toda kdaj bo to narejeno?

Kar pa se tiče zastopanosti žensk v družbenopolitičnih organizacijah, pa je pri nas podobno kot drugod; predsednic sindikata ali sekretark ZK tudi pri nas ni, sicer pa so v organizacijah sorazmerno dobro zastopane. Tudi na vodilnih delovnih mestih jih seveda ni.

Tudi priliv mladih žensk v ZK je še zmeraj premajhen. Glede solidarnostnih stanovanj bi rada rekla še to: pri nas smo nekaj časa pri tem veliko delali, ko pa je za to zadolžena tovarišica odšla, pa je delovanje nekako zamrlo. Od tod tudi primeri, da ima ženska — ki se poteguje za solidarnostno stanovanje, prek občine, zaposlena v naši DO, največ točk. Tudi socialne delavke nimamo, pa bi bila nujno potrebna.

Miloš Pavlica: V ZP Iskra smo lani rešili 1.000 stanovanjskih problemov, od tega več kot 500 ženskam. To seveda zahteva ogromna sredstva in prav lani smo tu dosegli več kot prejšnja leta.

Pred začetkom pogovorov.

V Gorici imamo socialno delavko, ki se ukvarja z vprašanji, ki spadajo v to področje, npr. s stanovanjskimi problemi, zdravstvenim varstvom žena, kateremu se pri nas posveča precejšnja pozornost. Imamo tudi komisijo, v kateri je tovarniški zdravnik, socialna delavka in nekateri člani za varstvo pri delu. Reči moram, da je na tem področju pri nas le malo drugače, kot je navedla Balohova za Stegne. Ko je ženska stara 45 let, ji nudimo lažje delo. Imamo pa tudi s samoupravnim sporazumom zagotovljeno, da ženskam, ki ne dosegajo več fizičnih sposobnosti mlajših, nudimo poprečje linij, tako da na svojih OD niso prikrajšane. Ti OD so tudi osnova za pokojnino. Dotaknila bi se še otroškega varstva, oziroma razlik v financiranju. Mislim, da prav v tem primeru ženske oziroma matere, še posebej matere samohranilke, niso enako pravne; že v vrtcu se čutijo razlike, razlikujejo se otroci premožnejših staršev od manj premožnih. Otroci pa se med seboj vse pogovorijo! Kar pa se tiče stanovanj pa moram reči, da v primerih, ko je pri nas zaposlena žena — in pri nas je več kot 50 % zaposlenih žensk — moški pa v drugi delovni organizaciji, se domenimo za sofinanciranje. S takimi dogovori med DO, po katerih dve podjetji kupita eno stanovanje, kar dobro uspevamo reševati probleme. Kar pa se tiče zasidbe žensk na vodilnih delovnih mestih, moram dodati, da jih nimamo, in tudi na vodstvenih ne dosti. Moramo pa biti ženske tudi samokritične in moramo priznati, da se marsikdaj z ozirom na naše obveznosti v družini, funkcij in odgovornejših del otepamo.

SO SAMOHRANILKE ENAKOPRAVNE?

Anica Mladenovič:

Pri nas so ženske kar precej aktivne in so zastopane v družbenopolitičnem življenju. Toda na vprašanje, ali so z moškimi enakopravne ali ne, bi skoraj rekla, da smo. Po drugi strani pa moramo upoštevati seveda tudi to, koliko se ob svojih obveznostih lahko angažiramo. Še posebej, če gre za mater samohranilko, ki ima veliko obveznosti in je za vse sama. Seveda pa tudi nasprotno ni primerno tolmačenje, kakršnemu smo bili priča na naši kandidacijski konferenci, ko je šlo za tovarišico z manjšim otrokom: „To je ženska z majhnim otrokom; z njo si ne bomo dosti pomagali!“ Mislim, da taka beseda ni na pravem mestu, saj je tudi taka ženska kljub pomanjkanju časa pripravljena družbenopolitično delati.

SAMO ENA VODILNA FUNKCIJA

Rezka Porenta: Naše delavke so pretežno nekvalificirane. Starejše so večinoma prišle s tečaji do poklica. Pred nekaj leti, ko smo bili še manjša tovarna, smo imeli take tečaje za kvalificirane in polkvalificirane delavce, v katerih je bilo zajetih zelo veliko žensk, ki so danes na odgovornejših delih, kot na primer v kontroli in v končni fazi na traku, in podobno. Pri nas je tudi glavni računovodja ženska, nekaj jih imamo tudi v komerciali... Glede na to, da je pri nas večina žensk, so torej kar dobro zastopane v strukturi del.

Kar pa se tiče vodilnih DM in vodilnih družbenopolitičnih funkcij, pa moram reči, da imam edino tako funkcijo, kot predsednica ZB jaz, ostale pa so večinoma članice sindikata in mladine. So pa sicer ženske kar dobro zastopane v samoupravnih organih, čeprav jih ne vodijo. Morda smo slabo organizirane, ali pa ne znamo prav pristopiti? Kje je vzrok, ne vem. Pomladka je sicer dosti, vendar se naša organizacija ni bistveno povečala.

Kar se tiče praznovanja ženskega

Anica Mladenovič.

praznika pa menim, da bi bil v ta namen potreben globlji pogled na zaposlene ženske v tovarni, saj doprinašajo velik delež. Pozanimati bi se bilo treba za njihove težave, jim prisluhniti in jim pomagati, saj če ženska ni zadovoljna na delovnem mestu, če jo tarejo skrbi, tudi uspeha ne more biti.

KAKO PA ŠTIPENDISTKE?

Ivica Korenjak:

Spregovorila bom o štipendistkah, o tem, kako je pri podeljevanju štipendij in kakšna je struktura štipendistov. Zanimivo je, da imamo 2.299 (Nadaljevanje na 4. strani)

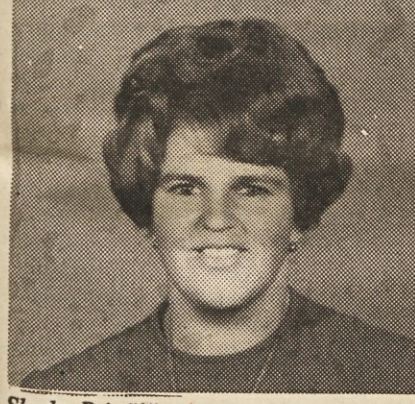

Ivica Korenjak.

NOBENA DIREKTOR, VSE ČISTILKE ŽENSKE

Slavka Prinčič:

V naši delovni organizaciji je zaposlen 3.001 delavec, od tega 1.563 žensk, imamo osem tozd in delovno skupnost skupnih služb. TOZD Žarnice je na področju Stegen, eden je v Kanalu, in po eden v Tolminu in Bovcu. Če pa na hitro pogledamo osebne dohodke, pa lahko za januar 1978 vidimo, da so znašali 5.005 din, vendar menim, da tak popreček ni realen za ženske, saj ni nobena direktor, vse čistilke pa so ženske. Realno bi bilo torej, poprečje OD za ženske med 4.000 in 4.500 din.

Slavka Prinčič.

ZUNANJETRGOVINSKE REGISTRACIJE, DOMA PA DODATNI ŠIHT

Majda Šebenik: Delam v zunanjem trgu Iskra Commerce, kjer je zaposlenih 63 žensk. V celotnem IC nas je 44 %, v domačem trgu pa samo 24 %. Levji delež torej pade ravno na TOZD Zunanji trg. Kakšna je struktura našega izvoznega oddelka? Imamo sedem izvoznih sektorjev, razdeljeni smo po vsem svetu, in čisto jasno je, da na teh sedmih sektorjih „sedijo“ moški. Imamo tudi regione, to so prosta področja, ki zajemajo praktično vso našo zemeljsko oblo. V teh regionih — dežele v razvoju imajo na primer 4 — imamo samo dve ženski.

DUŠAN ŽELJEZNOV

(33)

TITO V ISKRI

„Čez nekaj časa mi je dr. Vilfan sporočil, da želi predsednik Tito, naj mu pošljemo natančen popis našega kolektiva z njegovimi proizvodnimi programi vred. Dr. Vilfan je namreč Titu podrobno obrazložil problem Nika ter vprašanje zaposlitve nekaj tisoč ljudi, hkrati pa ga je seveda prosil, naj skuša narediti vse, kar se da.“

Ob tej priložnosti je Tito dejal Vilfanu: „Ja ču nešto više, nego samo upoznati ovu stvar.“

Tako mi je torej po pogovoru s Titom Vilfan napisal pismo s prošnjo po natančnem poročilu in programu. Tako sem zahtevano poročilo in programe izdelal in jih poslal dr. Vilfanu, ki je gradivo dalje posredoval predsedniku Titu.

Tako so naši načrti in problemi prišli direktno v roke tovarišu Titu. Ko je Tito pregledal našo pisarijo, je dejal dr. Vilfanu: „Pa to ti se čita kao roman.“

Hkrati je Tito zagotovil Vilfanu, da bo že našel priložnost sprejeti delegacijo Nika.

Kaj kmalu se je ponudila takšna priložnost. Bilo je prve meseca 1955. leta in približevalo se je tradicionalno praznovanje Titovega rojstnega dne. Ob takšnih priložnostih so prihajali

čestitat Titu številni predstavniki delovnih kolektivov iz vse države in dr. Vilfan je kot predsednik sekretar uvrstil med delovne kolektive, ki naj bi se udeležili sprejema ob predsednikovem rojstnem dnevu tudi predstavnike našega kolektiva. Ker je bila navada, da pride iz vsake republike po ena delegacija iz delovnih kolektivov, smo bili mi takrat, 1955. leta določeni, da zastopamo našo republiko.

In tako se je zares zgodilo, da smo bili 24. maja 1955, na predvečer Titovega rojstnega dne, povabljeni v Beograd na sprejem.

Tako smo se odpravili v Beograd. S seboj smo vzeli kot darilo prvi magnetni vžigalnik, izdelan v Jugoslaviji, ki je bil namenjen motorjem z notranjim zgorevanjem. Omenjeni vžigalnik pa smo posebej montirali na ploščo ter ga povezali z našim elektromotorjem za poganjanje.

Napočil je čas sprejema. Pred sprejemom pa me je dr. Vilfan povabil na kratek pomenek, med katerim mi je naročil, da med sprejemom nikakor ne smemo spregovoriti ničesar o naši problematiki, nikakor ne smemo biti prosilci, temveč izključno povabljeni.

„Nobenih prošelj, stvar je že urejena,“ je na koncu pribil dr. Vilfan.

Sprejem je potekal na Dedinju, v Belem dvoru.

To je bilo v terek, 24. maja 1955 popoldne. Preden nadaljnjemo s pripovedjo Nika Žumra, pogledimo še dokumentarno, kaj je o tem sprejemu tik pred Titovim rojstnim dnevom poročalo naše časopisje.

Tako je Slovenski poročevalec naslednjega dne, v sredo, 25.

maja 1955, na zadnji, osmi strani, v rubriki Zadnje vesti objavil naslednje krajše poročilo:

„Beograd, 24. maja (Tanjug). — Predsednik Tito je danes ob 15. uri sprejel v Belem dvorcu delegacijo ZB NOBJ, katero so sestavljali tovariši: Ivan Maček, Vladimir Bakarič, Lazar Koliševski, Djuro Pucar, Blažo Jovanović, Velimir Stojnić, Neda Božinović, Jovan Veselinov s predsednikom zveze Aleksandrom Rankovićem, ki mu je v imenu ZB čestital k 63. rojstnemu dnevu in izročil listino o njegovi izvolitvi za dosmrtnega častnega predsednika organizacije na nedavnem kongresu v Ljubljani, za kar se je predsednik Tito pristrčno zahvalil in se nato zadržal s člani delegacije v prisrčnem razgovoru.“

Nato je predsednik Tito ob 15.30 sprejel delegacijo delavcev in uslužbencev državnega sekretariata za notranje zadeve z državnim sekretarjem Svetislavom Stefanovićem na čelu, ki mu je čestital k rojstnemu dnevu in mu podarila magnetofon domačega izdelka.

Predsedniku republike je danes popoldne skupno čestitalo k rojstnemu dnevu tudi nad trideset raznih delegacij s približno dvesto predstavniki ljudstva, družbenih organizacij in delovnih kolektivov iz vseh krajev države. (Med njimi tudi delegacija Nika iz Slovenije, op. pis.)

Tovariš Tito se je z njimi zadržal v razgovoru približno eno uro in si ogledal darila, ki so mu jih izročili v imenu svojih kolektivov, organizacij in ljudstva ter po zakuski, ki jim jo je priredil, izročil pozdrave vsem našim ljudem, se zahvalil za darila in se od delegacij poslovil nekaj po 17. uri.“

Tako „Slovenski poročevalec“ o sprejemu v Beogradu.

Nismo še povsem izenačene

(Nadaljevanje s 3. strani)

štipendistov, in od tega čez 90 % moških. Na poklicnih šolah imamo v glavnem moške, saj še vedno velja miselnost, da dekleta niso primerna za nekatera poklice na poklicnih šolah, in da se v njih tudi ne bi mogla uveljaviti. Je pa dokazano, da so dekleta uspešnejša in lažje delajo tudi na fakulteti za elektrotehniko, kjer so pretežno zastopani moški.

Od okoli 443 štipendistov imamo 20 štipendistk na elektrofakulteti, na strojni pa ni nobene. Na ekonomski pa dekleta prevladujejo. Je pa res, da ima dekleta, ki želi študirati na elektrofakulteti, pri podelitvi štipendije prednost pred moškimi. Tako gledanje naših kadrovskih služb je gotovo treba podpreti. Torej so neke le premiki, ženska le že prodira v te, nekoč povsem moške poklice.

Dekleta so tudi bolj pridna pri študiju – to velja tudi za elektrofakulteto. Hitreje končujejo in imajo višjo poprečno oceno. Vsa dekleta imajo poprečno oceno nad 8.

Majda Šebenik.

ŽENSKES GLEDAMO Z REŠPEKTOM

Miloš Pavlica:

Res v tehničnih poklicih še vedno gledamo na žensko z „rešpektom“. Običajno se ženska res, ko fakultetno šolanje konča, poroči, in potem kmalu pride materinstvo. Zaradi teh razlogov še res vedno vlada določena rezerva, do deklet. Veliko se jih izgubi zato na administrativnih delih, in če se hoče ženska preriniti do vidnega strokovnjaka, mora vlagati neprimeren več naporov kot moški. V političnem delovanju pa se uveljavi celo lažje. Res je značilno tudi to, da so dekleta bolj pridna, dokler študirajo, veliko bolj kot fantje. Toda, če pogledamo aktivnost v okviru kluba štipendistov, pa vidimo, da je zelo majhna, saj dekleta dajejo prednost študiju, medtem ko fantje tudi študij zanemarijo in delujejo na drugih področjih, kjer spoznajo bodoče sodelavce. Zato tudi nimajo nobenih problemov, po zaposlitvi, saj večinoma že poznajo novo okolje. Z dekleti pa običajno ni tako.

ŽENSKA V FINANČNI SEKTOR

Ivica Korenjak:

Pri podeljevanju štipendij za komercialni sektor še vedno želimo fante, medtem kadar gre za finance, je obratno. Ljudje menijo: škoda, ker ni deklet, sicer bi štipendijo dobil. Da bomo to miselnost spremenili in premaknili, bo potreben marsikakšen korak, saj je močno zakoreninjeno tako pojmovanje v nas samih.

Marija Baloh: Res je v nas samih to staro in je težko spremeniti. To bo opravil šele čas, in nove generacije.

GOSPODINJA KONFERENCE – MOŠKI?

Majda Šebenik:

Ko smo vprašali tovarišico iz Železnikov, ali so ženske v samoupravnih organih, je odgovorila, da so, da so v komisijah, na tistih delovnih mestih, kot sem rekla za naš izvoz; lahko torej rečemo, na operativnih. Iz tega lahko zaključimo, da smo ženske še vedno za administrativna in operativna dela, to je pa tudi vse. Pomislila sem na tole: v naši Iskri nas je 30.000, pa ne vem, če imamo kje moškega administratorja ali daktilografa; razen šefov seveda, vendar – ti so šefi. Naj navedem samo primer naše miselnosti: v vabilu za zunanje-trgovinsko konferenco je med drugim pisalo: dobrodošli na ZT konferenci; da bi se vedelo, kje, kdo in kaj je, je bilo vse napisano. Prvi izvod je tudi jasno vseboval opravila gospodinje konference. Uprla sem se v imenu vseh žena. Smatram, da bi bilo vabilo z izrazom „gospodinja konference“ žaljivo tudi za Iskro. Sicer so kasneje ta izraz bri-

sali, vendar pa je bila potlej tudi moja udeležba nezaželena. Zanima me, če bi kateremu moškemu prišlo na misel, da bi poleg „gospodinje konference“ vpisal moško ime. Tedaj sem rekla odgovornemu tovarišu, da bi ga Roza Luksemburg dala za kaj takega na sonce sušit, pa mi je odgovoril, da je Roza Luksemburg živel pred 40 leti. On pa nas je s svojim pisanjem pomaknil za 100 let nazaj.

Ob tem, kako praznovati praznik žena, pa ne vem, kako naj odgovorim... saj to ni en sam dan v letu...!

LETO ŽENA – MANIFESTACIJA?

Slavka Prinčič:

Kar se tiče vprašanja o manifestacijah ob letu žena, pa bi rekla tole: veliko je bilo govorjenja, tudi po televiziji in radiu, veliko člankov, veliko manifestacij. Za konkretne akcije pa res ne vem. Enakopravnost ni samo v osebnih dohodkih, ampak tudi v tretmanu ženske v naši družbi. To pa ni proces od danes ali od včeraj... se pa nenehno širi.

MED VOJNO SMO SE HITRO ZNAŠLE

Rezka Porenta:

Med vojno smo se ženske same hitro znašle, pa naj si bo v enem ali drugem pogledu in tako doprinesle velik delež k NOV. Danes imamo pri nas 45 članov ZB, dobra polovica je žensk, 15 ženskam je priznana štetje pred 1. 9. Vendar je res, da vse te ženske danes popuščajo. Morda malo tudi zaradi tega, ker vidijo, da tudi če doprinašajo enako, kot moški, niso upoštevane enako. Res pa je tudi, da se ženske ne znamo prav postaviti; to velja tudi zame. Na sestanku dostikrat imam marsikatero pripombo, pa se je ne upam povedati, ker ne vem, kako bi jih sprejeli.

Ali torej ženska beseda na sestanku še zmeraj manj velja kot moška?

Na splošno lahko rečemo, da je to res.

OSMI MAREC IN VOLITVE

Slavka Prinčič:

8. marec letos ravno lepo sovпада z volitvami in mislim, da tudi moškimi prihajajo te volitve počasi že v ušesa. Še posebej, ker sovpadajo ravno z dnevom žena. Pri nas že beležimo izreden premik pri kandidiranju žensk. Res pa je, da nekatere ženske kandidature niso podpisale; jaz jih ne zagovarjam. V delegatskem sistemu bi v vsej mandatni dobi morda morala na sestanku le nekajkrat. Zato če že vnaprej odstopa, ne more biti prizadeta, ko pridejo v obravnavo stvari, ki jih ne zagovarja.

VEČJO POZORNOST ŽENSKI!

Marija Baloh:

Res bi bilo treba enkrat za vselej tole, kar govorimo ob dnevu žena, spremeniti. Mogoče ne bi bilo treba imeti proslave ob 8. marcu, ampak bi imeli slavnostne proslave, kakor smo jih že imeli v naši Iskri tudi po TOZD. Tedaj naj bi ženske povedale za probleme, ki jih tarejo. Tudi vodilni in sindikat niso dovolj pozorni na ta vprašanja.

MLAJŠE AMBICIOZNE...

Anica Mladenović:

Kar se tiče zaščite matere pri delu res še vedno velja, da se mora znajti vsaka po svoje. Če pa gledam kot mati samohranilka, pa moram dodati, da pogosto nimamo pravega razumevanja, tako pri šefih kot pri sodelavcih, saj dostikrat moramo med delovnim časom opravljati družinske zadeve, ker smo pač same. Če je ženska sama z otrokom, pač vse breme pade na njena ramena, in tako pripomb, češ, le kaj imaš toliko opravkov, res ne manjka. S te strani malo več razumevanja res ne bi bilo odveč. V TOZD pa je tako: nekatere starejše delavke so zelo pridne, in so vedno na svojem delovnem mestu, kjer delajo in molče. Drugo jih ne zanima. So pa tudi mlada dekleta, ki jih zanima vse, vse hočejo izvedeti, in želijo tudi napredovati. Začno se družbenopolitično udeleževati. Tod pa začno padati očitki, češ, glej jo, komaj je prišla, pa se že uveljavlja, jaz pa sem tukaj že leta, pa se nihče zame še zmeni ne.

ENAKI DOHODKI ZA OBA

Slavka Prinčič:

Kar se izobraževanja tiče, moram poudariti, da se pri nas veliko število

delavcev in delavk izobražuje ob delu. Od osnovne šole, kjer jih je velik odstotek, do srednjih in visokih šol. Imamo primer ženske, ki je končala izredno srednjo tehnično šolo in je danes strojni tehnik v konstrukciji.

Kar pa se tiče samoupravnih organov in DPO, pa mislim, da je ženska beseda enaka moški, ker tista, ki z besedo ne bi uspela, že prej ne sprejme kandidature. Mislim, da smo ženske dostikrat še prehude. Kar pa se OD tiče, mislim, da imajo na enakih delih oboji enake dohodke.

ŽENSKES NA OPERATIVNIH DELIH

Majda Šebenik:

Tudi pri nas v IC, ženska, ki na primer dela na referentskem mestu, za katero se zahteva določena izobrazba, lahko v skladu z našimi potrebami pogodbeno študira kakšen koli drug profil, in po končanem študiju bo gotovo dobila ustrezno višje delovno mesto.

In zakaj ni nobenega predstavnika v tujini, ki bi bila ženska?

Rezika Porenta.

Iz čisto preprostega razloga: ker ženska, ki je vodja sektorja, ne more iz enega operativnega komercialista preskočiti na predstavnika firme v tujini. Vmes so le še stopničke. Prehodi pa lahko te stopničke le zelo mukotrpno, težko. Ambicije pa tod seveda so, toda žal se za enkrat ustavljam na bolj operativnih delih. Zdi se mi vendar, da so narejeni bistveno kvalitetnejši premiki. Ne bi se povsem strinjala, da smo ženske zapostavljene zaradi svoje biološke funkcije. Res je, ženske neizpodbitno rodimo, in tedaj izgubimo nekako dve leti poslovnega življenja. Vendar se vanj kaj hitro spet vključimo.

VČASIH JE BILO DRUGAČE...

Rezka Porenta:

Včasih je bilo drugače. Spomnim se, da sem še leta 1954 morala k zdravniku po potrdilo, da res dojam, da sem lahko ostala ob otroku doma, kako je bilo to poniževalno za mater! Sicer pa je po novem zakonu dana možnost, da ostane na porodniškem dopustu moški, vendar pa mislim, da jih je še vedno zelo malo, ki bi se odločili za to. Poznam pa tak primer.

V DRUŽINI BOLJ EMANCIPIRANE

Majda Šebenik:

Sicer pa vzporedno z žensko emancipacijo tudi moške zgubljajo funkcijo, kakršno smo mi poznali v svojih očetih še kot otroci. Vzporedno s tem, da je mati zaposlena, je povsem razumljivo, da si preostali popoldanski čas čedalje bolj razdelita z možem, ki vse bolj sega v gospodinjske opravke. Iz tega vidimo, da so se žene v družini bolj uspele emancipirati, kakor na poslovnem področju.

MISELNOST SE SPREMINJA

Slavka Prinčič:

Tudi miselnost mož se spreminja. Spomnim se, kako je bilo, ko sem prišla na Primorsko. Popolnoma nemogoče se je zdelo, da bi šel v trgovino moški, še manj, da bi v vozičku peljal otroka na sprehod. Danes je to že povsem normalno in razumljivo.

RAZVITI VZPOREDNE DEJAVNOSTI

Majda Šebenik:

Razviti bo treba še vzporedne dejavnosti, če bomo hoteli, da bo žena in mati lahko bolj angažirana tudi v družbenopolitičnem življenju. Prav hitro bo treba te stvari urejati, dovolj hitro pa vseeno ne bo. Premik je morda že res celodnevna šola, sama sem z njo zelo zadovoljna, saj je otrok preskrbljen, ima hrano, pouk, igro. V petek prinese torbo domov, in ko jo pregledam, vidim, kako je otrok med tednom delal.

Kako pa je z varstvom v Gorici?

Slavka Prinčič:

Tudi pri nas se stanje iz leta v leto izboljšuje. Problem je še vedno varstvo otrok, katerih matere so vezane na izmensko delo. Problem je tudi varstvo za otroke do treh let starosti. Nikjer na Goriškem namreč ni jasli, in so zato matere teh otrok – od osmih mesecev starosti dalje, vezane na privatno varstvo, ki pa je danes katastrofalno drago, in še manj zanesljivo.

VARSTVO V TOZD

Boris Mužič:

Ali je že kdo razmišljal, da bi v okviru TOZD organizirali varstvo? Mislim, da bi se splačalo, saj bi bile matere brez skrbi, in tudi problem varstva zaradi izmen bi bil rešen.

Slavka Prinčič:

Menim, da bi bila ena ali dve delovni moči v eni ali dveh sobah veliko cenejša rešitev, s tem pa bi bila tudi produktivnost neprimerno večja. Morda bi res veljalo več pozornosti posvetiti takim, konkretnim rešitvam.

RAZLIK NI!

Boris Mužič:

Ko govorimo o razlikah med moškimi in žensko menim, da v naši družbi razlik ni, vsaj ne med mladimi ljudmi. Če pa so, je to ostanek preteklosti. To je doprinesel tudi socializem, saj mislim, da takih možnosti, kot jih imamo mi, nimajo skoraj nikjer, vendar jih ne znamo izkoristiti, temveč iščemo neko višjo ali samoupravno silo, ki naj jih reši. Ne znamo pa se med seboj dogovarjati. Na delovnih sestankih se pogovarjamo o referendumih, sklepih, sporazumih, medsebojnih odnosov znotraj kolektiva pa ne obravnavamo. Premalo se tudi medsebojno poznamo. Imamo neke sindikalne sestanke, zabave, 8. marec, Iskrijado, itd., se pravi spremne in utečene zadeve, ki so simbolično tudi potrebne. Ne poznamo pa tegob posameznika, njegovih skrbi, njegovih hib, in obremenjenosti. Hodimo v isti TOZD, v isto delovno sobo, videvamo se, o tisti problematiki, ki delovnega človeka tare v privatnem življenju, pa govorimo samo takrat, ko pride do kulminacij problema, in ko je postal že socialni ali drugi problem. Socializem pa je odnos človeka do človeka.

Ugotovljale smo, da na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih žensk v Iskri praktično ni. Tudi ne predsednik OOKZ in sindikatov. Kako gledate na to?

ŽENSKES SO PREMALO AGRESIVNE

Boris Mužič:

Menim, da so ženske premalo agresivne. Zakaj ženske niso zunanjetrgovinski predstavniki? Vemo, da rabimo inženirja in da ga bomo usmerjali. O tem, da imamo tudi žensk na razpolago, pa v kadrovski politiki nismo nikdar razmišljali. Prav tako, kot vodimo njega od branže do branže, da bi spoznal celoten potek proizvodnje, bi lahko vodili tudi njo. Vedno se postavimo pred dejstvo: zdaj je sama, potem bo poročena in bo imela otroka. Že vnaprej gledamo tako, da vzgajamo kader, ki kasneje ne bo prišel v poštev. Zakaj pa ne bi bilo obratno. Zakaj z žensko ne bi šel tudi njen mož, oziroma družina? Funkcije žene

E LEKTROME HANIKA

Srečanje žena ob 8. marcu

Ob letošnjem osmem marcu bo v Iskri Elektromehaniki v Kranju srečanje žena. Pri izvršnem odboru sindikalne organizacije je že formiran poseben pripravljalni odbor za organizacijo tega delovnega srečanja, ki bo v petek, 3. marca ob 11,30 uri v dvorani delavskega samoupravljanja, nad delavsko restavracijo v Savski Loki.

Srečanja se bodo udeležile delavke iz vseh temeljnih organizacij Iskre Elektromehanike, in sicer po dve predstavnici iz vsake TOZD. Vabljeni bodo tudi predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij temeljnih organizacij in DO ter vodstva delovne organizacije. Delovnega sestanka se bodo udeležili tudi predstavniki komisije za družbeno aktivnost žensk pri OK SZDL ter Občinskega sindikalnega sveta in sindikata SOZD Iskra.

Delovni program srečanja žena Elektromehanike bo dokončno oblikovan šele v prihodnjih dneh, pa vendar lahko že sedaj zapišemo, kako bo predvidoma potekalo to srečanje. Po slavnostnem govoru predsednika sindikalne konference Elektromehanike lahko pričakujemo odkrit in pole-

in matere jemljemo kot breme, ki že odtehta celotno kadrovsko politiko.

Kako pa je z avtoriteto ženske na vodilnih delovnih mestih?

PA AVTORITETA?

Slavka Prinčič:

To je odvisno od ženske do ženske. Če pride z avtoriteto, jo tudi zadrži. Če pa se ženska izobražuje ob delu, in se počasi povzpne pa take avtoritete običajno nima.

Ivica Korenjak:

Sama sem postala vodja oddelka po nui, ker ni bilo nikogar, kader se je zelo hitro menjal, nobena pa ni vzdržala več kot leto dni. Tu gre za delo z mladino, s fakultetami. Prej je vedno prihajalo do konfliktov, sama pa nisem imela s predpostavljanimi nikoli težav. Znajti sem se morala sama, tako da je delo teklo, to pa je bilo zame tudi najbolj važno vodilo.

TAKIH PRAVIC NI NIKJER DRUGOD!

Rezka Porenta:

Sicer pa priznajmo, takih pravic, kot jih imamo ženske pri nas, nimajo nikjer po svetu. V nerazvitih in kapitalističnih deželah zelo zaostajajo za

Marija Baloh.

nami. Ali so bogate, ali pa so revne, sicer pa je bilo včasih tako tudi pri nas. Veliko smo pridobile z enotnostjo, in z delom, bomo pokazale, kar že imamo. Seveda pa mora rod take premike preživeti, boj žensk po svetu pa absolutno podpiram. Neverjetno je, kaj vse se po svetu dogaja, včasih se celo vprašam, ali je v nekaterih delih sveta ženska sploh še človek? Tudi ženske pri nas na jugu, ki so bile pol življenja pokrite, niso imele od življenja ničesar. Tudi one so nekaj dosegle, vendar, ko ljudje od tam prihajajo v naš del države, ne morejo verjeti, kako lepo ženska v Sloveniji živi. Sicer je tudi ženska na jugu danes že odkrita in vidiš jo v obraz, ki ga je prej skrbno skrivala. In če smo pošteti; naše kritike so včasih nekoliko neupravičene.

Pogovor pa ni pokazal samo resnice, da je ves boj za enakopravnost žensk v svetu celota, ampak tudi to, da ni meje, med pravicami moških in žensk, da je vse, kar gre v prid enim, tudi korist drugim, da smo vse bolj med seboj soodvisni in povezani, soodvisne in povezane. Morda je tudi to osnovna misel za letošnji 8. marec, dan žena, ki je s sočasnim datumom volitev postal zares izhodišče našega skupnega boja za boljši in pravičnejši jutri naše socialistične samoupravne skupnosti kot celote.

Mara Ovsenik

KRIZA ODNOSOV, ZAUPANJA, VODENJA?

Delavci TOZD Števci in TOZD Vzdrževanje so na referendumu, 17. februarja glasovali proti sprejemu samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra. Tudi v nekaterih drugih tozidih v Kranju je referendum uspel le z majhno večino. Komunisti so ga ocenili za neuspešnega.

Svet Zveze komunistov Iskre Elektromehanike je 22. februarja v Kranju na razširjeni seji obravnaval rezultate neuspelega referenduma za potrditev sporazuma o združevanju v sestavljeno organizacijo.

Komunisti so na razširjeni seji sveta ZK skušali ugotoviti vzroke za neuspešnost referenduma. Slišali smo nekaj mnenj, pripomb in pritožb, ki kažejo na to, da ni bila sporna vsebina predloženega sporazuma o združevanju in je možne vzroke za ta politični neuspeh treba iskati globlje: v odnosih v kolektivu Iskre Elektromehanike.

Neuspeh referendum v nekaterih tozidih Elektromehanike v Kranju je odsev oportunitizma, nepripravljenosti komunistov in drugih subjektivnih sil za odkrit spopad s problemi, ki se pojavljajo pri dograjevanju samoupravljanja.

Potegnimo črto pod vso našo dejavnost v preteklem obdobju. Glavne vzroke za nastale probleme v Iskri Elektromehaniki vidimo: v nezadostno razviti samoupravni organiziranosti, v nerazvitem sistemu obveščanja, v neurejenosti medsebojnih odnosih, nedodelanosti sistema za delitev osebnih dohodkov, v prepočasnem reševanju in spopadanju s problemi in vprašanji, ki so vsak dan prisotni v naših temeljnih organizacijah. Skratka, vrsta starih neurejenih stvari bremenjuje odnose še danes. Vsa ta vprašanja, ki niso nikoli do konca razčiščena, vzbujajo hudo kri in slabijo delovne povezave, kar se kaže na slabšem doseganju delovnih zadolžitvev.

Sprejemanje pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD je v našem kolektivu ob koncu lanskega leta dvignilo veliko prahu in vroče krvi, delno upravičeno, delno ne. Takšne situacije znajo izkoristiti posamezniki, ki s svojim neodgovornim obnašanjem zavirajo razvoj samoupravnih odnosov. Delavci postajajo vse bolj nezainteresirani, pričenejajo dvomiti v predlagane rešitve, predloge, sporazume. Izgubljajo zaupanje.

Brez široke in razvite akcije ZK med delavci ni mogoče razvijati samoupravljanja. Komunisti Iskre Elektromehanike so sklenili, da bodo spremenili svoje metode v bitki za osveščanje delavcev. Z rezultati referenduma za potrditev sporazuma o združevanju v SOZD niso zadovoljni. V osnovnih organizacijah ZK bodo analizirali svoje delo in delo odgovornih delavcev — pošteno, odkrito in sistematično. Nato bodo ta vprašanja morali razčistiti še z delavci v delovnih skupinah in na zbiorih.

Dogovoriti se bo treba tudi za ustrezne načine obveščanja delavcev pred pomembnimi odločitvami. Doslej se je dostikrat zgodilo, da niti komunisti niso bili seznanjeni z gradivi, o katerih naj bi na zbiorih delovnih ljudi razpravljali, odločali ali jih dopolnjevali. Nikakor ne bo smelo odločanje na zbiorih ostati le formalno, kot je bila praksa doslej.

Večjo pozornost je treba posvetiti mladim. Poživiti je treba njihovo delo v organizacijah ZSM in jih vključevati v vsa področja delovanja. Organiziranost sindikata je treba prilagoditi spremembam v naši delovni organi-

zaciji. Delovne oziroma sindikalne skupine sedaj imamo, da bo delo v njih zaživelo, bo treba še veliko dela in osveščanja delavcev.

Preverjati bo potrebno tudi osveščenost vodstvene strukture, neposrednih vodij in mojstrov, ki imajo velik vpliv na odločitve in vzdušje med delavci. Tega pa se nekateri od njih zelo dobro zavedajo: s svojo pasivnostjo ali neutemeljenimi pripombami lahko napravijo več škode kot koristi.

V soboto, 25. februarja sta se sestala delavska sveta TOZD Števci in TOZD Vzdrževanje. Delegati obeh temeljnih organizacij so obravnavali rezultate referenduma. Po razpravi so sprejeli sklep, naj se omogoči pogojni podpis samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD, ker neuspeh referendum ne pomeni vsebinsko zavrnitev predloga sporazuma. Delegati obeh delavskih svetov so tudi sklenili, da bodo referendum ponovili 17. maja.

Rezultate referenduma je na izredni seji v ponedeljek, 27. februarja obravnaval tudi delavski svet Iskre Elektromehanike. Delegati DS delovne organizacije so se seznanili z rezultati referenduma, na katerem so se o sporazumu o združevanju v sestavljeno organizacijo odločali delavci TOZD Vega (22. 2.) in TOZD Orodjarna (24. 2.) in ki je v obeh tozidih uspel.

Delegati DS DO so sprejeli naslednje sklepe:

1. DS DO ugotavlja, da je bil na referendumu potrjen predlog samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD, razen v TOZD Števci in Orodjarna. 2. DS ugotavlja, da ne gre za vsebinsko zavrnitev predloga sporazuma in zato sklene, da se sporazum pogojno podpiše za temeljne organizacije, ki so predlog potrdile na referendumu. Za podpis se pooblašča glavni direktor Aleksander Mihev in predsednik DS DO Jože Zalelet.

3. Po izvedenem novem glasovanju v TOZD Števci in TOZD Vzdrževanje (17. maja 1978) bodo podani ugotovitveni sklepi.

4. Obveznosti za tozde, ki so sprejeli samoupravni sporazum o združevanju v SOZD, se izvajajo po določenih sporazuma, za tozde, ki niso sprejeli sporazuma, pa v skladu s sklepi njihovih delavskih svetov (po sporazumu o temeljnih plana in predlogih za razpis volitev organov upravljanja, op. pis.)

Zavedati se moramo, da je rešitev nastalih problemov v naših rokah. Nalog in dela je ogromno. V zadnjih dneh so se v naši delovni organizaciji zvrstile številne seje OO ZK, razširjena seja sveta ZK, izredne seje delavskih svetov TOZD in delovne organizacije. Na vseh smo zabeležili razprave, v katerih delavci kot možni vzrok za neuspeh referenduma navajajo premajhno obveščenost.

Končno smo se prebudili iz naše mladenosti in se zavedali pomena dejavnosti na področju informiranja. Ob uresničevanju določil zakona o združenem delu se je sicer povečala aktivnost na družbenopolitičnem in samoupravnem področju, ne pa tudi obveščanja. Vseh oblik obveščanja delavcev, ki so na voljo, nismo dovolj izko-

ristili. Imamo pa: ozvočenje, oglasne deske, informativni list, dve časopisni strani v glasilu Iskra, zbornice delavcev, delovne skupine, sestanke družbenopolitičnih organizacij, politični aktiv in številne oblike družbenopolitičnega in strokovnega izobraževanja. Navedene oblike naj bi predstavljale celovit sistem obveščanja. Za posredne oblike obveščanja delavcev naj bi skrbeli predvsem urednik in uredniški odbor. V tem mesecu mineva leto dni, odkar je delavski svet Iskre Elektromehanike imenoval uredniški odbor, ki se še nikoli ni sestel. Tako so posredne oblike obveščanja še vedno skrb uradno urednika in peščice občasnih dopisnikov. Pa nikar ne pozabimo, da se to dogaja v največji delovni organizaciji SOZD Iskra, v kateri združuje delo dobra tretjina Iskrašev.

Alojz Boc

Razširjene seje sveta Iskre Elektromehanike so se udeležili tudi predstavniki vodstva SOZD Iskra, CK ZKS in OK ZKS Kranj.

Sklepi poslovnega odbora

Poslovni odbor Iskre Elektromehanike je na svoji 38. seji, 16. februarja v Kranju sprejel naslednje važnejše sklepe:

1. Odbor je sprejel predloženi program razvojno-programskega področja za letošnje leto in poročilo o rezultatih razvojno raziskovalne dejavnosti v letu 1977. Posebej pa še sledeče sklepe:

— zaradi prepočasne realizacije posameznih razvojnih nalog je potrebno pospešiti vsa spremljevalna dela ostalih služb. Zato bo nujno treba spremeniti organizacijo dela na tem področju.

— čimprej je treba izdelati nov pravilnik za stimuliranje inovacijske dejavnosti. K inovacijskemu delu moramo pritegniti čim širši krog članov kolektiva.

— v letošnjem letu je treba rešiti tudi problem arhiviranja mikrofilmske dokumentacije.

2. Poslovni odbor ponovno naroča odgovornim strokovnim službam, naj čimprej dosežejo sporazum o prostorski ureditvi med temeljnimi organizacijami, ki so locirane v Kranju v Savski loki. Na podlagi tega sporazuma se bo lahko pričelo načrtovanje tehnoloških postopkov.

Gre za spremenjene odnose

Najbrž ni sporno, da je bila v zadnjem obdobju ena najširših razprav delavcev temeljnih organizacij Elektromehanike namenjena prav področju zdravstva.

Uvodna informacija o samoupravnih sporazumih o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva (republiškem in občinskem) je bila podana na razširjeni seji odbora za družbeni standard in varstvo pri delu delovne organizacije. Sledila je razprava v sindikalnih odborih in odborih za družbeni standard in varstvo pri delu temeljnih organizacij, nadalje razprava ter oblikovanje ugotovitev in stališč v izvršnem odboru sindikalne konference, s katerimi je bil seznanjen širši politični aktiv, o katerih je tekla razprava na zbiorih delavcev in ki so bila dostavljena občinski zdravstveni skupnosti Kranj. Nato spet opredeljevanje do dopolnitvenih samoupravnih sporazumov in nastop delegatov v skupščini občinske zdravstvene skupnosti.

Tudi ni naključje, da smo se delavci tako prizadeto vključevali v razpravo, saj smo se kot „uporabniki“ zdravstvenih storitev srečevali z marsikatero pomanjkljivostjo v organiziranju in izvajanju zdravstvenega varstva. Ob tej priliki so bile kritično ocenjene tudi razmere v naši obratni ambulanti in v kranjskem zdravstvenem domu.

O čem je tekla razprava v naših temeljnih organizacijah?

V prvem krogu razprav, ko so bili obravnavani prvotni predlogi samoupravnih sporazumov, so delavci naših temeljnih organizacij odločno opozorili predlagatelja, da povečana participacija lahko predstavlja regulativno potrošnje na področju zdravstva, v kolikor pri tem ni prizadet tisti del delavcev in občanov, ki so resnično bolni. Nadalje, da razumejo potrebo po vskladitvi družbeno ekonomskega položaja delavcev v zdravstvu z drugimi delavci v združenem delu. Prav tako so opozorili, da razumejo rast

stroškov zdravstva, vendar le takrat, kadar je zdravstvo dobro organizirano, da posluje racionalno.

Sam samoupravni sporazum pa kljub takemu „razumevanju“ ni bil sprejemljiv. Predvsem zaradi nekritičnega povečanja osebnih prispevkov (participacije) pri posameznih storitvah, ki najbolj prizadanejo resnično bolne in pomoči potrebne delavce in občane, pa tudi zaradi nekaterih drugih pomanjkljivosti. Odpor je rodilo malodane ultimativno postavljanje javnosti pred dejstvo, da mora biti prav tak samoupravni sporazum sprejet. Nikjer ni bilo otipljive garancije, da se bodo odpravile pomanjkljivosti pri konkretnih zdravstvenih storitvah. V predlogu je manjkalo pravzaprav tisti del, ki bi razgrnil „ozadje“: kdaj, kje in kako se bo popravil marsikje še neustrezen odnos do uporabnika storitev oz. pacienta, kje se bodo iskale in kako se bodo odkrile notranje rezerve. In ne nazadnje, kdo vse „participira“ na zbranih sredstvih in kako velike kose si režejo posamezni udeleženci.

Že ta grobi povzetek izraženih mnenj kaže, da se ravno v Iskri Elektromehaniki že v prvem krogu razprav nismo zadrževali pri tistih določbah, ki urejajo participacijo. Da smo dali drugačen poudarek kot pa je bilo za javno razpravo v Kranju ugotovljeno na seji občinske zdravstvene skupnosti.

V drugem krogu razprav, ko smo dobili nove predloge samoupravnih sporazumov, so se v temeljnih organizacijah Elektromehanike izoblikovala dodatna stališča. Samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva v občini Kranj je bil še vedno nesprejemljiv, kljub mučnemu „zoženju“ participacije. Poglejmo utemeljitev, ki so jo na skupščini Občinske zdravstvene skupnosti Kranj dne 31. 1. 1978 podali delegati naših temeljnih organizacij:

— Še vedno ni podan tak finančni del, da bi bili razvidni vsi kazalci, na osnovi katerih je ugotovljeno pomanjkanje sredstev ob današnji obliki zbiranja denarja.

— Še vedno niso niti v obrazložitvi niti kje druge prikazani kvalitetni elementi izboljšav v zdravstvu (pri izvajalcih) in v strokovnih službah (kot vmesnem členu med izvajalci in uporabniki).

— Še vedno je preveč poudarjena regulativna funkcija participacije, predvsem pa je treba jasno povedati,

ali bo participacija trajni ali začasni instrument in kakšno vlogo bo igrala v bodoče.

— Istočasno s sprejemanjem teh samoupravnih sporazumov bi morala biti sprejeta tudi povečana stopnja prispevkov iz BOD delavcev oz. iz dohodka temeljnih organizacij, pri čemer bi moralo biti podrobno utemeljeno odstopanje od samoupravnih sporazumov o temeljnih planov za srednjeročno obdobje, v katerih so prispevne stopnje za vse oblike skupne potrošnje vsklajene.

Hkrati s temi utemeljitvami je bil podan še konkreten predlog za dopolnitev sporazuma, ki ga je dal Aktiv invalidov Elektromehanike in opozorilo, da se utegne izroditi določilo o sprotnem določanju, kdo še (poleg navedenih) v samoupravnem sporazumu ne more prispevati k stroškom zdravstvenega varstva.

Torej se nismo zadrževali le pri majhnem delčku programa zdravstvenega varstva, o katerem lahko razpravljamo in razsojamo (kot npr. o participaciji), temveč smo se lotili tudi stvari, ki jim je težko priti blizu. Pri tem pa — lahko ocenjujemo — nismo uspeli. Ne zaradi nesposobnosti razpravalcev, temveč zaradi ne dovolj tehtno in jasno pripravljenih materialov.

Bojim se, da je bil velik del pobud samoupravljalcev in delegatov preveč enostavno zavrnjen. Pokazala se je precejšnja nepripravljenost predlagateljev samoupravnih sporazumov, da bolj korenito pretrgajo s pokroviteljskim odnosom do delavcev v materialni proizvodnji. To se je pokazalo v prvotnih predlogih in obrazložitvah, v popravljenih predlogih in obrazložitvah pa tudi v obrazložitvi in odnosu do stališč delegatov na sami seji občinske zdravstvene skupnosti.

Samoupravni sporazumi v drugi verziji so bili v Kranju sicer sprejeti. Toda delavci hočemo čiste račune. Pripravljeni smo na razumno povečanje prispevne stopnje. Zahtevamo pa korekten odnos predlagateljev oz. strokovnih služb do uporabnikov storitev. Tako kot v temeljni organizaciji hočemo vedeti, kako gospodarimo, tako hočemo vedeti, kako se obrača del dohodka, ki gre izven temeljne organizacije. Odgovori oz. komentar na stališča našega delegata, kot ga zasledimo v zapisniku s seje Skupščine z dne 31. 1. 1978, ko sta bila samoupravna sporazuma o zdravstvu sprejeta, je še vedno preveč administrativen. Kaže premajhno pripravljenost strokovnih služb in močnih posameznikov, da bi sledili zahtevam zakona o združenem delu in času, ko se je delegatsko delovanje odlepilo od začetnih težav.

P. P.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem za lepo darilo in dobre želje

Marija Božič

ISKRA

Štev. 9—4. marec 1978

5

REZULTATI REFERENDUMA ZA ZDRUŽITEV V SOZD ISKRA

TOZD	Glasovalnih upravičencev	Glasovalo	Udeležba ne glasovanju v %	ZA	PROTI	Nev.	Št. glasov ZA	v %
ATC	1.069	860	80,45	556	261	43	52,01	
TEA	1.572	1.318	83,84	900	343	75	57,25	
ERO	434	396	91,24	239	143	14	56,37	
Stikala	345	304	88,12	180	90	34	52,17	
Skupna proizvodnja	423	385	91,02	222	138	25	58,48	
Merilne naprave	203	192	94,85	117	72	3	57,64	
Delavska restavracija	77	65	84,42	54	10	1	70,13	
Mehanizmi Lipnica	291	233	80,07	185	39	9	63,75	
TEL Blejska Dobrava	411	348	84,67	279	56	13	67,88	
El. instrumenti Horjul	308	243	78,90	187	42	14	60,71	
Števci	1.117	932	83,44	438	400	94	39,21	
Vzdrževanje	373	341	91,42	162	153	26	43,43	
TEN	579	500	86,35	421	70	9	72,71	
Računalniki	86	68	79,07	62	5	1	72,09	
Instrumenti Otoče	524	452	86,26	307	135	10	58,58	
MSO	391	325	83,12	305	18	2	78,00	
IPT	397	348	87,16	298	38	13/1	75,06	
Elektrooptika	190	169	88,95	129	31	9	67,89	
VEGA	—	—	—	—	—	—	71,62	
Orodjarna	—	—	—	—	—	—	55,01	

DOPIŠUJTE
V ISKRO

Uresničevanje obrambnih priprav

Dograjevanje obrambnih priprav v občini Kranj je bilo v mandatnem obdobju 1974 — 1978 izredno pomembno. Storjen je nadaljnji korak v organizacijskem in vsebinskem uresničevanju koncepta splošne ljudske obrambe. Napredovali smo zlasti v izboljšanje načrtovanja obrambnih priprav, v utrjevanju mobilizacijske organiziranosti in ukrepih za delovanje v izrednih razmerah ter vojni. Pomembne uspehe smo dosegli pri prenosu, opremljanju in usposabljanju enot teritorialne obrambe in civilne zaštite ter v organiziranju priprav občanov za obrambo dežele in naše samoupravne socialistične ureditve.

S tem smo dosegli, da obramba v občini postaja vse bolj stalna skrb delovnih in ostalih skupnosti ter njihovih samoupravnih organov. Skupščina občine je v preteklih letih sprejela vrsto pomembnih predpisov, ki so bili potrebni za organizacijo in vsebino dela posameznih organov na področju ljudske obrambe in družbene samozastite. Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozastito je jeseni l. 1976 prevzel tudi usmerjevalno in koordinacijsko vlogo na področju varnosti, notranjih zadev in organizacije oziroma podružbljanja družbene samozastite. V teh letih je obravnaval in sprejel vrsto predlogov in sklepov o vsebini obrambnih priprav in načrtov v OZD, drugih delovnih in krajevnih skupnostih kot tudi v upravnih organih ter občinskih štabih za teritorialno obrambo in civilno zaščito.

STANJE OBRAMBNIH NAČRTOV

Podružbljanje obrambnih priprav je bilo ob intenzivnih organizacijskih, materialnih in strokovnih vidikih ena od osnovnih nalog krepitve naše obrambne pripravljenosti. To je bilo doseženo z vključevanjem širokega kroga delovnih ljudi in občanov v programiranje konkretnih rešitev za zaščito in obrambo v okoljih, v katerih živijo in delajo. S tem pa je že v veliki meri zagotovljeno,

da delovni ljudje in občani niso več le izvrševalci tistih nalog, ki se oblikujejo izven njihovih skupnosti, temveč predvsem nalog, ki jih z obrambnimi načrti oblikujejo in sprejemajo sami.

Obrambni načrt občine je sestavljen iz obrambnih načrtov skupščinskih in upravnih organov, vodstev družbenopolitičnih organizacij, organov za notranje zadeve, načrtov teritorialne obrambe ter iz obrambnih načrtov združenega dela in krajevnih skupnosti. Najbolj so obrambni načrti dograjeni pri teritorialni obrambi in organih za notranje zadeve, nekoliko manj v strukturah civilnega sektorja, nato v KS in združenem delu in najmanj v SIS in družbenih organizacijah. Osnovni vzroki teh pomanjkljivosti so v pomanjkanju nekaterih sistemskih rešitev in v dejstvu, da so nekatera področja še v svoji samoupravni prenosu.

Pomanjkljivosti dosedanjega dela pri pripravi vojnih načrtov je bila v tem, da jih nismo preverjali in praktičnih vajah, da bi tako ugotavljali realnost načrtovanih rešitev ter ukrepov. V krajski občini je kljub tem ugotovitvam možno uspešno izvesti načrtovane ukrepe pripravljenosti in bolj ali manj uspešen prehod vseh dejavnosti na delo v vojnih razmerah.

Obrambne priprave v organizacijah združenega dela materialne proizvodnje so do leta 1974 potekale v zelo ozkih krogih vodstvenih in strokovnih delavcev. Obstajale so sicer komisije za narodno obrambo, vendar o pripravah niso bili v zadostni meri seznanjeni samoupravni organi, družbenopolitične organizacije, še manj pa delovni ljudje. OZD so takrat imele samo načrte prehodov v vojno stanje, nekatere večje pa tudi vojne načrte proizvodnje. Po sprejetju ustave in zveznega zakona o ljudski obrambi so OZD pričele ustanavljati odbore za LO po delegatskem načelu. Izdelani so bili prvi načrti pripravljenosti in vojnoproizvodni načrti. V letu 1975 so se v vseh delovnih skupnostih ustanovljali odbori za družbeno samozastito. Po sprejetju republiških zakonov o ljudski obrambi ter o družbeni samozastiti, varnosti in notranjih zadevah v letu 1976, so skoraj vse organizacije združenega dela vskladile sestave odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozastito z novimi določili, dopolnile so določila o ljudski obrambi in družbeni zaščiti v statutih in drugih samoupravnih aktih, nekaj organizacij združenega dela pa je sprejelo posebne pravilnike o ljudski obrambi in družbeni samozastiti. V letu 1977 so v večini organizacij združenega dela izdelali tudi varnostne ocene ter ustanovili enote narodne zaštite.

Obrambne priprave organizacij združenega dela in delovnih skupnosti družbenih dejavnosti so pred letom 1974 zaostajale za organizacijami združenega dela gospodarstva, čeprav so v nekaterih bili narejeni mobilizacijski načrti in obstojale komisije za narodno obrambo. Razvoj obrambnih priprav in vklapljanje obrambne problematike v redno delo pa je potekalo podobno kot v gospodarskih dejavnostih. Danes na področju družbenih dejavnosti deluje 41 odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozastito, ki so osnovni nosilci priprav in načrtov. Obrambni načrti so narejeni v večini delovnih skupnosti vzgoje in izobraževanja, kulture, zdravstva in socialnega varstva. Razveseljivo je, da je obrambna vzgoja v vseh šolah postala sestavni del učnega procesa v okviru mnogih predmetov ter da se z vse večjim uspehom izvajajo obrambni dnevi šol.

OBRAMBNE PRIPRAVE V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Odbori za ljudsko obrambo so leta 1974 sicer že delovali v vseh 39 takratnih KS. Njihova dejavnost je bila usmerjena v politične priprave ter v priprave gospodarstva in preskrbe, družbenih dejavnosti v notranje zadeve, vojaške zadeve in CZ.

Sedaj je organizacija odborov za LO v KS usklajena z določili novih zakonov o ljudski obrambi, družbeni samozastiti, varnosti in notranjih zadevah. Z dograjevanjem obrambne organiziranosti KS je potekala tudi razvejanost odborov za LO. Povečala se je številčna udeležba občanov v odborih. V odbore in njihova delovna telesa se je letos vključilo štirikrat več občanov kot v letu 1974. Spremenila se je tudi njihova starostna, socialna in strokovna struktura. Povečalo se je število žensk in mlajših občanov.

Glede na število delovnih ljudi in občanov, ki sodelujejo v raznih oblikah priprav v KS, lahko ugotovimo razmeroma visoko stopnjo njihovega podružbljanja.

V enotah teritorialne obrambe in civilne zaštite je vedno več mladih.

NAPREDEK PRI ORGANIZACIJI CIVILNE ZAŠČITE

Stanje na področju civilne zaštite se je v zadnjih letih bistveno spremenilo. Na podlagi zgoraj omenjenih osnov smo normativno uredili mnoge neurejene zadeve v občini. Tako je občinska skupščina sprejela odlok o gradnji zaklonišč in odlok o zatemanju ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni. V pripravi sta še dva odloka: o organizaciji štabov in enot civilne zaštite ter o obvezni nabavi radio biološko-kemičnih zaščitnih sredstev.

Združen odred civilne zaštite je številčno povečan za 20 % ter dopolnjen z mlajšimi obvezniki. S posebnimi tečajmi smo dodatno usposobili za delo in naloge v odredu 30 % njegovih pripadnikov, s čemer se je odstotek strokovno usposobljenega sestava dvignil na 85 %.

Izredno velik napredek je pri organizaciji civilne zaštite v krajevnih skupnostih, kjer je število vključenih obveznikov od leta 1974 do 1978 poraslo preko 100 %. Med zaščitniki je kar 47 % žensk. Štabi so ustanovljeni v 39 krajevnih skupnostih, v eni krajevni skupnosti pa imajo samo splošno enoto.

V organizacijah združenega dela in drugih organizacijah je sedaj civilna zaščita organizirana v 44 organizacijah za razliko v letu 1974, ko je bila organizirana v 36 organizacijah združenega dela in drugih organizacijah. Štabi so ustanovljeni v 16 organizacijah združenega dela, ostalo pa imajo samo splošne enote. Število vključenih obveznikov je večje za okrog 10 %.

Celotna organizacija civilne zaštite v občini vključuje danes preko 6.000 delovnih ljudi in občanov ali okrog 10 % vsega prebivalstva. Na tečajih pa je bilo dodatno usposobljenih preko 1.600 obveznikov. Težišče usposabljanja je bilo na nujenju prve medicinske pomoči, gašenju požarov ter reševanju ljudi in dobrin od hudih nesreč oziroma v vojni.

Problem strokovnega usposabljanja enot civilne zaštite sta še vedno pomanjkanje strokovnih predavateljev in nezadostna finančna sredstva. Izvedeno je bilo tudi 153 vaj civilne zaštite z 2.363 udeleženci iz občinskih enot, enot in štabov iz krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela. Od tega je bilo 6 mobilizacijskih vaj, na katerih je sodelovalo 331 obveznikov. Omeniti je treba tudi občinska tekmovanja ekip prve medicinske pomoči, ki sta bila najbolj množična v Sloveniji, kjer je sodelovalo leta 1975 119 ekip, leta 1977 pa 120 ekip. Na obeh tekmovanjih je sodelovalo 1.668 obveznikov civilne zaštite in drugih.

Opremljenost enot in štabov civilne zaštite se izboljšuje, najbolj so opremljene enote prve medicinske pomoči in gasilske enote, ki so opremljene predvsem s sredstvi iz popisa (gasilska društva); medtem ko za ostale še primanjkuje opreme. Najbolj kritične so enote za radio biološko kemično zaščito, katerim bomo morali posvetiti več pozornosti ter zagotoviti več denarja.

Občinske enote, kot je združen odred in enote za skupne potrebe občine, imajo za zdaj po količini največ opreme, sledijo jim enote v organizacijah združenega dela in enote v krajevnih skupnostih.

RAZVOJ TERITORIALNE OBRAMBE

Tudi v razvoju enot teritorialne obrambe, sprejetje republiškega zakona o ljudski obrambi pomeni bistven napredek tako v razvoju koncepta njihovega namena in uporabe v primeru napada na našo državo, kot tudi v pogledu organizacijskega in političnega utrjevanja teh enot. Sprejetje zakona pomeni še hitrejšo podružbljanje obožene komponente v okviru obrambnih priprav naše celotne družbenopolitične skupnosti.

Občinski štab za teritorialno obrambo je deloval predvsem na krepitvi manevrske strukture in ustanavljanju enot in štabov družbenopolitičnih skupnosti oziroma organizacij združenega dela. Temeljna naloga — izdelava obrambnih in mobilizacijskih načrtov se izvaja vsakodnevno, saj je potrebno tekoče vnašati vse spremembe, ki nastopajo pri takem delu. Dosežena stopnja bojne pripravljenosti teritorialnih enot in njihovih poveljstev je dobra. To so nam

dokazale preizkušnje mobilizacijskih ukrepov, ki so bili izvedeni v preteklih letih.

S postopnim razporejanjem mlajših rezervnih vojaških starešin in vojakov — obveznikov, se je sestav enot pomladil tako, da je v predpisanih mejah, izboljšuje se tudi strokovnost. Uvedeno je načrtno izpopolnjevanje rezervnih vojaških starešin v obliki tečajev, seminarjev ali poveljniško-štabnih vojaških vaj za posamezne rodove in službe.

Izjava se tudi nov način vzgoje vojakov — obveznikov in sicer v Učnem centru. Program sloni na izvajanju nalog, ki se bodo reševale v eventuelni obrambni vojni. Učni center naj bi v bodoče postal center vzgoje za vse strukture splošnega ljudskega odpora in bi bila teritorialna obramba le del tovrstnega izpopolnjevanja in urjenja. Osnovni sistem novega načina vzgoje je večednevno urjenje kompletnih enot v določenih časovnih obdobjih. Ta način vsekakor nudi večjo možnost pregleda izurjenosti enot in posameznikov, starešine pa se že danes v miru seznanjajo z vsemi odgovornostmi, ki jim jih nalagajo naloge vodenja in poveljevanja.

Izboljšano je tudi vprašanje materialne opremljenosti enot in štabov. To je doseženo predvsem na podlagi uvajanja novega orožja in opreme, domače proizvodnje, ki stalno narašča. Uvajanje novosti, predvsem pri oborožitvi, je tudi velikega moralnega pomena, saj se moralnopolitično stanje v enotah vidno izboljšuje.

Pomemben rezultat smo dosegli tudi na področju vključevanja mladih prostovoljcev v enote teritorialne obrambe. Od začetnih

rezultatov v letu 1975, ko se je akcija pričela do danes, je veliko mladih vstopilo prostovoljno v teritorialno obrambo in po svečanih zaobljubah postalo enakopraven pripadnik teritorialne obrambe.

Rezultati vključevanja mladih obeh spolov v teritorialno obrambo so vsekakor plod tesnega sodelovanja med občinsko konferenco ZSMS Kranj in štabom TO. Na tem področju je potrebno storiti še veliko več, predvsem pri vključevanju kmečke in študentske mladine. Pomemben delež pri delu imata ZK in SZDL, ki s svojo dejavnostjo dvigata moralnopolitično zavest pripadnikov enot teritorialne obrambe.

Uresničena organiziranost, dosežena stopnja strokovne usposobljenosti ter tehnične opremljenosti, zlasti pa politične osveščenosti njihovih pripadnikov, zagotavljajo, da so občinske enote teritorialne obrambe pripravljene in sposobne za izvršitev nalog, za katere so ustanovljene.

Čeprav glede podružbljanja obrambnih priprav še ni vse doseženo, vseeno lahko ugotavljamo, da je obramba v naši občini postala zadeva delovnih ljudi ter njihovih samoupravnih skupnosti, ki smo dosegli pomembno stopnjo odgovornosti najvažnejših nosilcev obrambnih nalog in da družbeno samozastita vse bolj postaja vsakodnevna obveznost občanov.

K takemu stanju in dosežkom, ki jih glede obrambne pripravljenosti ugotavljamo, je odločilno prispevala tudi aktivnost družbenopolitičnih organizacij in razmeroma zgodne politične razmere v kranjski občini.

O delu odbora za nabavo aparature za odkrivanje raka na dojki

Verjetno se še vsi spominjate akcije za nabavo rentgenske aparature za zgodnje odkrivanje raka na dojki. Pobudo zanjo so dale bralke Glasa ob 8. marcu leta 1975.

Po proučitvi tega predloga na seji medobčinskega sveta Zveze sindikata za Gorenjsko so se odločili za skupno akcijo v gorenjski regiji. O tem so razpravljali občinski sindikalni sveti gorenjskih občin in sprejeli predlog, da podpirajo akcijo in priporočajo vsem osnovnim organizacijam sindikata, da prispevajo po 50 din na zaposlenega. Medobčinski sindikalni svet pa je imenoval odbor za realizacijo te akcije.

Odbor je pričel z delom 15. decembra 1975. K sodelovanju so povabili tudi predstavnike Splošne bolnice Jesenice, Zdravstvenega doma Kranj in Onkološkega inštituta. Sklenili so, da je potrebno pripraviti primerno prostore v ZD Kranj in v Splošni bolnici na Jesenicah ter pravčasno usposobiti ekipo, ki bo delala na teh aparatih.

Zbrana so bila naslednja sredstva:

1. Kranj	1.092.900,05 din
2. Trzin	191.010,00 din
3. Radovljica	281.850,00 din
4. Škofja Loka	527.861,70 din
5. Jesenice	332.924,40 din
nerazporejeno po občinah	7.594,00 din
obresti	1.279,25 din
Skupaj	2.435.419,40 din

Sredstva so bila porabljena za:

— nabavo dveh aparatov, carino, prevoz	1.500.112,70 din
— komoro za avtomatsko razmnoževanje	564.000,00 din
— bančne stroške	3.523,15 din
Skupaj	2.067.635,85 din
Ostanek sredstev	367.783,55 din

Zaradi prepočasnega reševanja prostorskih, kadrovskih potreb in virov financiranja je odbor sprejel sklep, da se na željo Splošne bolnice Jesenice in Zdravstvenega doma Kranj aparata uvozita v aprilu 1977. Aparata sta v začetku aprila prispela in bila izročena Splošni bolnici Jesenice in Zdravstvenemu domu Kranj.

Poleg tega kratkega uradnega poročila želimo delavkam in delavcem posredovati še nekaj spremljajočih momentov, ki so spremljali akcijo 72.000 delav in delavcev Gorenjske.

Za strokovno mnenje o utemeljenosti nabave dveh aparatov so zaprosili tudi Republiško skupnost za zdravstveno varstvo, ki je dala pozitivno mnenje.

Ko smo aparata nabavili in sta bila izročena Splošni bolnici Jesenice in Zdravstvenemu domu Kranj, je Regionalna zdravstvena skupnost dala le soglasje za delovanje aparata na Jesenicah, z utemeljitvijo, da za Gorenjsko zadostuje en aparat. Na Jesenicah aparat deluje od julija 1977, dočim je drugi aparat v Zdravstvenem domu Kranj še vedno „zapakiran“ in čaka svojo nadaljnjo usodo. Delegati Regionalne zdravstvene skupnosti so sprejeli sklep, da se ta aparat zamenja za drugi aparat, ki bi služil za nadaljnjo diagnostiko odkrivanja raka.

Umestnost tega predloga je tudi v tem, da znanost na tem področju izredno hitro napreduje in bi bil aparat čez nekaj let tehnološko zastarela.

Z novim dodatnim aparatom pa bi lahko nudili delavkam kvalitetnejše in širše zdravstvene storitve. Trenutno strokovna služba Regionalne zdravstvene skupnosti proučuje mesta namestitve bodočih aparatov za to dejavnost (na Jesenicah ali v Kranju). Tako bo zbrani denar vendarle porabljen za namene, za katere smo ga zbrali.

Aparat za zgodnje odkrivanje raka na dojki je nameščen v Splošni bolnici Jesenice — rentgenološki oddelek in deluje ob petkih popoldne od 14. do 19. ure. Ženo napoti na pregled ginekolog ali splošni zdravnik z napotnico.

Potreben je predhodni vpis, vsak dan od 12. do 12.30 ure v ginekološki ambulanti bolnice Jesenice.

Zore Novak v pokoju

Te dni smo se od delovnega tovariša Zoreta Novaka na skromni slovesnosti poslovili njegovi sodelavci in prijatelji iz kadrovskega področja Iskre Elektromehanike in mu v spomin na delo v Iskri izročili sliko M. Belca.

Zore Novak, rojen 1920. leta, izhaja iz kranjske uradniške družine in je maturiral na gimnaziji v Kranju v letu 1941; vojna vihra mu je preprečila pot na visoke šole in tako se je zgodaj posvetil delu. V Iskri se je zaposlil v letu 1951, kjer je vseskozi delal na sistemu osebnih dohodkov.

Na slovesnosti, ko mu je bilo izročeno darilo, je direktor kadrovskega področja I. Cvar rekel, da bi težko našli vestnejšega in marljivejšega delavca, ki bi svoje delo vedno opravljal pravočasno, z vso zavzetostjo ter vedno z občutkom za vse posledice, ki jih lahko prinaša sistem razdeljevanja osebnih dohodkov. Vedno je imel pripravljene optimalne rešitve, pa tudi odločno voljo, da se je zoperstavil vsem, ki so hoteli „po posebni poti“ priti do svojega cilja.

Na svojem delovnem področju je bil strokovnjak in uspešen delavec, zato je velika škoda za delovni kolektiv Iskre, da je zaradi nesreče moral predčasno prenehati z delom, še poln energije in ustvarjalnosti. Izrečene besede in topli stiski rok povedo vse.

Zoretu Novaku želimo, da bi v zadovoljstvu in dobrem zdravju užival zasluženi pokoj, oz. rezultate minulega dela!

N. Pavlin

Osemindvajset let dela v Iskri ima za sabo Rozalija Belčan. Delala je v TOZD ERO kot kontrolor unistrojev, pred nedavnim pa je odšla v pokoj.

TOZD TEHNIČNA KERAMIKA

Poudarek avtomatizaciji

V TOZD Tehnična keramika so lani dobro delali in so z gospodarjenjem še kar zadovoljni. Dvignili so produktivnost in izboljšali tehnologijo, kar je bistven napredek in dober temelj za nadaljnje delo.

Ce upoštevamo, da so lani načrtovali kar za 26 % večjo proizvodnjo, so z doseženim — 96 % doseženega letnega načrta, lahko zadovoljni. Imeli so visoko konjunkturo in kupci so zahtevali še večje količine, žal pa so bile zmogljivosti premajhne. Ko govorimo o prodaji v tej tovarni je dobro, da povemo, da 90 % svoje proizvodnje prodajo TOZD Upori v Šentjerneju. Ostalih 10 % pa dobavljajo kupcem po Jugoslaviji.

Ze dalj časa se otepajo z nizko akumulativnostjo, mnogo pa pričakujejo od ureditve dohodkovnih odnosov z največjim kooperantom — Šentjernejem. Sicer so uvedli lani več tehničnih izboljšav, nakupili precej strojne opreme, ki služi predvsem iz-

boljšani tehnologiji dela, oz. avtomatizaciji. Tako so povečali proizvodne zmogljivosti skoraj za četrtno, ob minimalnem dodatnem zaposlovanju. Ob letnem obračunu za leto 1977 so imeli kar zadovoljiv ostanek dohodka, ki ga bodo razdelili po skladih.

Za letos pa načrtujejo za 30 % večji fizični obseg proizvodnje in tudi proizvodni asortiment bodo razširili. Proizvodni program bodo še bolj prilagodili povpraševanju in potrebam na tržišču, razširili pa bodo tudi krog kupcev.

Precej vlagajo tudi v razvoj za keramiko za mikroelektroniko. Od tega novega in obetajočega programa namreč veliko pričakujejo.

Za tako daljnosežne načrte imajo pred očmi to, da so sedanji prostori že zdaj tesni in nefunkcionalni. Misliti bo treba, vsaj dolgoročno, na novo gradnjo ustreznih in predvsem funkcionalnih proizvodnih prostorov.

Lani so v TOZD Tehnična kera-

mika pridobili nekaj novega strokovnega kadra in tako izboljšali strukturo zaposlenih. Osebné dohodke so povečali za okrog 25 % in dosegli, da delavke na trakovih zaslužijo okrog 3.600 din. Še vedno pa so s prejemki priznko in zato se neprestano bojijo prevelike fluktuacije in težko dobijo strokovni kader, ki drugod prejema več. Več možnosti pri nagrajevanju strokovnega kadra jim bo dal novi način nagrajevanja po učinkovitosti in tako upajo urediti tudi to področje in pridobiti več strokovnjakov.

Za boljši standard na delovnih mestih so lani poskrbeli z večjo adaptacijo. Uredili so garderobe in dobili nove sanitarije. Lani je začel delati tudi sodoben stroj za odsesavanje prahu, kar mnogo pripomore k boljšim delovnim razmeram v tovarni.

KF

Žaganje keramičnih pramen.

TOZD POLPREVODNIKI

Brigadirski hura v Trbovljah

Mladi Iskraši v Trbovljah so se lani in letos tvorno vključili v vse tokove družbenopolitičnega življenja. Zlasti ob sprejemanju novih samoupravnih aktov — skladno z Zakonom o združenem delu je bila živahna razprava, ki jo je vodila OO sindikata. Poleg tega pa so razvili živahno kulturno in športno dejavnost.

Ob živahnem sodelovanju mladine je treba ob javnih razpravah pripomniti zanimivost, da so vse razprave potekale popoldne, po delovnem času. Mladinci so bili v skupinah, ki so pretresale osnutke samoupravnih aktov najštevilnejše zastopani.

Tudi s predkongresno in predvolilno aktivnostjo se mladi Trboveljčani odlikujejo. Evidentirali so šest mladincev za kandidate na bodočih volitvah v delavski svet. Večina teh je iz neposredne proizvodnje. Poleg tega pa

so se nekateri člani udeležili treh predavanj, ki jih je organizirala komisija za idejnopolično usposabljanje. Predavanja so bila pod naslovom: Marksizem danes in njegove osnove danes v samoupravljanju.

Mladina se je tudi uspešno vključila v akcijo za pridobivanje prepotrebnih strokovnih kadrov. Vsakemu mladincu omogočijo končati osemletko, ob delu pa se izobražuje tudi na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah na smereh, ki jih potrebuje TOZD. Zanimanje za študij ob delu je veliko tako, da nekaterim ne morejo omogočiti željenega študija. V kratkem bodo organizirali interno funkcionalno izobraževanje za usposabljanje kadrov za njihove specialne potrebe. Za vrsto del v proizvodnji in pri načrtovanju proizvodnega programa namreč redne šole nimajo specifičnih smeri, ki jih v Polprevodnikih potrebujejo. Tako na primer za tehnično kontrolo in še nekatere tehnične funkcije.

V tovarni se direktno sicer ne ukvarjajo s kulturo. Bodo pa, vsaj upajo tako, mladinci dobili klubski prostor, kjer bo na razpolago vsaj pri-

ročna knjižnica in tu bodo razvili še nekatere dejavnosti. Pač pa mladinci sodelujejo v Trbovljah pri več pevskih zborih, mnogo jih je rednih obiskovalcev knjižnice. So pa opravili lani dve akciji za prodajo in nakup družbenopolitične literature, ki sta dobro uspeli.

Mladi trboveljski Iskraši so lani v letu jubilejev obiskali Kumrovec in Krapino, ustavili so se tudi v Stubici in obudili spomine na čase kmečkih puntov.

Šport je seveda tudi važna dejavnost mladih. Igrajo roket, nogomet, košarko, odbojko, kegljajo, šahirajo in smučajo. Lani so v občinskem merilu dosegli lepe uspehe v košarki in na zimskih igrah IEZE so ekipno dosegli prvo mesto.

Največja akcija mladih pa je vredna posnemanja. V brigadah, ki jih je organizirala občinska konferenca ZSMS so sodelovali pri izgradnji ceste na Čebine, očistili so okolico tovarne. TOZD jim je za nagrado poklonila odpadno železo in baker in tako so z izkupičkom prišli do denarja za svoje dejavnosti.

KF

TOZD ELEKTROLITI

V Mokronogu s poletom

Mokronog je odmaknjen kraj v kotu Mirenske doline sredi idilične dolinske pokrajine. Po vojni se je znašel pred porušeno tovarno, vrsta upravnih ustanov je odšla iz trga in kraj je dobesedno živoraril. Zadnja leta pa so novogradnje živahnije, število doma zaposlenih se dviga, pri čemer ima največ zaslug Iskra, ki je tudi največja in tehnološko najzahtevnejša tovarna daleč naokoli.

Mokronoška Iskra, TOZD Elektroliti, se je zadnjih nekaj let znatno pomladila in kadrovsko pridobila. Povečalo se je število zaposlenih, predvsem pa so ujeli utrip tehničnih dosežkov in svoje elektrolite različnih vrst dobro prodajajo.

Sicer so lani fizični obseg proizvodnje po načrtu dosegli le z okrog 90 %, vendar so poslovno leto zaključili s sorazmerno dobrim ostankom dohodka. Poprečni osebni dohodek lani je bil okrog 3600 din, kar je tudi oteževalo pridobivanje novih strokovnih kadrov. Načrtujejo tudi za 350 tisoč dolarjev izvoza na konvertibilno področje.

Imeli so zelo visoko konjunkturo in bi lahko prodali še precej več, pa imajo premajhne zmogljivosti, druga težava pa je visok odstotek porodniških dopustov. Kot smo rekli je kolektiv zelo mlad in prevladujejo ženske, to pa seveda daje tudi določene obveznosti, ki se 170-članskemu kolektivu hitro poznajo. Na drugi strani pa prav to dokazuje, da Mokronog živi in raste. Ker je bilo naročil več kot zmogljivosti, so delali dve soboti „udarniško“. Vsi režijski, tehnični in administrativni delavci, so ti dve soboti delali v proizvodnji. Uspeh je bil nad pričakovanji dober, tako psihološko, kot tudi proizvodno.

V TOZD Elektroliti imajo zelo ambiciozne načrte. Že letos bodo začeli z nujno potrebno gradnjo novih

Montaža elektrolitov v mokronoški Iskri.

proizvodnih prostorov, s katerimi bodo pridobili 1800 m². Poleg proizvodnje bodo dobili nove prostore za sodobne garderobe, sanitarije in jedilnico. To je v Elektrolitih prvi globalni poseg v tehnološko revolucijo. Z novo opremo, okrepljenim strokovnim kadrom in z 230 zaposlenimi bodo dosegli sorazmerno visoko raven avtomatizacije in prešli s 6 milijonov kosov elektrolitov na 25 milijonov letno. Ob tem pa bodo seveda rabili močnejšo službo vzdrževanja in vsaj toliko orodjarjev, da bodo kos tekočemu vzdrževanju.

Direktor Tone Hočevar je zatrdil, da so vse te naložbe globoko in daljnosežno premišljene in pogoji zanje ugodni. V Mokronog zaenkrat šele „kapljajo“ strokovni kadri, mnogo pa pričakujejo od svoje dobro zastavljene štipendijske politike. Imajo 20 štipendistov na rednih šolah, 8 pa se jih izobražuje ob delu. To za 170-članski kolektiv precej pomeni.

FY

Majda Škrinjar, predsednica OO ZSMS v trboveljski Iskri.

Vodja splošne službe, ki je pri osnutkih mnogo sodeloval in bil tudi v razpravah tolmač stališč, nam je povedal, da je bilo praktično doslej v TOZD Keramični kondenzatorji le živo delo, vse ostalo pa se je reševalo drugod. Tako so imeli v TOZD le malo možnosti, da bi odločali o vseh pravicah in dolžnostih, ki iz dela izhajajo.

Poleg tega so že sredi razprave o preciznem samoupravnem sporazumu o dohodkovnih odnosih s TOZD Keramika Vižmarje, s katero sodelujejo v proizvodnji in tehnološkem procesu. Sporazum bo temelj podrobnemu dogovoru o deležu skupnega prihodka in realizacije. Z ostalo Iskro, oz. bolje z IC so vzpostavili dobra načela pri osnovni menjavi dela, niso pa teh načel še dovolj precizirali in bo v tej smeri treba še marsikaj storiti.

Boštjan Smrke nam je tudi povedal, da imajo še vedno precej težav pri uveljavljanju Zakona o združenem delu in delegatskega sistema. Večina zaposlenih je namreč še polproletarcev. Tako se šele zadnja leta intenzivneje oblikuje v kolektivu proletarska zavest in s tem tudi večja zavzetost pri sodelovanju v samoupravnih organih in drugih oblikah delegatskega sistema. Vse bolj so delavci navezani na svojo tovarno, ki jim nudi socialno varnost in s stabilizacijo tovarne tudi vse večji kos kruha.

F. Kotar

Matere in žene ob svojem prazniku o sebi

Tri žene in matere smo za osmi marec vprašali, kakšno je njihovo mnenje o pomoči družbe, Iskre in njihovih TOZD do njihove ženske, morda je bolje rečeno materinske problematike. Vse tri smo tudi vprašali, kako združujejo poklic matere in delavke — oba poklica sta zahtevna, zahtevata čas in zavzetost. Naj kar na začetku povem, da nobena od naših sodelavk ne čuti družine kot bremena, ampak najde v njej samo sebe in svojo srečo.

funkcionarji zato, ker sem ženska. Zlasti Iskra ima vse pogoje za neovirano uveljavitev ženskih pravic in dolžnosti. Pohvaliti moram zdravo razumevanje, ki vlada v Iskri, ob odsotnosti mater zaradi nege bolnih otrok. Res, da je to naša pravica, a jo ponekod priznavajo godrnjaje.

Če primerjam moja poklica: žena in mati ter delavka hkrati moram reči, da se oba lepo dopolnjujeta in dajeja ženi možnost, da je osebnost srečna in hkrati enakopraven finančni dejavnik v družini.

FANI BREGAR: delavka v montaži potenciometrov v TOZD Šentjerneju: Naša družba dobro skrbi za naše otroke, medtem ko smo me, žene in matere na delu. Zlasti to čutimo pri nas v Šentjerneju, kjer so se pred nedavnim otroci stiskali v varstvu v eni šolski sobi. Zdaj smo s samopriskupkom zgradili vrtec. Lep je, so-doben in odlično služi svojemu namenu. Prostora v njem je dovolj tako, da varstvo ni več problem. Ob tem moramo vedeti, da je Iskrin prispevek pri gradnji zelo velik, saj smo po večini daleč naokoli zaposleni v Iskri.

Žal pa v Šentjerneju ni niti podaljšane bivanja v šoli, niti celodnevne šole in tu je priskočila zaposlenim materam na pomoč Iskra. Vsi otroci, ka-

(Nadaljevanje na 8. strani)

STANKA STRNIŠA, radiomehanik in predsednica sindikata v TOZD Polprevodniki Trbovlje: Naša družba je mnogo naredila, da bi se ženska počutila enakopraven člen v vseh dejavnostih. Gotovo je ob tem najvažnejše to, da nam je pomagala in omogočila zaposlitev in s tem tudi družbeno afirmacijo z veliko pomočjo pri varstvu in vzgoji otrok. Z otroškim vrtcem smo mnogo pridobile. Otrok je v dobrih rokah, preskrbljen z vsem in ima dobro vzgojo. Pri tem pa postaja komunikativen — saj se navadi na družbo in timsko delo že v najnežnejši mladosti. Če pa upoštevamo še dejstvo, da je v Trbovljah celodnevna šola, takorekoč medtem ko je mati zaposlena ni nobenih težav in skrbi. Tako lahko rečem, da naša samoupravna družba žensko osvobaja.

Kot predsednica sindikata moram reči, da nisem nikakršna izjema med

TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI

V DO združeni skladno z zakonom o združenem delu

Boštjan Smrke, vodja splošnih služb v žužemberski Iskri.

V TOZD Keramični kondenzatorji v Žužemberku so ob sprejemanju samoupravnih sporazumov o združitvi v delovno organizacijo IEZE in v SOZD Iskra, tekle zelo živahne razprave. Vzpostavili so dohodkovne odnose in natančno začrtali funkcije služb v TOZD, DO in v Iskri.

V teh samoupravnih sporazumih so v Žužemberku prvič dobili vso zakonsko podporo in možnost, da projektirajo, delajo in živijo kot TOZD, skladno z Zakonom o združenem delu. Tu so jasno zapisali, kaj naj kdo dela, kakšne so pravice, dolžnosti in odgovornost posameznih služb in sektorjev na vseh ravneh.

ISKRA — IEZE, n. sol. o.,
Ljubljana, Stegne 17
TOZD KERAMIKA,
LJUBLJANA, PIPANOVA POT 18

objavlja

prosto delo in naloge za:

VODJO DE PORCELANSKA KERAMIKA

Pogoji:

— visoka ali višja strokovna izobrazba
strojne ali kemijske smeri,
— pet let delovnih izkušenj.
Delo se združuje za nedoločen čas, za to delo in naloge je predvideno trimesečno poskusno delo.
Kandidati naj pošljejo prijave v 15. dneh od objave na naslov ISKRA — IEZE, TOZD Keramika, Pipanova pot 18, 61210 Šentvid.

Predlagani kandidati

Delavski svet SOZD Iskra:

Emil Glavač, Keko Žužemberk; Ivan Metelko — Uporovni elementi; Albin Mak-Polprevodniki; Žarko Kranjc — Feriti, Otmar Zorn — DSS.

Delavski svet TOZD:

Elektroliti: Viktor Candellari, Pavel Jevšvar, Cvetka Dvornik; Keko: Anton Konda, Jože Kastelic, Zdenka Jordan;

Uporovni elementi: Miljana Bizjak, Jože Colarič, Franc Kovačič, Peter Lušček, Drago Plaper, Danilo Voglar; Keramika: Jana Kopitar, Milan Bernik;

Polprevodniki: Rajko Hren, Rozi Povše, Milan Tanjšek; Magneti: Ignac Gjerkeš, Ferid Purič;

Feriti: Marko Mrak, Žarko Kranjc; Orodja in naprave: Janez Franko, Marjan Trtnik;

SEM: Majda Deržaj, Štefan Goričanec;

SSS: Majda Deržaj, Jelka Osana;

DK SOZD Iskra: Stane Božič — uporovni elementi, Ivanka Posavec — DSSS;

Odbor za finance:

Jože Vencelj, Dora Lovše, ELKO, Alojz Pajk — Keko, Franc Baznik — uporovni elementi, Angelca Goršek — Keramika, Slavka Župančič — Breda Miklavčič — Feriti, Jože Žerjav — Magneti, Heda Lunar — orodja in naprave, Božo Verbič — SEM, Otmar Zorn — DSSS;

Odbor delavske kontrole:

Marija Orešnik — Feriti, Milan Zorn — Magneti, Peter Gruden — Orodja in naprave, Zdenka Kopač — Keramika, Levstik Miroslav — KEKO, Franc Penca — Elektroliti, Martina Torbica — Uporovni elementi, Stane Hauptman, Slavi Tratnik — Polprevodniki, Ludvik Vehar — SEM, Ivanka Posavec, Draga Vukovič — SSS.

Obisk pri predsednici ZB v Žužemberku

Žužemberk je odigral za časa NOV veliko vlogo in imel strateški pomen. Ta veliki pomen je že jasen, če vemo, da je bil kar 22-krat bombardiran. Zaradi številnih akcij in borb ter internacij, je na tem majhnem slovenskem prostoru dalo svoje življenje prek 1250 borcev, internirancev in prebivalcev. Žrtve so bile pripadniki vseh narodov in narodnosti Jugoslavije in drugih evropskih držav, ki so se bojevale proti fašizmu. Ta imena so vklesana v spomenik na Cviblju, ki je tudi svojevrstno arhitektonsko izveden.

Drugo spominsko obeležje je vgrajena plošča padlim skojevcem na zgradbi Iskre v Žužemberku, ki so dali svoje življenje v cvetu mladosti prav na pragu naše svobode leta 1945. Vsi so bili namreč zverinsko pomorjeni. Skrb za to ploščo so prevzeli mladinci Iskre, spomenik na Cviblju pa osnovna organizacija ZB ter pionirji osnovne šole Žužemberk.

Obiskali smo predsednico osnovne organizacije ZB Vero Vehovec in jo poprosili za kratek razgovor o zgodovinskem obeležju na našem območju, o obiskih delegacij in vzdrževanju spomenika.

Nismo bili presenečeni, ko smo jo našli, kljub pozni uri, pri reševanju borčevskih zadev. Rada je pristala na

razgovor. Pokazala nam je vpisno knjigo delegacij iz raznih krajev Jugoslavije in tudi številnih tujih partijskih in državnih delegacij.

Povedala nam je, da je obiskal spomenik na Cviblju tudi tovariš Tito in to že dvakrat, obiskale pa so ga nadalje delegacije iz LR Kitajske, Koreje, Avstrije, Italije in domicilnih enot jurišnikov XV. divizije, XVIII. divizije, XII. SNOB, Gorjanskega bataljona in še bi lahko naštevali, saj je bilo samo lani več kot 5000 obiskovalcev.

„Najlepše mi je ostal v spominu,“ je dejala predsednica OO ZB Vera Vehovec, „obisk republiških cestnih podjetij, katerega se je udeležilo približno 180 delavcev. Vsi so imeli pripete rdeče nageljne. Ko so prišli pred spomenik, so kot eden odpeli rdeče cvetove in jih položili na ploščo pred spomenik. Bilo je resnično nekaj posebnega, kar ti ostane za vedno v spominu. Naslednji dan je obiskal spomenik tudi Vinko Hafner s številno delegacijo in videl cvetove na ploščadi.“

Spomenik je za zimsko obdobje nezaščiten in izpostavljen vsem vremenskim nepravilnostim. Za zaščito so potrebna velika sredstva. Čeprav je naše obeležje republiškega značaja, si pomagamo pri manjšem vzdrževanju tudi prek KS Žužemberk ter s prodajo spominskih značk.

Tesno mi postane v srcu, če se spomnim 16. marca 1976, ko je uda-

riša strela v naš spomenik in povzročila veliko škodo. Uničena je bila električna instalacija. Potrebno je bilo popravilo, nastali so veliki finančni stroški.

Prav ob teh delih, ko je bilo vse v polnem teku, torej tudi priprava za električno instalacijo v kabelski izvedbi, je obiskala spomenik tudi delegacija borcev XIII. proletarske brigade; izmed naših borcev med obiskom te delegacije ni bil prisoten nihče. Nekoliko pozneje je bil objavljen članek v „Dolenjskem listu“ pod naslovom „Zapuščeni spomenik v Žužemberku“ avtorja Karla Jakše. Očitno je dejstvo, da avtor ni bil seznanjen z deli, ki so potekala prav v tistem obdobju, saj drugače ne bi tako napisal „da so bili skopani neki jarki itd.“.

Prav iz navedenih vzrokov je razumljivo, da spremljevalci raznih ekskurzij ali delegacij ne morejo biti seznanjeni o vsem. Žal tudi lahko ugotovimo, da so številni izletniki nerealno poučeni o dogodkih iz druge svetovne vojne. Nadalje številnost strokovne ekskurzije v Žužemberku nimajo v svojem programu obiska tega spominskega obeležja na Cviblju.

Prav bi bilo, če bi šola Iskra in druge šole načrtovale med svojimi izletmi tudi obisk našega spomenika padlim za svobodo, za boljše in lepše življenje naših in bodočih generacij.

Za pravilno razlago NOV želimo, da bi šole ob svojih izletih izkoristile pripravljenost organizacije ZB Žužemberk in poiskale spremljevalca, ki jim bo vselej rade volje podal kratek pregled bojev na tem majnem koščku slovenske zemlje, pomen Baze 20 in bližnjih drugih obeležij iz preteklosti,“ je zaključila naš razgovor predsednica OOZB Žužemberk Vera Vehovec.

JK

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

TOZD VELIKI ZAGANJALNIKI

Novo vodstvo sindikata

Vsi člani kolektiva tovarne velikih zaganjalnikov novogoriške Avtoelektrike, ki so organizirani v devet samoupravnih delovnih skupin, so se pred nedavnim zbrali na letnem občnem zboru osnovne organizacije sindikata. Zbrani delegati so najprej poslušali poročilo dosedanjega predsednika Marka Šorlija o delu sindikata v pretekli mandatni dobi, ki je bilo zelo plodno z velikimi spremembami in nalogami. Tov. Šorli je najprej omenil razvoj procesa samoupravljanja. Z zakonom o združenem delu smo sprejeli veliko odgovornost, da ta zakon tudi sprovajamo. Prav z zakonom doživljamo velike spremembe v samoupravnih in ekonomskih odnosih. Prav sindikat je tista organizacija delovnih ljudi, ki je odgovoren, da vsebino zakona dejansko uveljavi, je poudaril dosednji predsednik.

V nadaljevanju poročila se je dotaknil delovanja sindikata na nivoju delovne organizacije. Prav tu je bilo opravljenih veliko nalog, čeprav vse ne najboljše. Prav je, da omenimo nekaj najvažnejših.

Tudi v preteklem letu so organizirali tradicionalni piknik za vse člane Avtoelektrike v Čepovanu, vendar je bilo slabo vreme vzrok, da ni bil na nivoju prejšnjih let.

Prav sindikat je odigral vidno vlogo pri lanskoletnem srečanju Iskrašev 4. julija v Novi Gorici. Velika prizadevnost vseh tistih, ki so kakorkoli sodelovali pri pripravah na dan Iskre, dan borca, je bila poplačana z zelo uspešno speljano akcijo v zadovoljstvo vseh prisotnih.

V pretekli mandatni dobi niso pozabili na socialno ogrožene člane kolektiva, saj so le-tim nudili finančno pomoč, organizirali pa so tudi klimatska zdravljenja in podobno. Na področju športa in rekreacije se lahko pohvalijo z lepimi uspehi. To potrjujejo letne športne igre ZP Iskra v Novi Gorici in športne igre Avtoelektrike, ki so potekale v organizaciji TOZD AET — Tolmin.

Izvršilni odbor OOS tovarne velikih zaganjalnikov je reševal tudi pritožbe članov kolektiva, ki so zahtevali varstvo pravic. Te pritožbe so bile v glavnem disciplinskega značaja. Kršilce delovnih dolžnosti izvršilni odbor ni zagovarjal, saj je smatral, da je delovna disciplina in pravilni medsebojni odnosi realna osnova za doseg plan-skih nalog in dolgoročnega plana nji-

Pred ugotovitvijo zaključnega računa

Na devetem zboru delavcev delovne skupnosti skupnih služb, ki je bil 24. t.m., so prisotni v skladu z zakonom o združenem delu obravnavali oceno rezultatov dela oziroma poslovanja delovne skupnosti v preteklem letu. Poročilo, ki je v skladu z 10. členom pravilnika o knjigovodstvu, je po pooblastilu poslovnega organa podal Branko Tome, vodja plansko analitske službe. Poleg podatkov o celotnem prihodku delovne skupnosti, ki znaša 53.002.095 dinarjev, celotnem dohodku z 31.324.878 dinarji in čistem dohodku v obsegu 33.140.269 dinarjev je v poročilu navedena še višina ostalih stroškov kot so: skupna poraba za stanovanja, materialni stroški in amortizacija, pogodbe in zakonske obveznosti in drugi.

V razpravi o obravnavi informacije je sodeloval v.d. glavnega direktorja Stane Preskar. V svojem izvajanju je povdaril, da je potrebno v bodoče pri sprejemanju planov oziroma programov dela in plana kadrov več dogovarjanja s TOZD. Znižati bo potrebno stroške delovne skupnosti — s TOZD se je potrebno pravočasno dogovarjati o povečanju stroškov. V letošnjem letu bo potrebno predvsem premestiti težave iz prejšnjih let in poiskati nove rešitve glede organiziranja delovne organizacije. To bo ena glavnih nalog v letošnjem letu.

Po obravnavi so prisotni sprejeli naslednji sklep:

- delavci delovne skupnosti skupnih služb sprejemajo informacijo o delu in poslovanju delovne skupnosti v letu 1977 in predlagano razporeditev dohodka
- delavski svet delovne skupnosti

na podlagi zgoraj citiranega člena ugotovi zaključni račun v skladu z zakonom.

Po javni razpravi, ki je potekala od 20. do 31. januarja, so delavci na omenjenem zboru sprejeli tudi pravilnik o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka v delovni skupnosti. Tudi tokrat je tov. Tome obrazložil merila iz predloga pravilnika ter podjasnil način uporabe teh meril. — Š. D.

Potrditev kandidature

Tako kot v delovni skupnosti skupnih služb so tudi v temeljnih organizacijah delovne organizacije ISKRA — Industrija za avtomatiko koncem tedna izvedli prve temeljne kandidacijske konference. Le-te bodo v predvolilnem času opravile poglobljeno delo pri evidentiranju oziroma oblikovanju in volitvah posebnih, združenih in splošnih delegacij, ki bodo delegirale delegate v zboru združenega dela občinskih skupščin in za delegiranje delegatov v občinske skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Tako so kandidatne liste delegacij za delegiranje delegatov v Avtomatiki potrjene, s strani kandidatov pa izjave podpise. Ko se bodo kandidacijske konference sestale drugič, pa bomo lahko ocenili volilno aktivnost, ki bo potekala v tem času. — Š. D.

USTAVLJEN AKTIV POVERJENIKOV KOMUNISTA

Pred nedavnim se je zbral na prvem delovnem sestanku aktiv poverjenikov Komuniste Iskre — Avtoelektrike, ki šteje osem članov. Pregledali so dosedanje zelo uspešno delo in sprejeli več sklepov in smernic za njihovo delo v naslednji dvoletni mandatni dobi. Za sekretarja poverjenikov Komuniste so ponovno izvolili Jožeta Šuligoja. Marko Rakušček

Jože Škočir v pokoju

Prejšnjo soboto smo dolgoletnega sodelavca tov. Škočir Jožeta slovesno pospremili v zaslužni pokoj. Njegov oddelek, kakor tudi družbenopolitične organizacije in vodstvo podjetja so mu pripravili prigrizno slovesnost. V naši TOZD je bil zaposlen 18 let. V teh letih je bil en samo dober delavec, ampak tudi aktiven na samoupravnem in družbenopolitičnem področju. Najbolj znan pa je bil po svojem tovarištvu.

V takem vzdušju je izvenela tudi slovesnost, ki pa ni bila dokončno slovo, saj ima naša TOZD stalne stike z vsemi svojimi upokojevcem in jih ob pomembnejših dogodkih in ob državnih praznikih povabimo v svojo sredino.

A. ZORJAN

(Nadaljevanje s 7. strani)

terih starši so zaposleni v Iskre, lahko dobijo kosilo v tovarniški menzi po znižani ceni — 15 din. Mnogo otrok se tega poslužuje in tako je materam prihranjena še ena skrb. Tovarna je pozorna do družin zaposlenih tudi ob drugih priložnostih, če omenimo samo Dedka Mrza, ki ga v Šentjerneju organizira SZDL, največji prispevek pa da Iskra. Poklic žene in matere je zame sreča. Ker pa mora družina živeti, je treba najti delo. Zato lahko rečem, da se družina in služba harmonično dopolnjujeta.

SILVA VRBNIK: brigadir v Polprevodnikih Trbovlje.: Naša družba ima velik posluh za ženske skrbi. Otroško varstvo in celodnevna šola mater razbremenita, da gre lahko brez skrbi v službo in se vsa med delom posveti svojim delovnim nalogam. Res še ni vse idealno. Premalo je še prostora v

vrstic in si je treba včasih pomagati s tetami, babicami, ali dobrimi sosedami. Vendar se stvari premikajo na bolje.

V Trbovljah tudi pogrešamo poceni samopostrežno restavracijo, kjer bi moške in žene hitro in po dostopnih cenah lahko kosili. Tako pa... Dve uri kuhaš, skoraj toliko pomivaš in pospravljaš tako, da ob delovniku ostane zelo malo časa za kulturo, družbenopolitično delo, da o zabavi ne govorim.

Moram pa pohvaliti Iskre, da ima vse razumevanje za materinske skrbi. Tako marsikateri delavki zamenjajo „šit“, če tako laže najde varstvo.

S svojim položajem doma v družini sem zadovoljna; s kom pa bo lepo, če ne z otroci in možem v družini? Res je treba kdaj ostati doma, a saj je tudi doma lepo, mar ne?

F. Kotar

Določeni roki za samoupravno preobrazbo

V ponedeljek, 27. februarja je bilo v Ljubljani deveto redno zasedanje delavskega sveta Iskre Commerce. Seje so se udeležili tudi delegati temeljnih organizacij Domači in Zunanji trg IC zaradi potrditve poročila o poslovanju tega kolektiva v minulemu letu ter predloga osnutka statuta, razpisa volitev za samoupravne organe in razpisa referenduma.

V okviru prve točke dnevnega reda je direktor gospodarsko finančnega sektorja IC Fabio Škopac seznanil delegate delavskih svetov s poročilom o poslovanju te delovne organizacije v letu 1977. Po obsežni razčlenitvi uspehov Iskre Commerce na domačem in tujem tržišču je v razpravi sodeloval tudi glavni direktor IC Ilja Medič. Poudaril je, da so lahko delavke in delavci v Iskri Commerce izredno zadovoljni s svojim delom, saj so delali mnogo bolj ekonomično, mnogo bolj racionalno in bolj poceni, hkrati pa so bili tudi bolj produktivni. „Delovni kolektiv Iskre Commerce ima vse materialne pogoje za uspešno uresničitev nalog, ki mu jih zaupajo proizvodne delovne in temeljne organizacije v združenem podjetju, je ustrezno organiziran, ima primerno kadrovske zasledbo in je zato vsekakor sposoben za še boljše gospodarjenje z Iskrinimi družbenimi sredstvi“, je v razpravi dejal direktor Medič.

V nadaljevanju je direktorica splošnega sektorja v IC Majda Hočvar seznanila delegate s predlogom osnutka statuta, razpisom volitev za samoupravne organe in razpisom referenduma. Poudarila je, da sta prav referendum in končni podpis samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra (kot je znano so ga delovne organizacije podpisale v torek, 28. februarja 1978) dala osnovo za nadaljevanje postopka za sprejem samoupravnega sporazuma o združevanju v Iskra Commerce in za sprejem drugih splošnih samoupravnih aktov IC.

Delegati delavskih svetov Iskre Commerce in delavskih svetov obeh temeljnih organizacij Domačega in Zunanjega trga so se na glasovanju odločili za naslednji postopek samoupravne preobrazbe v TOZD, DSS in Iskri Commerce.

V razpravo so dali statut delovne organizacije Iskre Commerce in statute temeljnih organizacij – v torek, 28. marca bo referendum za potrditev samoupravnega sporazuma za združevanje ter statutom delovne in temeljnih organizacij IC

- razpisali so volitve za delegate v samoupravne organe IC – delavski svet, samoupravno delavsko kontrolo in skupno disciplinsko komisijo IC
- razpisali so volitve v samoupravne organe TOZD
- volitve bodo v četrtek, 30. marca, istega dne pa bodo tudi volitve za delegate v skupščino SOZD.

Na seji delavskega sveta so v centralno volilno komisijo imenovali naslednje člane: za predsednika Jožeta Pogačnika, za člana pa Franca Pance-ta in Marka Mirtiča, v centralno volilno komisijo za sestavo volilnih upravičencev pa so imenovali: za predsednika Erno Mihalič, Tončka Ježek in Pavla Stiskovsky pa sta člana.

Volilne komisije v TOZD in DSS imenujejo njihovi delavski sveti oziroma zbori.

Direktorica Majda Hočvar je v zvezi s samoupravno preobrazbo IC poudarila, da je potrebno za normalen potek usklajevanja samoupravnih aktov IC z Zakonom o združenem delu sprejeti rokovnik, ki so ga delegati tudi podprli. Osnutki sporazumov – statuti TOZD in DO – bodo v obravnavi do 19. marca. Pripombe k osnutkom bo treba uskladiti do 23. marca, od 24. do 27. marca pa bodo zbori delovnih ljudi, na katerih bodo potrjevali vse tri samoupravne akte, torej samoupravni sporazum o združevanju v Iskra Commerce, statute TOZD in DO.

Deveto redno zasedanje delavskega sveta Iskra Commerce se je nadaljevalo s potrditvijo predlogov in poročila skupnega odbora za gospodarske zadeve in medsebojna razmerja ter potrditvijo pravilnikov: o načinu in postopku za opravljanje preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev o požarnem redu za poslovne objekte podjetja Iskra Commerce Ljubljana o delu na električnih eksplozijsko zaščitnih električnih postrojih in o evidenci izvajanja del pri gradnji, popravilih in vzdrževanju.

Lado Drobež

Uresničili vse zaupane naloge

Delovni kolektiv Iskre Commerce je lani uresničil vse zaupane naloge – Prodajal je skoraj za 5 milijard dinarjev izdelkov, s čimer je lansko zadolžitev presegel za 8 %, predlansko realizacijo pa za 35 % – Kljub temu povečanju je delal z nižjimi stroški in se je ekonomičnost poslovanja v Iskri Commerce lani še povečala – Povečala se je tudi produktivnost – Iskra Commerce se je lani v združenem podjetju utrdila tako poslovno kot organizacijsko.

Iskra Commerce je lani prodala na domačem in tujem tržišču za nekaj manj kot 5 milijard dinarjev blaga, od tega je šlo največ izdelkov na domače tržišče, precej pa tudi v izvoz. Na domačem tržišču je IC prodala za 15 % več blaga kot je načrtovala in za približno polovico več kot v letu 1976. Lepe rezultate je dosegla tudi

na zunanjem trgu, kjer je načrtovani obseg preseгла za 2 % in za 25 % več kot leto poprej.

Dobri poslovni rezultati

Iskra Commerce je lani ustvarila 30 milijonov dinarjev ostanka dohodka, kar predstavlja 3 % prekoračitev letnega načrta. Hkrati je to za skoraj 70 %

več kot leto popreje. Ugodni poslovni rezultat so dosegli pod vplivom različnih faktorjev, o katerih pa bomo obširneje spregovorili kasneje. Eden od pokazateljev poslovanja, ki pa je seveda lahko zelo relativen, je tudi čisti dohodek. Zaradi številnih zakonskih in pogodbenih obveznosti kljub lanskoletnemu dobremu poslovanju Iskra Commerce ne bo mogla pokriti obveznosti do poslovnega sklada in še nekaterih drugih obveznosti. To med drugim pomeni, da bo imela v tem letu manj denarja za obratne namene oz. da bo morala za povečanje obsega poslovanja najemati posojila.

Kam vse bo šel lani zaslužen denar, zgovorno kaže naslednja tabela o delitvi čistega dohodka za leto 1977:

	Iskra Commerce	Domači trg	Zunanji trg	Skupne sl.
Ostanek dohodka	30,176.931,22	20,586.214,22	9,032.045,28	558.671,70
Rezervni sklad	6,059.950,10	3,769.021,30	2,290.928,80	—
Skup. rez. SRS 3 %	888.547,80	617.586,45	270.961,35	—
obč. 2 %	592.365,20	411.724,30	180.640,90	—
Za razvoj železn. zmoglj. v SRS — 3,2 % od dav. osn.	201.228,35	201.228,35	—	—
Za razvoj mag. in reg. cest v SRS — 4 % od dav. osn.	251.535,45	251.535,45	—	—
Za razvoj luških zmoglj. v SRS — 0,5 % od dav. osn.	31.441,90	31.441,90	—	—
Za fin. izgr. energ. objek. — 5,25 % od dav. osn.	330.140,25	330.140,25	—	—
Za izgr. energ. objek. — 7,2 % od invest.	2,328.990,92	935.559,53	1,393.431,39	—
Za uresnič. 10 let progr. izgr. cest omr. mesta Ljubljane	505.300,10	236.375,50	268.924,60	—
Posojilo skl. feder. za hitr.razv. manj razv. rep. in pokr.	6,235.111,05	4,943.425,95	1,291.685,10	—
Za razširitev mat. podl. dela	1,617.091,79	1,362.856,55	254.235,24	—
Za sklad skupne porabe	11,135.228,31	7,495.318,71	3,081.237,90	558.671,70
— od tega:				
1. vračilo posojila žiro rač.	4,956.649,10	3,871.111,11	1,085.537,99	—
a) lastni del		2,909.166,08	444.231	—
b) del SS		961.945,03	641.296,68	—
2. regres leta 1977	2,728.344,80	1,424.591,90	745.081,20	558.671,70
3. obveznosti za leto 1978	2,402.212,30	1,564.466,03	837.746,27	—
a) lastni del		1,251.802,45	629.303,89	—
b) del za SS		312.663,58	208.442,38	—
4. za družb. org. in ost. namene	1,048.022,11	635.149,67	412.872,44	—

Uspešno na domačem tržišču

Delavci temeljne organizacije Domači trg — kot je znano, je ta razvejana po vsej Jugoslaviji — so lani prodali za 15 % več blaga kot so načrtovali in, kot že rečeno, za dobro polovico več kot leto prej. Temu je vsekakor botrovala boljša organiziranost domače prodaje, seveda pa je na uspešnost vplivala tudi konjunktura na tržišču. Direkcija domače nabave je planske zadolžitve presegla za 19 %, direkcija trgovske mreže za 11 %, servisna dejavnost za 19 %, zastopniška dejavnost na domačem tržišču pa za 14 %. Še najhujši problemi so pestili Iskrine serviserje, ki so se morali boriti z nezadostno opremljenostjo servisov z instrumenti, specialnim in standardnim orodjem, slabim voznim parkom, utesnjenimi prostori, kadrovske problematiko, najhujši pa je bil verjetno problem rezervnih delov. Serviserji vsekakor ne morejo biti zadovoljni tudi s cenami servisnih storitev, saj so le-te pod nadzorstvom posameznih občin. Odobrene cene so bile v povprečju za 40 % nižje od kalkulativnih in za 30 % nižje od planske vrednosti ure.

Bolj agresivni na tujem tržišču

Celotna Iskra je lani izvozila za 81,4 milijona dolarjev izdelkov ter s tem presegla izvoz v letu 1976 za več kot tretjino. Večina izvoza je šla preko Iskre Commerce, ki je izvozila za nekaj manj kot 68 milijonov blaga ter s tem dosegla 94 % izvoznega načrta, v primerjavi iz leta 1976 pa je bil izvoz za 27 % večji kar je glede na jugoslovanske lanskoletno izvozne rezultate, izreden uspeh.

V strukturi izvoza je Iskra Commerce prodala največ proizvodnega programa delovne organizacije Telekomunikacije (več kot polovico). Drugi najpomembnejši izvoznik preko

Iskre Commerce je delovna organizacija Elementi, sledijo pa Široka potrošnja in drugi.

Čeprav morda v tole poročilo o poslovnih uspehih delavk in delavcev Iskra Commerce ne sodi kritika, naj kljub temu zapišemo, da bi lahko Iskra preko Iskre Commerce ali pa sama izvozila lani več, če bi se obnašala bolj poslovno disciplinirano, če bi proizvajala bolj kakovostno, če bi imela dovolj izdelkov za izvoz ter ne nazadnje, če bi bolj spremljala gospodarska gibanja v svetu.

Po strukturi izvoza smo lani največ prodali v Zahodne države, vendar pa ta izvoz zaostaja za načrtovanim, po drugi strani pa se je precej povečal izvoz v dežele SEV, zlasti v Sovjetsko zvezo. Lahko smo zadovoljni tudi z izvozom v države v razvoju, čeprav smo načrtovali večjega.

V lanskem letu pa smo skupno uvozili za skoraj 80 milijonov dolarjev repromateriala in opreme ter ostalega blaga. Uvozna direkcija v Iskra Commerce je morala vložiti velike napore, da je lahko dosegla takšen rezultat; kljub številnim restrukturnim ukrepom ni prihajalo v Iskrini proizvodnji do večjih zastojev.

Zastopstvo — marketing

Direkcija zastopanja tujih firm je lani sodelovala pri prodaji za približno 500 milijonov izdelkov zastopanih tvrdk na jugoslovanskem tržišču, iz konsignacijskih skladišč pa je prodala za okrog 14 milijonov izdelkov.

Zastopala je 25 tujih proizvodnih tvrdk, pretežni del poslovanja pa se je nanašal na profesionalno opremo.

Z lanskoletnimi rezultati so zadovoljni tudi v sektorju marketinga. Poudarjajo pa, da pomeni lanskoletna realizacija dejansko stagnacijo ali celo nazadovanje, ker so delovne organizacije kljub številnim podražitvam na-

menile za marketinško dejavnost približno enako vsoto kot leta 1976.

Zaloge — terjatve — kadri — osebni dohodki

Ob koncu leta so se skupne zaloge Iskre Commerce povečale za 87 % v primerjavi z začetkom leta, v primerjavi z načrtovanimi nalogami pa za 17 %. Ta porast vsekakor opravičuje povečan promet in so koeficienti obratovanja zalog enaki planiranim; v skladišču so bile zaloge povprečno 62 dni, kar je za dva dni več kot leto prej.

Zadnji dan lanskega leta so znašale skupne terjatve do kupcev približno 626 milijonov dinarjev in so za 6 % večje od terjatev na začetku leta. V Jugoslaviji nam kupci dolgujejo 272 milijonov dinarjev, v tujini pa nekaj manj kot 354 milijonov dinarjev.

Vse omenjene rezultate je delovna organizacija Iskra Commerce dosegla s povprečno 1761 zaposlenimi. Število zaposlenih se je čez leto povečalo za 8 % in je bilo na zadnji dan lanskega leta v Iskri Commerce 1822 delavk in delavcev; z visoko izobrazbo 280, s srednjo 629, kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev je bilo 623, polkvalificiranih in nekvalificiranih pa 290.

Osebni dohodki zaposlenih so bili v minulemu letu na ravni načrtovanih. Za izplačilo osebnih dohodkov so porabili za 29 % več denarja kot leto prej, to pa zlasti zaradi večjega števila zaposlenih. Zapišemo naj, da so osebni dohodki delavcev v Iskri Commerce med nižjimi v Iskri.

V tem poročilu o poslovanju Iskre Commerce v letu 1977 smo našli le nekaj pomembnejših pokazateljev gospodarjenja te delovne organizacije. O uspehih tega kolektiva bomo v kratkem še podrobneje poročali, ko bomo obiskali posamezne temeljne organizacije v Iskri Commerce. Lado Drobež

LE SKUPNO DELO

Osnovna organizacija zveze komunistov v Iskrini beograjski filiali je gotovo med najmočnejšimi in najbolj delavnimi v Iskri Commerce. Trenutno včlanjuje 28 komunistov, njen sekretar pa je Dušan Krstić, sicer namestnik poslovodje servisnega oddelka telefonije. Pobudo za pogovor o dejavnosti Iskrinih komunistov v Beogradu nam je dal novi sekretar sveta ZK v Iskri Commerce Milan Loparnik, ki je v nedavnem intervjuju ocenil delo te osnovne organizacije kot izredno uspešno.

Podobno kot drugod v Iskri Commerce in v Iskri, in sploh v naši družbi, je tudi v beograjski filiali trenutno v ospredju zakon o združenem delu z vsemi svojimi vplivi na sprejemanje novih samoupravnih aktov. Poleg sindikata se je tudi organizacija zveze komunistov aktivno vključila v organiziranje novih samoupravnih socialističnih odnosov v združenem delu, nikakor pa seveda niso zanemarili drugih področij dela.

Prav v zvezi z usklajevanjem samoupravnih sporazumov z zakonom imajo v beograjski filiali več pripomb, zlasti zaradi kasnitev pri pošiljanju različnih gradiv iz Ljubljane v Beograd. „Osnutke ali predloge samoupravnih, ali pa kakšne druge akte, dobimo v Beogradu šele dan, dva pred razpravo, tako da nimamo časa, da bi jih podrobno proučili, nimamo pa tudi možnosti, da bi pravočasno pripravili gradivo za zbor delovnih ljudi in so zato beograjski Iskraši s to tematiko pogosto premalo seznanjeni,“ poudarja Dušan Krstić. „Razumem, da smo zaradi različnih objektivnih in subjektivnih faktorjev prišli v časovno stisko, kljub temu pa bi moralo biti takšnih spodrsiljav manj.“

Pogovor s sekretarjem osnovne organizacije in nekdanjim izredno aktivnim mladinskim funkcionarjem je torej že na začetku „naletel“ na probleme, kljub temu pa, kot sam poudarja, še zdaleč ni tako hudo in se bodo po zaslugi sindikata, zveze komunistov in mladine Iskraši v filiali Beograd lahko izredno tvorno in

aktivno vključili v uresničevanje zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov.

Čeprav Dušan Krstić med našim obiskom v Beogradu še ni vedel za mnenje sekretarja sveta ZK v Iskri Commerce Milana Loparnika o sodelovanju med družbenopolitičnimi organizacijami — ta intervju smo objavili šele dan, dva pozneje — je skoraj z istimi besedami ocenil to sodelovanje: „Dela družbenopolitičnih organizacij ne smemo ločevati med seboj, kajti zavedati se moramo, da je in da mora biti delo vseh — sindikata, zveze komunistov, mladine in borcev — enotno. Mora se dopolnjevati, saj bomo le s skupnim delom dosegali boljše rezultate.“

Iskrina osnovna organizacija zveze komunistov v Beogradu uspešno sodeluje tako z družbenopolitičnimi faktorji v mestu, kot v Iskri Commerce, precej manj pa so zadovoljni s sodelovanjem na ravni združenega podjetja. Nadvse so ponosni nad sodelovanjem z mladinsko organizacijo v filiali — številni mladi komunisti so že rezultat tega sodelovanja —, nič manj tvorno pa ne sodelujejo s sindikatom.

Omenili smo že, da je bil Dušan Krstić precej časa aktiven mladinski funkcionar, in zato dela mladine gotovo ne namerava zapustiti. Meni, da je prav mladinska organizacija v Iskri Commerce lahko za vzgled marsikomu, in sicer tako po svoji dejavnosti kot po medsebojnem sodelovanju. Pri tem je zlasti opozoril na izreden pomen tradicionalnega srečanja

mladih Iskre Commerce v Poreču.

Poleg nalog pri usklajevanju naših samoupravnih aktov z zakonom o združenem delu, je OOK IC v filiali Beograd lani organizirala številne prireditve ob Titovem in naših jubilejih, vso skrb pa je namenila tudi racionalnemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi, kadrovske problematiki, samoupravni organiziranosti in delegatskemu sistemu, organiziranosti in akcijski sposobnosti zveze komunistov, itd. Tudi za letos so si Iskrini komunisti v Beogradu zastavili številne naloge, med katerimi naj omenimo zlasti predkongresno aktivnost ter, vsekakor, skrb za čimboljše gospodarjenje.

Lado Drobež

KAZALCI POSLOVANJA V LETU 1977 — ISKRA COMMERCE

	Plan 1977	Realizac. 1977	Ind.
	500 S milijard		
Prodaja (v 000)	4,641.322	4,990.471	108
Povpr. štev. zaposl.	1.775	1.761	99
Promet/zaposl. v din	2,612.252	2,833.884	108
Osebni doh. (bruto)/zaposl. letno	98.483	99.441	101
Neto OD/zap. za vse vrste dela mesečno	5.826	5.864	100
Neto OD/zap. za redno delo	5.466	5.604	103
Dohodek na zaposl.	187.853	202.381	108
Poslov. stroški/1000 prom.	68,01	66,55	98
Čisti dohodek/zaposl.	114.955	115.015	100
% akumulacije v dohodku	6,53	7,63	117
% akumulacije v čistem doh.	10,62	13,43	126
OD + sred. za skup. porabo/zap.	107.736	104.756	97
Delilno razmerje	86:14	85:15	

Aktivna udeležba komunistov

V TOZD Tovarna gospodinjstkih aparatov Reteče so 31. januarja na referendumu odločali o Pravilniku o oblikovanju in delitvi sredstev za skupno porabo in osebne dohodke. Več vzrokov je botrovalo dejstvu, da so samoupravljalci večino listkov potisnili v skrinjico z odklonilnim odgovorom. Družbenopolitične organizacije so sklenile povezati in napreči vse sile, da na novem referendumu ne bo zmagala odklonilna večina. Obdobje predkongresne dejavnosti, ki daje delu komunistov širše obeležje, pa bo na praktičnem primeru — po vseh pričakovanjih — obrodilo dobre rezultate. O aktivnosti komunistov in njihovem angažiranju v tekoči problematiki smo se pogovarjali s sekretarjem OOKZ TOZD TGA Jakom Motom.

Vprašanje: Predkongresna aktivnost je marsikje neposredno povezana z delom komunistov v času pred tem. Specifične okoliščine, v katerih se je znašla vaša temeljna organizacija, pa dajejo verjetno tudi delu komunistov svoje obeležje?

MORE: „Na zadnjem sestanku osnovne organizacije smo se pogovarjali o aktivnostih in nalogah v obdobju predkongresne dejavnosti in prišli do zaključka, da vse aktivnosti, ki nam jih nalaga Zveza, ne pomenijo bistvenega preobrata dosedanjega dela, kvečjemu logično nadaljevanje. Še naprej nameravamo delati v skladu z akcijskim planom, večji poudarek bomo namenili zgolj intenzivnosti dela.

Dejavnosti na področju sprejema-

nja samoupravnih sporazumov o združevanju v SOZD Iskra in DO so nam vzele precej časa, logično pa je bilo, da smo tekoči problematiki posvetili večino naporov.

V to nas je zavezovala odločitev, da morajo biti komunisti s svojim delom brezkompromisno prisotni v vseh okoljih, v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Prevzeli smo pomembno nalogo — točno tolmačenje samoupravnih aktov, kar smo ocenili kot osnovo vsakega uspešnega dela.

V zvezi z zavrnjenim pravilnikom smo kritično pregledali delo in prišli do spoznanja, da smo preslabo raztolmačili nejasnosti in tekst nasploh. Večkrat smo pričeli neustreznim primerjanjem s starim pravilnikom, ki ni

Jaka More, sekretar OOKZ TOZD
Tovarna gospodinjstkih aparatov Reteče.

bil v skladu z Zakonom o združenem delu in ni vzdržal dolgoročnih zahtev. Naše preteklo delo lahko ocenim kvečjemu kot preveč šablonsko.

Prepozno smo prišli do spoznanja, da problematika ni tičala v slabi vsebini pravilnika temveč v nakopičenem nezadovoljstvu v kolektivu. Preveč težav je bilo v proizvodnji, premalo pozornosti smo namenili novemu načinu nagrajevanja po delu. Splošna osveščenost delavcev ni zadovoljiva, preslabo pa deluje celotni informacijski sistem, tako da večkrat prihaja do težav zaradi preslabše seznanjenosti.

Sindikalne skupine so bile formirane, vendar niso pokazale pravih uspehov. Prevečkrat smo se učili spoznavati Zakon o združenem delu zgolj s tiste strani, ki govori o pravicah.

Vprašanje: Kje se pričena akcijski program osnovne organizacije?

MORE: „Največ pozornosti smo namenili sprejemanju novih članov. Evidencialno smo 7. kandidatov, ki bodo okrepili naše zelo skromne vrste — komaj 18 članov imamo — v zahtevnih nalogah, ki so pred nami; prisotni smo bili pri vseh kandidacijskih konferencah in dosegli, da smo vključili člane v večino delegacij.

Osnovni delovni program smo sestavili že maja lani, vsebuje pa še elemente delovanja, v zvezi s sanacijskimi in stabilizacijskimi prizadevanji. Leto izgube je medtem že za nami, lanska prizadevanja so obrodila dobre rezultate, saj smo zaključili leto z 8,54 milijoni dinarjev ostanka dohodka. Kljub temu pa smo mnenja, da izkušnje, ki smo jih dobili na področju stabilizacijskih prizadevanj, ne gre zanemariti.

Tekoče naloge smo usmerili predvsem v tesnejše sodelovanje s sindikatom. Formirali bomo sindikalne skupine, ki bodo morale resneje prijeti za delo, v sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami pa smo sklenili bolj zavzeto vplivati na službe priprave dela, ki so večkrat krive za težave pri doseganju planskih obveznosti.

Obveznosti, ki so pred nami, bodo zahtevale od komunistov precej znanja, ki si ga bodo morali pridobiti z osebnim in skupinskim delom — mnogo študija bo potrebnega zlasti na področju poznavanja ekonomskih kategorij poslovanja, seveda pa bomo obravnavali tudi vse predkongresne teme. Ta teden, npr., imamo na programu diskusijo o knjigi Edvarda Kardelja: „Smeri razvoja političnega sistema samoupravljanja“. Temelj je osebni študij, nejasnosti pa razložimo v skupinski diskusiji.

Vprašanje: V vašem kolektivu je zaposlenih preko 30 % delavcev iz drugih republik. Mnogi od njih ne razumejo slovenščine. Kako rešujete ta problem?

MORE: „Seznanjanje vseh delavcev o tekoči in dolgoročni problematiki temeljne organizacije sodi med naše stalne dolžnosti. Skupaj s sindikatom smo poskrbeli za prevode vseh pomembnejših dokumentov in informacij — poskušamo skratka uvesti nekakšen dvojezični informacijski sistem, ki je že obrodil prve rezultate. Zavedamo se, da mora informacija priti pravočasno in razumljivo — marsikdaj pa tudi predčasno. V tolmačenjih na zborih delavcev sta vedno prisotna sekretar OOKZ in sindikata — s tem pa nam uspeva tudi enotnost dela.“

Vprašanje: Januarski rezultati doseganja plana so bili slabi po celotni delovni organizaciji. Kakšne naloge v zvezi z boljšim delom ste postavili?

MORE: „Naloga vseh komunistov je predvsem v opozarjanju delavcev, preprečevanju izmeta in malomarnosti. Trudimo se vplivati na svoje okolje, da bi čim bolj delali. Letošnji cilj je, da pripomoremo k vsaj tako dobremu poslovnemu uspehu kot lani — seveda pa bomo skušali doseči še

več. Spoprijeti se bomo morali z investicijami, ki bodo temeljile na strojih in ostali opremi, ki bo zmanjševala število potrebnih delavcev, itd. Kljub naši maloštevilnosti si želimo doseči največ — to pa je trajna naloga.

Naša proizvodnja je izrazito sezonskega značaja, kar bi lahko omilili z večjim plasiranjem izdelkov na zunanja, zlasti vzhodna tržišča, kjer skoraj nismo prisotni. Komunisti vidimo tukaj velike možnosti predvsem v skrbi za kvaliteto — le-ta lahko precej pripomore k izvoznim napotom.

Prizadevamo si doseči dohodkovne povežave na vseh ravneh, kajti stroški se ne morejo določiti strogo procentualno! Velike naloge družbenopolitičnih nalog so vsi napor, ki bi lahko pripeljali do zmanjšanja stro-

škov znotraj in zunaj temeljne organizacije na upravičeno višino. Značilnost naše proizvodnje je med drugim zelo visoka letna rast vrednosti proizvodnje, ki se giblje med 30 in 40 %. Vrednost proizvodnje v letu 1976 je bila 175 milijonov dinarjev, lani 270 milijonov, za leto pa predvidevamo že celih 370 milijonov. Samo po sebi je jasno, da je za doseganje tako smelih načrtov potrebno vložiti ogromne napore — hkrati pa prinese tudi dohodek za vse prisotne.“

Vprašanje: In zaključek?

MORE: „Od sklepov kongresa pričakujemo še večji poudarek na delu osnovnih organizacij, na še pomembnejšo vlogo komunistov v temeljni organizaciji. Verjetno bo našo delo potem še uspešnejše.“ Fleischman

Pred sprejemom pravilnika o OD

V prejšnji številki glasila smo že napovedali poročilo o seji delavskega sveta sežanske tovarne, ki se je zaradi obširne in aktualne problematike zavlekla kar skozi dva dneva — 16. in 17. februarja.

Osrednja tema seje so bile tri točke dnevnega reda — razprava o novem pravilniku o oblikovanju in delitvi sredstev za skupno in osebno porabo, odločali so o bodoči politiki investiranja, obravnavali pa so tudi reelekcijo individualnega poslovnega organa.

V zvezi s prvo točko dnevnega reda je bilo veliko vprašanj, ki smo jih skušali pojasniti v sestavku z naslovom „Če uspeva tovarna, gre tudi delavcu dobro.“ Vprašanja na tem področju sodijo v neposredno pripravo na sprejetje referenduma, ki bo v začetku marca, še prej pa bo treba opraviti precej dela — spremeniti oz. poenostaviti besedilo, da bo razumljivo širšemu krogu delavcev, sindikat pa je dobil zadolžitve, da v vseh sredinah raztolmači nejasnosti.

Sprejeli so tudi sklep o razpisu reelekcije za individualni poslovni organ, precej pozornosti pa so namenili snovanju investicijske politike. Ob tej priložnosti so izvolili odbor za investicije, ker so prišli do ugotovitve, da je delo v zvezi z novimi naložbami preobširno, da bi ga še naprej lahko

reševali hkrati z rednim delom. Zlasti predsednika odbora so izvolili Stanislav Pavlina.

Osnovna naloga Odbora bo izdelava investicijskega programa, ki ga bomo predložili v potrditev delavskemu svetu — potrebno bo pritegniti finančnega strokovnjaka, ki pa ga še niso določili. Splošna usmeritev investicijske politike, ki so jo sprejeli, se ujema s splošno srednjeročnega programa Delovne organizacije Široka potrošnja. Obenem so sklenili, da bo ta program treba opredeliti s točnejšimi študijami in ga nekoliko podaljšati. Rok za izdelavo elaborata je 15. marec.

Dotaknili so se tudi problematiki pričetka proizvodnje stereo hi-fi radioaparata, ki že precej kasni zaradi uvoznih problemov. Vsako resno poslovanje pa brez proizvodnje le-tega ne bi imelo realnih osnov.

Delegati so ugotovili, da je ena od nalog, ki jo bo treba v najkrajšem času rešiti tudi problem dodatnih prostorov za finalizacijo ojačevalnih naprav. Sprejeli so sklep, da v začetku marca pričnejo z gradnjo montažnih prostorov v izmeri 365 m². Tja bodo preselili upravo, proizvodnja pa bo pridobila 200–250 m² prostora.

Ob zaključku so potrdili rezultate referenduma za samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra, ki je bil sprejet z večino 66 % glasov. SF

Presegli pričakovanja

Tovarna radijskih sprejemnikov iz Sežane je 16. in 17. februarja pripravila srečanje poslovođij in najboljših mehanikov Iskrinih servisov iz cele Jugoslavije. Zbralo se je 30 serviserjev, prisostvovali pa so tudi predstavniki Industrije širokopotrošnih izdelkov in vodstva Iskra Commerce TOZD Domači trg.

Letošnje srečanje, jubilejno 5. po vrsti, so organizatorji priredili v bližnji Lipici, v modernem hotelu, z imenom slovite rase lipiškij konj — Maestozo. Program seminarskega srečanja je bil obsežen, za dva delovna dneva morda kar preveč, vendar pa so prisotni in organizatorji po zaključku enotno ocenili, da so namen ne samo dosegli, temveč celo presegli.

Program seminarja je bil razdeljen na dve področji — predstavniki sežanske temeljne organizacije so prisotne najprej seznanili z razvojnim programom tovarne za tekoče leto ter jim obrazložili smernice srednjeročnega načrta. V nadaljevanju so udeleženci prisostvovali demonstraciji novega stereo hi-fi radijskega aparata, ki ga bodo v Sežani pričeli izdelovati v bližnji bodočnosti. Novi aparat je vse udeležence navdušil, hkrati pa jih je zaskrbelo, da servisi morda niso zadosti dobro opremljeni, da bi lahko kvalitetno popravljali tako zahteven aparat.

Zrinko Levar je v nadaljevanju seznanil prisotne z novostmi na področju ojačevalnih naprav, v zaključku prvega dne pa so udeleženci v skupinah odšli na strokovni ogled tovarne.

Naslednji seminarski dan je vodja servisne službe Jože Trampuž, ki je bil obenem tudi glavni organizator srečanja, ocenil poslovnost servisov, o problematiki dobave rezervnih delov in reklamacij pa je spregovoril Silvo Penko.

Pred zaključnim delom konference so prisotni diskutirali o aktualni problematiki, ki se razlikuje od servisa do servisa širom Jugoslavije, tako da je delovni naslov „Povejte nam — predlagajte nam“, dosegel svoj namen — priti do dna problema, ki zaradi prešibkih neposrednih stikov niso odpravljeni.

Enotna ocena vseh prisotnih je bila, da iz leta v leto kljub problemom dosegajo vse boljše rezultate, da so „kratki stiki“ z uporabniki Iskrinih izdelkov vse redkejši in da uspehi daleč presegajo neuspehe. Dobro sodelovanje sežanske tovarne, ki je bila vedno pripravljena tvorno poseči v problematiko servisov, je nedvomno prineslo ugodne rešitve — ki so morda redkeje le pri dobavi rezervnih delov. Problemi so znani, Tovarna radijskih sprejemnikov pa je izrazila pričanje, da niso nerešljivi in da bodo zastavili vse sile, da jih s skupno močjo odpravijo.

Ob zaključnem delu konference je spregovoril direktor tovarne Stanislav Pavlin, ki je dosedanje sodelovanje s servisi ocenil ugodno, hkrati pa je poudaril pomen dobrega delovanja servisov za ugled sežanskih, pa tudi vseh ostalih Iskrinih proizvodov. Izrazil je prepričanje, da letna srečanja serviserjev dosegajo svoj namen in da so iz leta v leto izčrpnjša in boljše podlaga za uspešno prihodnje delo.

Serviserji so enotno ocenili srečanje kot izredno uspešno in dodali, da bi bilo potrebno tako sodelovanje razširiti na vse temeljne organizacije, ki izdelujejo širokopotrošne izdelke. Pohvalili so prizadevanja majhnega, toda žilavega sežanskega kolektiva, ki so ga brez oklevanja uvrstili na prvo mesto dobrih sodelavcev. „Samo enkrat na leto se zberemo predstavniki vseh servisov, zato imamo precej malo časa, da razčistimo vse medsebojne probleme. Z veliko dobre volje, ki sta jo izkazali obe strani — proizvodnja in servis — pa lahko napredujemo z velikimi koraki, hkrati pa je priznanje, da smo člani velike in močne Iskrine družine, da tudi mi sodelujemo pri uspešni prodaji, velika vzpodbuda za nas vse,“ so na skupni večerji izjavili serviserji. Fleischman

IŠČIMO VZROKE DOMA!

Ob bližnjem pričetku uresničevanja sanacijskega programa temeljne organizacije iz Idrije smo se pogovarjali s člani kolektiva in jim postavili nekaj vprašanj — kako ocenjujejo vzroke za izgubo, kje izvirajo, koliko so krivi sami, koliko je objektivnih vzrokov in kje vidijo rešitve?

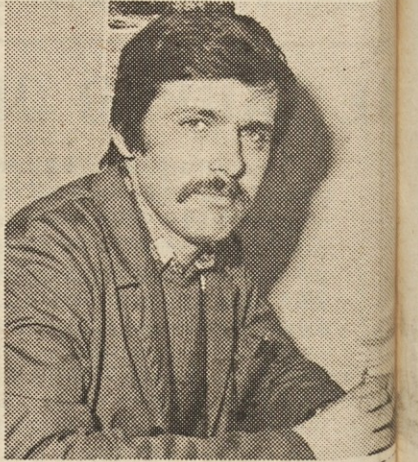
VERA GLIHA, predsednik delavskega sveta: „Moje osebno mnenje je, da bi morali vzroke za tako kritičen položaj iskati ne samo v svoji hiši. Priznam, marsikdaj smo bili malomarni, primanjkovalo nam je strokovnega kadra, premalo možnosti izpopolnjevanja smo imeli!“

Železniki so nam povzročali stalne težave — dobavljali so nam neredno, večkrat tudi slabo kvaliteto. Čimprej moramo urediti dohodkovni odnos z njimi — in sicer tako pripravljenega, da bo koristil obojem stranem.

Menim, da je velik del krivde na vodilnih, ki svoje odgovornosti niso jemali dovolj resno. Notranji odnosi so bili neznani. Pripravljamo samoupravni sporazum z Železniki — upam, da bo po tem bolje. Bistveno pa je vsekakor, da bomo morali precej več in mnogo bolj resno zagrabiti za delo. Dosedanji uspehi so nas temeljito izučili! Planska služba, ki bo v kratkem pričela z rednim delom, bo morala prispevati zelo veliko!

Koliko je krivde na naši strani?

Mislim, da kakih 30 %, kar pa je zgolj moja osebna ocena!“

MILOŠ ŠTURM, sekretar OOKZ: „O izgubi že dolgo govorimo. Notranji vzroki so bolj ali manj na dlani — neurejena organizacija poslovanja, stalno menjavanje serij, ki je vse prepogosto izviralo iz neredne dobave materiala in Železnikov, je prineslo konstantno ne doseganje norm. Pri rednem delu se norme pričnejo dosegati po treh, štiri dneh dela — naše pa so redko trajale dlje od enega! Otepali smo se z drobnjakarstvom, kupcem pa nismo dobavljali naročenih količin.“

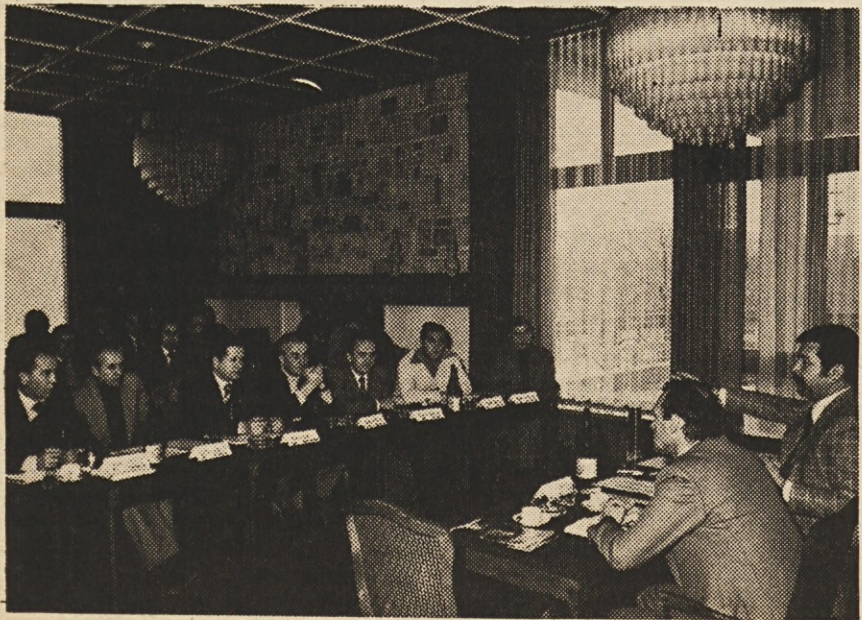
Stalni zastoji proizvodnje so dodali svoje že tako zelo slabo organizirano proizvodnjo. Od ustanovitve temeljne organizacije ni bilo ustreznega vodstva na materialnem in finančnem področju, ni bilo kalkulacij, da bi vedeli, če se določene izdelke sploh splača izdelovati.

Veliko težav smo imeli s prekomerno odsotnostjo z dela — lani je bilo v bolniškem staležu približno 30 % ljudi dnevno kar je več kot 10 % vseh zaposlenih.

Seštevek vsega tega je produktivnost, ki je precej nižja kot pri ostalih tovarnah!

Osnovna naloga bo, da čimprej povečamo serije, da uredimo dobavo materiala, da izdelamo več konkretnih kalkulacij o izmetu, ceni, zadnji čas je, da pričnemo izdelovati motorje, ki

(Nadaljevanje na 11. strani)

Delovno srečanje serviserjev v dvorani hotela „Maestozo“ v Lipici.

IŠČIMO VZROKE DOMA!

(Nadaljevanje z 10. strani)
nam bodo zagotovili ostanek dohodka!

Imamo pretežno žensko delovno silo, ki je zaradi nosečnosti, otrok in domačih težav že po naravi več odsotna kot moška. Vseeno pa menim, da je tudi zdravstvena služba preveč nekritična. Povezati se bo treba tudi na tem področju, aktivizirati pa bo treba tudi samoupravno delavsko kontrolo, ki je nekoč zelo dobro delovala, zdaj pa nekako stagnira.

Imamo zastarel strojni park, obratna vrednost ne presega treh starih milijonov na zaposlenega. Večje produktivnosti brez povečanja zmogljivosti ne bomo nikoli dosegli.

Ocena komunistov? Poostriiti delovno disciplino, poudariti osebno odgovornost. Na zborih delavcev in sestankih OOK smo prišli do sklepa, da je treba poživiti delo sindikalnih skupin, povečati in okrepiti tokove informacij v delegatskem sistemu.

Odnosi v kolektivu, splošna atmosfera? Zdi se mi, da je precej zadovoljiva. Medsebojni odnosi so se zlasti v zadnjem polletju precej izboljšali. Delavce pestijo predvsem nizki osebni

dohodki — lani poprečno 3500 dinarjev vključno z regresom in stroški družbene prehrane, ker pač ni bilo sklada skupne porabe, tako da je bil realni osebni dohodek približno 3140 dinarjev, to pa je že kritično na meji zajamčenega!

Naša krivda? Polovica.

Zelo dobro sodelujemo z Delovno organizacijo v celoti, ki se zlasti v zadnjem času zgledno angažira. Čimprej pa moramo urediti dohodkovne odnose na vseh ravneh — ne samo z Železniki.

IVAN JELENC, delegat v skupščini SOZD Iskra: „Največji krivec je verjetno neredna dobava materiala, ki je povzročila nešteto zastojev v proizvodnji. Nismo imeli izdelanih cen, cene polizdelkov so določali brez nas.“

Imeli smo zelo velik izmet, ki mu je botrovala vrsta vzrokov. Premajhna strokovnost, preveč razdrobljen plan, zastarela mehanizacija, premajhne serije, tako da nismo dosegali zastavljenih normativov, izgubili smo preveč časa za režijsko delo. Imeli pa smo tudi premalo ljudi, vsekakor manj, kot bi jih moral obsegati zastavljeni obseg proizvodnje.

Kaj se mi zdi potrebno ukreniti? Izdelati realen plan, zagotoviti redno dobavo materiala, modernizirati proizvodnjo, nadomestiti izrabljene stroje z novimi. Izločiti moramo izdelke, ki niso rentabilni, preiti na večje serije.

Več pozornosti bomo morali usmeriti v kadrovsko politiko — zaposleni so ljudje, ki niso strokovno usposobljeni za svoje delo, kvalifikacijska struktura je porazna.

Zagotoviti pa bo treba tudi pravilno informiranje — pravočasno in učinkovito, o vseh dogajanjih v zvezi in neposredno znotraj temeljne organi-

zacije. Sindikalne skupine niso delovale tako, kot bi morale, zato od novih članov pričakujemo boljše delo.

Bolniški izostanki? Menim, da so med drugim tudi odraz dela zdravstvene službe na našem področju, seveda pa je obenem tudi spričevalo notranjih odnosov. Samoupravna delavska kontrola je v začetku mandatne dobe veliko obetala, sedaj pa je vse skupaj zvedenelo. Neposredni proizvajalci so občutljivi na višino osebnih dohodkov, ker so pač nizki. Otepamo se s preveliko fluktuacijo, ki morda izvira še bolj zaradi nestalnega dela kot iz

višine osebnih dohodkov. Z dobro organizacijo, če bi imeli dovolj dela, bi delavce lahko razporejali po potrebi — sedaj pa najraje kar običij — nimamo jih pač kam prestaviti.

Rešitev? Seveda je mogoča, voljo imamo, proizvodnjo bi ob zadostnih serijah lahko nemoteno vodili z dosti manjšim izmetom, izpadi in z dosti večjim uspehom. Včasih, ko smo naredili poprečno 50.000 kosov v seriji, nismo delali izgube. Pri 10.000 kosih, številki, ki jo le redko dosežemo danes pa to ne gre več.

Stane Fleischman

XVI. ZIMSKO ŠPORTNE IGRE ISKRE

Kljub odjugi in dežju uspele

Kot že nekajkrat doslej, nam jo je za XVI. zimsko športne igre Iskre 24. in 25. februarja v Kranjski gori spet zagodilo muhasto vreme. Po nekaj dnevnem hudem mrazu se je nenadoma otoplilo in dobrodu se je omehčala sicer kar bogata snežna odeja.

Letos je za spremembo brez dežja minilo tekmovalje v smučarskem teku na 5 in 10 km, ki je bilo na sporedu v petek, 24. februarja, ob 14. za depandanco hotela „Špik“ v Gozd Martuljku.

„Ta kratko“, ali bolje „ta mokro“ smo potegnili v soboto na tekmovalju v veleslalomu. Že zvečer po tekih je namreč začelo nezadržno deževati in potem se je vivalo ves dan.

Toda tudi do konca kilavo vreme ni omajalo dobre volje tekmovalcev, ki so kljub izredno slabim tekmovalnim pogojem (na prvi polovici prog je poleg tega ležala še megla), borbeno in zagrizeno krmarili med vratici in skušali doseči kar najboljšo uvrstitev.

Spričo tako poslabšanega vremena so imeli organizatorji letošnjih iger prav gotovo precej več dela, vendar so v danih pogojih svojo nalogo dobro opravili, saj so obe progi za veleslalom posuli s snežnim cementom in so ju toliko utrdili, da je bilo na njih možno tekmovali.

Proga za smučarski tek v Gozd Martuljku je bila seveda tudi zelo mehka. Tu pa je odigrala pomembno vlogo prava maža in pri tem so mnogi, zlasti po zaslugi požrtvovalnega so-tekmovalca Srečka Beštra, tekli z ustrežno namazanimi smučmi.

Kot navadno so tekmovalke in tekmovalci štartali v tekih na 5 km dolgi progi, le da so ženske obeh starostnih razredov, moški II. razreda pretekli po enkrat, moški I. razreda pa dvakrat. V veleslalomu so ženske nastopile v treh, moški pa v razredih F, E in D ter dijaki in štipendisti na krajši, moški v razredih A, B in C pa

na nekoliko daljši progi. Progi za veleslalom sta bili standardni, kot so jih naši smučarji že vajeni, le da je bila v danih vremenskih razmerah, kljub utrjevanju s snežnim cementom, težja, kot v normalnih okoliščinah.

Pri tehnični izvedbi obeh letošnjih tekmovalj so se znova dobro odrezali smučarski delavci ŠD Železniki, prav tako pa na cilju veleslalomu tudi naši štipendisti, ki so poskrbeli za vrnitev in ureditev štartnih števk. Prav gotovo moramo pohvaliti že tradicionalne organizatorje Vilija, Nikota, Janka in Mačija, ki so tudi to pot opravili veliko delo, še zlasti ko so zvečer v dežju navezali zastavice na veleslalomskih vraticih in poskrbeli, da je bilo pravočasno vse nared za tekmovalje. Teka v Gozd Martuljku se je izven konkurence udeležil tudi g. Tore Engebretsen, zastopnik švedske firme ASEA, s katero sodeluje naša TOZD TE LA. Gost se je v tekmovalju dobro izkazal, pohvalil pa je tudi organizacijo in obseg naših športnih tekmovalj.

Kako so se posameznice in posamezniki odrezali v tekmovaljih, nam dovolj podrobno povedo tehnični rezultati, zato le še to, da je bila po končanem veleslalomu v dvorani hotela „Špik“ v Gozd Martuljku razglašitev rezultatov in podelitev kolajner ter pokalov za najboljše tri ekipe. Za zaključek pa so še izžrebali nekaj praktičnih nagrad, ki so jih v ta namen poklonile nekatere naše temeljne organizacije.

Lahko zapišemo, da so letošnje zimsko športne igre lepo uspele in znova dokazale, da se med našimi delavci vedno bolj uveljavlja smučarski tek, v veleslalomu pa, da imamo v naših vrstah obilo dobrih smučarjev, še več pa seveda takih, ki se ravnajo po znanem olimpijskem geslu — pomembno je sodelovati.

—C—

Pridružite se nam!

V Klubu štipendistov Iskre imamo zelo pestro klubsko dejavnost, kjer si lahko vsak posameznik izbere tisto, kar ga veseli, oz. zanima. Na športnem področju so zlasti popularni in množično obiskani smučarski izleti. Žal pa smo doslej zanemarjali planin-

ske dejavnost. Številnih planinskih izletov, ki jih že vrsto let organizira Planinsko društvo Iskra, se štipendisti nismo udeleževali.

To vrzel v dejavnosti kluba bomo skušali zapolniti. Krivično bi bilo namreč mnenje,

da mladi nimamo interesa obiskovati gore, saj nas je v naših vrstah mnogo navdušenih ljubiteljev planin. Mnogo nas hodi v planine s svojimi prijatelji ali planinskimi društvi. Toda posameznik se je najbrž sam težko odločil iti na izlet Iskrinega planinskega društva, saj tam nikogar ni poznal. Prvi korak je vedno težak. Zdej ga bomo storili skupaj in organizirano!

Naša zamisel je sledeča: štipendisti-planinci se bomo priključili mladinski planinski sekciji „Plezavček“ in Planinskemu društvu ZP Iskra. V letošnjem letu se bomo skušali čim bolj aktivno in množično vključiti v njihovo dejavnost predvsem z udeležbo na planinskih izletih. Teh bo v celem letu kar 22. Torej povsem dovolj tudi za aktivnega planinca. Po drugi strani se nam preko planinskega društva Iskra odpirajo tudi možnosti strokovnega usposabljanja in vzgoje lastnih kadrov.

Toda naša prva naloga je, da se zberemo in vidimo, ali med nami planinci so ali niso. Prvi sestanek štipendistov-planincev bomo imeli v torek, 7. marca 1978, ob 18. uri v klubskih prostorih v Vegovi 4.

Na sestanku se bomo pogovorili o naših načrtih in željah, vsak bo lahko plačal članarino in dobil planinsko izkaznico (tisti, ki že imate planinske izkaznice in ste bili člani drugih planinskih društev, lahko predložite svoje izkaznice, da jih bomo le žigosali z našim žigom).

Ob včlanjenju bo vsak prejel tudi koledar izletov PD Iskra za leto 1978. Do konca meseca marca se bodo zamudniki lahko včlanili tudi na referatu — v službi štipendiranja na Prešernovi 27, kjer bodo vedno na voljo vse informacije o delu planinske sekcije. Pri tem naj še poudarim, da se v Planinsko društvo Iskra lahko včlanijo in udeležujejo njegovih izletov vsak (torej ne le štipendist oziroma uslužbenec Iskre), ki si želi v družbi kolegov iz Kluba štipendistov izletov v planine.

Ni važno ali si že izkušen alpinist ali le začetnik v hoji v hribe — če ti narava le nekaj pomeni in uživaš v njenih lepotah, če bi rad obiskal še tiste kotičke naše domovine, kamor z avtom ne moreš več, potem nikar ne premešljaj, pač pa se nam pridruži!

Program izletov PD Iskra za letošnje leto je naslednji: Kriška-Tolsti vrh (11. marec), Komna-Lanževica (25. in 26. marec), Kališče-Storžič (8. april), turni smuk izpod Kriške stene (15. april), turni smuk za Cmirom (22. in 23. april), Kriški pod-Pogačnikov dom (6. in 7. maj), Golica (13. maj), Snežnik (20. maj), srečanje s PD Celovec (3. junij), Uskovnica-Hribarice-Sedmera jezera (15. junij), Triglav — slovenska smer (1. in 2. julij), Pohorje (15. in 16. julij), Velika planina-Koroška-Kamniško sedlo (22. in 23. julij), izlet v tuje gore — Dolomiti, skupina Pala (19. do 26. avgusta), Srebrnjak (2. in 3. september), srečanje s Tolminci (9. september), Kukova špica-Skrnatarica (23. in 24. september), Viš (30. oktober), Ledine-M. Baba (7. oktober), Jerebica (14. in 15. oktober), Blegoš (21. oktober), izlet v neznan (11. november).

Večina izletov ni zahtevnih. Vsi bodo organizirani pod strokovnim vodstvom z izkušnjami vodniki. V pohvalo lahko povemo, da je PD Iskra v letu 1977 izvedlo 15 izletov od 17 predvidenih s povprečno udeležbo 6 članov. Na vseh teh izletih ni bilo med udeleženci nobenih neizidov, kar kaže na resno in varno organiziranost.

Program izletov s fiksnimi datumi ti bo koristil, da si boš lahko pravočasno splaniral svoj prosti čas. O vsakem izletu nas bo PD Iskra pravočasno še obvestilo z objavo v glasilu Iskre. Nato bodo v službi štipendiranja pobirali prijave do srede tedna, če bo izlet v soboto ali nedeljo.

Torej to naj bi bilo za začetek našega delovanja na področju planinstva. Seveda boš tudi ti lahko vnesel svoje ideje v naše delo, mogoče nam bo uspelo v klubu organizirati tudi kakšno predavanje, prirediti razstavo planinske fotografije ali izpeljati kakšno drugo akcijo — vse je odvisno od nas in vas, ki se nam boste še pridružili!

Marko Murn

Že dalj časa so se Iskrini štipendisti dogovarjali, da bi se morali bolj pojavljati v našem glasilu. Klub s svojimi dejavnostmi je tako razgiban, da bi res bilo treba večkrat kaj zapisati, da bi sledili delu Kluba tudi člani izven Ljubljane. Oziroma Izvršnega odbora KSI se je na razgovoru v ponedeljek, 20. februarja, dogovoril, da bi občasno „napolnili svoj kotiček“ v Iskre. Slika je s tega pogovora.

Prebrali smo za vas

Nova knjiga zgodovinarke dr. Milice Kacin-Wohinz „Narodno-obrambno gibanje primorskih Slovencev v letih 1921–1928“, ki je te dni izšlo kot skupna izdaja dveh založb, založbe Lipa iz Kopra in Založništva tržaškega tiska iz Trsta v dveh knjigah, je zagotovo izredno znanstveno delo, ki mu na eni strani ne manjka natančnega in garaškega dela zgodovinarja, na drugi pa tudi ne spretnega in priporočnega peresa.

S studioznim in podrobnim razborom tujih in domačih arhivov, v katerih je avtorica našla mnogo doslej nepublikiranih in neobjavljenega gradiva, stopa pred nas jasno in nekonvencionalno tisto obdobje narodno-obrambnega gibanja primorskih Slovencev, v katerem se odraža takratna italijanska in jugoslovanska stvarnost in v kateri so se, kot med kladivom in nakovalom, znašli primorski Slovenci po krivični priključitvi k fašistični Italiji.

Obdobje teh osmih let primorske zgodovine, to je obdobje od priključitve Julijske krajine Italiji 1921. leta pa do dokončne ukinitve vseh slovenskih društev in tiska 1928. leta, teče pred nami kronološko ter nam plastično in zgornjo priča na eni strani o nemoči slovenskih meščanskih in klerikalnih strank v Julijski krajini, na drugi strani pa nenehno in stalnem fašističnem pritisku, ki si je zadal za končni cilj asimilirati slovenski življenjski prostor.

Panorami pa ga uničiti, dogodkov, ljudi in dejanj polno osemletno obdobje nedavne zgodovine primorskih Slovencev, ki je danes tudi integralni del celotne slovenske moderne zgodovine, je torej zaživelo na straneh zgodovinske študije naše avtorice tako živo in nazorno, da bralec skoraj ne pomisli, da je od omenjenega obdobja minilo komaj nekaj več od polovice stoletja.

In ker poročevalec o tej knjigi ni zgodovinar, prepustimo strokovno oceno zgodovinarju in strokovnjaku prof. dr. Vasiliju Meliku, ki je o tem delu zapisal kratko, a jasno naslednje:

„Delo je pisano pregledno, zrelo, jasno in precizno; ustreza vsem znanstvenim sintezam; prinaša vrsto novih ugotovitev in sklepov, ki so novi iz dveh vzrokov: prvič, ker izvirajo iz vestnega študija virov, drugič, ker so rezultat odlične znanstvene metode in pravilnih izhodišč, zlasti glede nacionalnega vprašanja. Skratka, gre za temeljno delo, ki pomeni zelo tehtno obogatitev naše zgodovinske znanosti.“

Ob vsem tem si samo želimo, da bi avtorica nadaljevala s svojim delom in nam podobno orisala nadaljnjo zgodovino primorskih Slovencev pod Italijo od 1928. leta dalje ter tako zaključila pomemben del moderne zgodovine našega naroda.

Delo sta na začetku navedeni založbi izdali v počastitev 40. obletnice ustanovnega kongresa KPS na Čebinah in je opremljeno tudi s slikovnim in fotografskim zgodovinskim materialom, kar samo lepo dopolnjuje to, več kot petstopenetdeset strani obsegajoče besedilo.

D. Ž.

GOSPODARSKE NOVICE OD TU IN TAM

Beograjske Večerne novosti nadaljujejo s kritiziranjem Iskre. Dne 13. februarja se sprašuje bralec Zvonimir Radulović, zakaj naš servis na Bulevaru revolucije 259 ne popravlja vseh vrst televizorjev. Na vprašanje je odgovoril šef servisa Iskre Zoran Nikolić, da servis sprejema v popravilo samo tiste televizorje, za katere je sklenila Iskra dogovor.

Demokratska republika Sudan je razpisala licitacijo št. 1309 za dobavo in montažo nove mednarodne telefonske centrale (Privredni pregled 15. februarja).

Tudi beograjska Politika ekspres se zaleta v naš beograjski servis s to ugotovitvijo: V servisu Iskre na Bulevaru revolucije obljublja popravilo televizorjev v roku enega tedna, toda potem ga ne morete dobiti niti v mesecu dni!

Večerne novosti iz Beograda so objavile tudi pritožbo Mileve Simeunović iz Ul. Mije Oreški iz Žarkova, v kateri se le-ta pritožuje, da naš servis v Beogradu ne popravlja Iskrinih ur, temveč vsakomur nasvetuje, naj uro pošlje naravnost v tovarno.

Primorske novice so objavile obsežen članek o inovacijah v kolektivih primorske regije. Glede Iskre je menil Vojko Slokar, referent za inventivno dejavnost v šempetrski Iskri, da je bilo minulo leto, kar se tiče inovacij, precej slabo. Toda podatek, da so v tem času registrirali en izum, 31 tehničnih izboljšav in šest koristnih predlogov, le ni čisto brezupen. Vzrok za razmeroma majhno število v primerjavi z goriškim Meblom je v tem, da imajo v Iskri slabše organizirano službo spremljanja in spodbujanja inventivne dejavnosti...

El iz Niša, oziroma njen TOZ D rentgenski aparat upa, da mu bo uspelo postaviti na Kitajskem kompletno tovarno rentgenskih aparatov, ki naj bi izdelala približno

500 aparatov na leto. Pri poslu bi sodelovale tudi druge organizacije.

Majhen kolektiv z 80 zaposlenimi v Foči se je pred nedavnim integriral v SOZD Rudi Čejavec v Banja Luki in postal TOZD delovne organizacije Elektromehanika. Za sedaj izdeluje elektromotorje. Že letos pa bodo prešli še na proizvodnjo električnih mlinčkov za kavo, aparatov za sušenje las in senalnikov prahu. Zaradi tega — tako piše sarajevsko Oslobođenje — ker teh izdelkov nihče ne izdeluje v republiki Bosni in Hercegovini!!!

Kranjski Glas poroča, da je bila kranjska Iskra lani največji izvoznik v občini. Izvozila je za dobrih 26 milijonov dolarjev. Druga največja izvozna organizacija je bila Planika s 16 milijoni in tretja Sava z 12,7 milijona dolarjev izvoza.

V TOZ D Belt iz Črnomlja so se odločili za sodelovanje pri proizvodnji kompresorjev za hladilnike Gorenja. Delo si bodo delili z Iskro, ki bo izdelovala elektromotorje, in Gorenjem, ki bo izdelovalo pločevinaste dele in hladilnike sestavljalo, sami pa bodo vivali mehanske dele in jih obdelovali. Za investicijo so namenili 260 milijonov dinarjev, zaključili naj bi jo ob koncu 1979. leta.

Ljubljanska Elektrotehna, Unisova tovarna opreme iz Savelj, Tovarna meril iz Slovenj Gradca, Slovenijalesov Kombinat lesne industrije iz Logatca ter Lesna in pohištevna industrija iz Radonjeli so podpisale samoupravni sporazum, da bodo same pričele s proizvodnjo računalnikov. V prvem letu naj bi izdelali približno 40 računalnikov vrste Delta, vrednih okoli 200 milijonov dinarjev, vse za potrebe domačega tržišča. Iskra pri tem ne sodeluje, ker je že pred leti podpisala sporazum s Philipsom iz Holandije in CDC iz ZDA.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Kljub odjugi in dežju uspele igre v Kranjski gori

TEHNIČNI REZULTATI

TEKI

Ženske I. razred: 1. Bešter (EM) 26:02,88, 2. Černic (Št.) 30:58,95, 3. Sivec (AE) 32:02,26, 4. Fister (EM) 33:27,03, 5. Marolt (Inst.) 35:17,24, 6. Debeljak (AV), 7. Pogačnik (EM), 8. Orel (Inst.), 9. Šraj (ŠP), 10. Bukovec (IC-ISE).

Ženski II. razred: 1. Jančar (AV) 30:27,52, 2. Kramp (EM) 30:52,45, 3. Černič-Cenčič (AV) 38:16,06, 4. Guzelj (ŠP) 38:44,49, 5. Lipušček (Inst.) 50:11,68.

Moški II. razred: 1. Grašič (EM) 21:26,14, 2. Kordež (ŠC) 22:17,55, 3. Zupan 23:47,10, 4. Nunar (oba EM) 24:16,76, 5. Jaklič (ŠC) 24:38,30, 6. Drinovc, 7. Trelec, 8. Katrašnik (vsi EM), 9. Aleš, 10. Marn (oba AV), 11. Hafner (ŠP), 12. Kovač (EM), 13. Meden (IC-ISE), 14. Sekne (EM), 15. Bašelj (ŠC), 16. Ošabnik, 17. Brezar, 18. Lampič, 19. Poženel (vsi EM), 20. Komac (AE), 21. Ivanuša (ŠP), 22. Kavalir (Inst.), 23. Petrovič (EM), 24. Radošević (AV), 25. Podstudenšek (IC-ISE), 26. Slemnik, 27. Žemva (oba Zmaj).

Moški I. razred: 1. Jelenc (ŠP) 38:45,25, 2. Reberšak 38:55,05, 3. Bešter 40:25,37,

Ženski B razred: 1. Verdnic (Inst.) 37,27, 2. Mohorič (ŠP) 41,23, 3. Jaklič (ŠC) 44,39, 4. Kramp 44,75, 5. Bohinc (oba EM) 45,83, 6. Lavrenčič (IC-ISE), 7. Rupar (Zmaj), 8. Žagar, 9. Žolnir (oba IC-ISE), 10. Jurman (Inst.), 11. Keše, 12. Selan (oba EM), 13. Bajič (Inst.), 14. Šket (AV), 15. Carli (Inst.), 16. Černič-Cenčič (AV), 17. Krusič (AE), 18. Jančar (Inst.), 19. Osterc (EM), 20. Medot (AE), 21. Rutar (oba AE), 22. Horvat (IC-ISE), 23. Čulun (ŠP), 24. Krisper (Zmaj).

Ženski A razred: 1. Pikon (EM) 34,32, 2. Hafner (IC-ISE), 35,81, Bevc (IEZE) 38,23, 4. Kozan (IC-ISE) 39,98, 5. Lo-

Helena Bešter – zanesljiva zmagovalka v teku mlajših smučark.

gonder (EM) 43,70, 6. Marolt (Inst.), 7. Šturm (IC-ISE), 8. Pušnik (AV), 9. Bogataj (ŠP), 10. Turnšek (EM), 11. Černic (Št.), 12. Tarfila (ŠP), 13. Deželak (EM), 14. Drol, 15. Poljšak, 16. Florjančič, 17. Hočevar, 18. Jeler (vse ŠP), 19. Freyer (AV), 20. Brenčič (Inst.), 21. Pavlič (ŠP), 22. Trobec (Zmaj).

Moški F razred: 1. Ilija (AV) 37,34, 2. Hafner 38,33, 3. Dermota (oba EM) 38,69, 4. Mačefat (ŠC) 40,25, 5. Šarabon (EM), 6. Kavalir (Inst.), 7. Pirc (IEZE), 8. Tekavec (IC-ISE), 9. Lampe (Inst.), 10. Pintar (EM), 11. Primožič (ŠP), 12. Dornig (IC-ISE), 13. Dolničar (IEZE), 14. Rakovec (ŠP), 15. Bratina (AE), 16. Vodopivec (ŠP), 17. Peneš (IC-ISE), 18. Vidic (EM), 19. Strniša (IEZE), 20. Korunovski (AV), 21. Bevc (EM), 22. Jenko (IC-ISE), 23. Grohar (EM), 24. Čufar (AE).

Moški E razred: 1. Jaklič (ŠC) 35,98, 2. Benedik 37,66, 3. Juvančič 37,81, 4. Faganel 37,93, 5. Škorjanc 39,26, 6. Peharc (vsi EM), 7. Bašelj (ŠC), 8. Gartner (ŠP), 9. Škrjanc (AV), 10. Tomažič (EM), 11. Sladič (IEZE), 12. Pogačnik (EM), 13. Škoberne (AE), 14. Zorko (IC-ISE), 15. Bezek

Vozi Slava Kukovičič iz Avtomatike.

Gašper Kordež se vedno v velikem slogu.

4. Šolar (vsi EM), 40:27,39, 5. Zupanc (ŠP) 41:13,79, 6. Grašič (EM), 7. Miha Jelenc (ŠP), 8. Kopač, 9. Gartner, 10. Pogačnik (vsi EM), 11. Kavčič (ŠP), 12. Rakovec, 13. Šparovec, 14. Kert, 15. Pajk, 16. M. Kordež (vsi EM), 17. Sršen (ŠP), 18. Kreft (IEZE), 19. Zupanc, 20. Terlikar (oba EM), 21. Šraj (ŠP), 22. Bertonec, 23. Tepina, 24. B. Šolar (vsi EM), 25. Nikšič (ŠP), 26. Hvala, 27. Dagarin (oba EM), 28. Kavčič (IC-ISE), 29. Reja (Inst.), 30. Škorjak, 31. Jezeršek (oba AV), 32. Mlekuž (AE), 33. Merljak, 34. Lampe (oba AV), 35. Likozar (EM), 36. Marin (IC-ISE), 37. Rupnik (ŠP), 38. Hofman (Inst.), 39. Rozman (EM), 40. Grčar (AV), 41. Fajgelj (ŠP), 42. Zornada (Inst.), 43. Kuhar (AV), 44. Pregelj (IC-ISE), 45. Tavčar (ŠP), 46. Novak (Inst.).

VELESALOM

Ženski C razred: 1. Pirc (Inst.) 40,88, 2. Mihelič (IC-ISE) 48,71, 3. Mozetič 49,91, 4. Tabar (oba EM), 50:83,5, 5. Trontelj (IC-ISE) 53:95, 6. Štancar (AV), 7. Finžgar (EM), 8. Babnik (AV), 9. Hribar (Inst.), 10. Dobnikar (AV), 11. Deželak (EM), 12. Požar (AE), 13. Vidic (EM), 14. Kolenc (ŠP).

Jože Čebela, predsednik IO KOOD sindikata SOZD Iskra izroča pokal za drugo – uvrščeno ekipo Široke potrošnje.

ŠE MALO STATISTIKE

Za letošnje XVI. zimsko-športne igre Iskre v Kranjski gori se je prijavilo za teke 19 tekmovalcev in 73 tekmovalcev, nastopilo pa je 15 tekmovalcev in vsi tekmovalci.

Za veleslalom se je prijavilo 121 tekmovalcev, a nastopilo jih je v vseh treh starostnih razredih 74. Moških se je za veleslalom prijavilo 543 (všteto tudi 113 študentov in dijakov), tekmovalo pa jih je 366 (od tega 69 študentov in dijakov).

Na vseh progah za veleslalom se je torej od skupno prijavljenih 664 zvrstilo 440 tekmovalcev in tekmovalcev v treh ženskih in šestih moških tekmovalnih razredih, pri tehki pa od skupno prijavljenih 92 pa 90 tekmovalcev in tekmovalcev v po dveh starostnih razredih.

(AV), 16. Simonič (Inst.), 17. Knoll (IC-ISE), 18. Pretnar (ŠP), 19. Porenta (AV), 20. Kavčič (EM), 21. Jenko (IC-ISE), 22. Rutar, 23. Kogoj, 24. Medot (vsi AE), 23. Hribar (Inst.).

Moški D razred: Žakelj (EM) 35,33, 2. Lušnic (AV) 36,01, 3. Gartner (ŠP) 36,44, 4. Čelik (EM) 37,51, 5. Lotrič 37,64, 6. Zupan (oba ŠP), 7. Mak (IEZE), 8. Pikec, 9. Nunar, 10. Bernard, 11. Završnik, 12. Kežar (vsi EM), 13. Podlesnik (AV), 14. Šmuc (Inst.), 15. Vidovič (ŠP), 16. Kalan (AV), 17. M. Gartner, 18. Fink (AV), 19. Kovačič (IEZE), 20. Ažman (AV), 21. Koruza (IC-ISE), 22. Jeglič (AV), 23. Bolka

Srečo Bešter se je izkazal z izredno tovariško pomočjo pri mazanju „dile“, zlasti tistim, ki jim je to še španska vas.

(Inst.), 24. Stele (AV), 25. Dolinar, 26. Novinec (oba ŠP), 27. Šafhalter (AE), 28. Bleiweis (Inst.), 29. Hafner (ŠP), 30. Hmeljak (AE), 31. Penko (ŠP), 32. Kramp (EM), 33. Šoukal (IC-ISE), 34. Cukrov (ŠP), 35. Radosavljevič (AE), 36. Ivanuša (ŠP), 37. Sedej, 38. Završan (oba Inst.), 39. Srebotnik (Zmaj), 40. Meden (IC-ISE), 41. Žemva (Zmaj).

Dijaki in študenti: 1. Švab 35,90, 2. Kržišnik 35,92, 3. Gaser 36,25, 4. Gorjanc 37,22, 5. Legat 37,74, 6. Papler, 7. Srebrenjak, 8. Savli, 9. Kralj, 10. Brinovec, 11. Gerbec, 12. Podjed, 13. Kežar, 14. Mohorič, 15. Kos (vsi Št.), 16. Kramarič (L), 17.

VIŠEVNIK SPET VABI

Planinska sekcija ISKRE Elektromehanike organizira v soboto, 11. marca 1978, že tradicionalni zimski vzpon na Viševnik (2050 m). Odhod avtobusa izpred kranjskega hotela Creina bo ob 7,00, cena prevoza je 30 din.

Prijave z vplačilom sprejema tov. Olga Pajk, tajništvo ERO, tel. 2822 do vključno srede, 8. marca. Vabljeni!

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra–Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente – Ljubljana.

Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željenc, tehnični urednik: Janjo Colnar – Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušček (Avtoelektrika) – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 – Tisk: Časopisniskarsko podjetje PRAVICA–DNEVNIK, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Za najboljše tri ekipe so bili pripravljeni lični leseni pokali.

Trojar, 18. Peternej, 19. Hiti, 20. Štrumbelj, 21. Odar, 22. Koželj, 23. Faganol (vsi Št.), 24. Grmek (L), 25. Rupar, 26. Govekar (oba Št.), 27. Mihelič (L), 28. Vrhovec, 29. Oblak, 30. Zaletel, 31. Krč, 32. Lipovšek (vsi Št.), 33. Pilko (L), 34. Kržišnik S. (Št.), 35. Čresnovac (L), 36. Ozimek (Št.), 37. Sovinc, 38. Molek (oba L), 39. Pavlin, 40. Lušina (oba Št.), 41. Dečman (L), 42. Kokalj, 43. Mlinšek (oba Št.), 44. Jeke, 45. Narobe (oba L), 46. Noč, 47. Brankov, 48. Kunčič, 49. Pogacar, 50. Šustar, 51. Kuhar, 52. Murn (vsi Št.), 53. Mesarič, 54. Miličič, 55. Živkovič (vsi L), 56. Luzar, 57. Demec (oba Št.), 58. Krek, 59. Bizjak, 60. Praznik (vsi L), 61. Žagar (Št.).

Moški C razred: 1. Logonder (EM) 46,52, 2. Mohorič (ŠP) 47,15, 3. Udovč 48,11, 4. Štengler (oba EM), 50,76, 5. Kemperle (ŠP) 52,72, 6. Šerjak (AV), 7. Grm (EM), 8. Hafner (IC-ISE), 9. Novak (AV), 10. Peternej (EM), 11. Osterc (ŠP), 12. Krivic (AV), 13. Čopi (AE), 14. Tominc (IC-ISE), 15. Bizjak (AE), 16. Sršen (ŠP), 17. Zornada (Inst.), 18. Dagarin, 19. Rucar (oba EM), 20. Razingar (ŠP), 21. Kukovič (AV), 22. Vukelj (EM), 23. Reja (Inst.), 24. Podstudenšek (IC-ISE), 25. Habjan (ŠP), 26. Černe, 27. Lah (oba AV), 28. Fajgelj (ŠP), 29. Urbas (AV), 30. Zalaznik, 31. Sever (oba IEZE), 35. Blažič (IEZE), 36. Erzenožnik, 37. Mohorič J. (oba Št.), 38. Planker (EM), 39. Logar (Inst.), 40. Kodrič, 41. Rozman (oba EM), 42. Ladič (ŠP), 43. Uršič (AE), 44. Pogačnik (EM).

Moški B razred: 1. Kalan 0:47,43, 2. Nadišar 0:47,74, 3. Zaplotnik 0:49,60, 4. Ribič 0:50,76, 5. Marek (vsi EM) 0:51,48, 6. Benko (IC-ISE), 7. Špacapan (AE), 8. Zlatkovič (EM), 9. Trkman (AE), 10. Rib-

nikar (EM), 11. Debevc (IC-ISE), 12. Rupnik (ŠP), 13. Zdešar, 14. Nadles (oba EM), 15. Jelenc, 16. Kosem, 17. Tarfila (vsi ŠP), 18. Meglič (EM), 19. Fejfar (ŠP), 20. Vedlin (EM), 21. Strman, 22. Peršin, (oba Inst.), 23. Kavs, 24. Vidic (oba AE), 25. Krašovec (Inst.), 26. Mole (oba IEZE), 27. Prevč (AV), 28. Rovšek (AE), 29. Sušnik, 30. Zupanc, (oba ŠP), 31. Plešec (EM), 32. Mohorič, 33. Pavlovčič, 34. Magušar (vsi ŠP), 35. Slapšak, 36. Tevž (oba IEZE), 37. Sarič (AE), 38. Šarabon (EM), 39. Golob (AV), 40. Molnarič (KON.), 41. Nikšič (ŠP), 45. Perko, 46. Savič (oba Zmaj), 47. Budnar (Inst.), 48. Pajntar (ŠP), 49. Slapnik, 50. Podgoršek (oba Inst.), 51. Golja (ŠP), 52. Mohorič (IEZE), 53. Jež (Zmaj), 54. Koren (ŠP), 55. Kacjan (Inst.).

Moški A razred: 1. Pavc 0:48,47, 2. Parte 0:50,57, 3. Terlikar (vsi EM) 0:51,64, 4. Cirman (IC-ISE) 0:51,76, 5. Logar 0:52,47, 6. Čenčič (oba ŠP), 7. Šolar (EM), 8. Ilc (AV), 9. Marin (IC-ISE), 10. Janc (EM), 11. Merljak (AE), 12. Mihelič (IC-ISE), 13. Plešec (EM), 14. Mlekuž (AE), 15. Bahnet (AV), 16. Šmid (ŠP), 17. Bremec (AE), 18. Čarman (Inst.), 19. Bergant, 20. Krek (oba ŠP), 21. Jeriha (Zmaj), 22. Rojšek (Inst.), 23. Kos (ŠP), 24. Cerar (IEZE), 25. Gaser (ŠP), 26. Cuder (AE), 27. Ličer (EM), 28. Petrovič (AV), 29. Kopač (EM), 30. Capek (Inst.), 31. Kežar (ŠP), 32. Fabijan (Zmaj), 33. Mulej (ŠP), 34. Horvat (AV), 35. Miklavčič (EM), 36. Izgoršek (IEZE).

Ekipni vrstni red: 1. Elektromehanika, 2. Široka potrošnja, 3. Avtomatika, 4. Insttuti, 5. Iskra Commerce – ISE, 6. Avtoelektrika, 7. IEZE, 8. Baterije Zmaj, 9. Šolski center, 10. Kondenzatorji Semič.

SMUČARSKO TEKMOVANJE PRVIČ TUDI V TEN

Prvič v petnajstih letih obstoja Tovarne elektronskih naprav, se je športna komisija pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata odločila, da organizira smučarsko tekmovalstvo.

Tako smo se v petek 10. februarja tekmovalci, kakor tudi peščica navijačev, odpravili na prizorišče „obračuna“ – to je Kravec. Žal je ta dan, sicer občasno smučarski center, pokazal prave „zimске zobe“, saj nas je sprejel v izredno gosti megli, sneženju in mrazu, ki se je skoraj z vsakim metrom vzpenjanja občutno stopnjeval. To je narekovalo, da se tekmovalstvo ni odvijalo na prvotno zamišljeni in postavljeni progi pod planinskim domom, pač pa se je organizator odločil, da progo postavi v Tihi dolini. Tam je bila vidljivost nekoliko boljša, pa tudi mraz ni bil tako oster kot na izpostavljenem pobočju, tako da se je tekmovalstvo kljub precejšnemu popoldanskemu času, čeprav nekoliko improvizirano, lahko odvijalo. Za to gre zahvala predvsem Marjanu Trevnu in Andreju Orlu, ki sta trasirala novo progo. Prepričan sem da, kljub takim vremenskim pogojem, vsem, ki smo bili na Krvacu ni bilo žal, saj se je v prijazni brunarici potem kaj hitro razvil prijetno vzdušje, v katerem je seveda pred-

Na cilju: nestrpno smo čakali, kaj bo „priletelo“ iz megle.

ORGANIZIRANO NA SEJEM V HANNOVER

Počitniška skupnost Iskra vam posreduje (in svetuje) program potovanja na Hannoverški sejem, ki ga je pripravil Ljubljanski Putnik v dveh variantah.

Po prvi varianti je datum odhoda 14. april ob 15.15 uri s Trga osvoboditve na Brnik. Vzlet posebnega letala IAA ob 17. uri. Drugi dan boste cel prebili na sejmišču, tako tudi pretežni del tretjega dne, ko se ob 17. uri odpeljete z avtobusom na letališče, odkoder poletite letalo ob 19. uri proti Ljubljani.

Po drugi varianti pa bo odhod 20. in vrnitev 22. aprila. Iz Ljubljane se odpeljete ob 5.15 uri z avtobusom na Brnik, vzlet letala bo ob 7. uri. Po pristanku v Hannoveru (let traja okrog 1,5 ure) prevoz na sejmišče. Drugi in tretji dan sta predvidena za ogled sejma. Zvečer ob 18. uri tretjega dne se odpeljete na letališče in z letalom ob 20.15 uri v Ljubljano.

V ceni 3.650,00 din za prvo in 3.750,00 din za drugo varianto, je zajet prevoz z letalom, avtobusni prevozi ob programu, vstopnina na sejem in nastanitev v privatnih sobah z zajtrkom.

Pismene prijave, oz. naročilnice sprejemamo do 24. 3. 1978 na naš naslov Počitniška skupnost Iskra, Ljubljana, Ilirska 27, tel.: 325-587, 325-589.

SPOMLADANSKI SEJEM V LEIPZIGU

Ljubljanski Generalturist v dogovoru s Počitniško skupnostjo Iskra, organizira ogled sejma v Leipzigu. Na pot se gre 12. marca ob 11,35 uri z letalom iz Ljubljane preko Frankfurtu v Zah. Berlin in od tam z avtobusom do Leipziga.

Dva dni boste preživeli v Leipzigu in čas porabili za obisk sejma. 15. marca je programiran povratek po isti poti Leipzig–Zah. Berlin–Frankfurt–Ljubljana, s pristankom letala na Brniku ob 19,15 uri.

Cena potovanja je 3.450,00 din (dvoposteljne sobe) in 3.650,00 din (enoposteljne sobe).

V ceni je všteto: prevoz z letalom, prevoz iz Zah. Berlina v Leipzigo in nazaj, polpenzion v eno ali dvoposteljnih sobah v Študentskem domu in vodstvo potovanja.

Podrobni program in vse ostale informacije pri Počitniški skupnosti Iskra, Ilirska 27, Ljubljana, tel.: 325-587, 325-589.